

SVAR PÅ MOTION

Datum
2023-11-06

Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2022-00874 1.1.1.1

Sida
1(6)

Kommunfullmäktige

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Svar på motion av Magnus Sjödahl, Gunilla Christoffersson och Lisa Berglund (KD): Anordna en årlig hälsovecka

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Fullmäktige bifaller motionen.

Sammanfattning

Magnus Sjödahl, Gunilla Christoffersson och Lisa Berglund (KD) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2022-11-24 lämnat in förslaget att Fritids- och folkhälsonämnden i Borås Stad får i uppdrag att arrangera en årlig hälsovecka.

Motionen har skickats på remiss till Fritids- och folkhälsonämnden, Sociala omsorgsnämnden och Vård- och äldrenämnden.

Fritids- och folkhälsonämnden avstyrker motionen och anser motionen besvarad. Nämnden ser positivt på att utveckla konceptet Hälsoveckan inom ramen för Fritids- och folkhälsonämndens verksamheter tillsammans med andra aktörer och sprida till fler. Tidigare erfarenhet visar att det är ett omfattande och tidskrävande arbete att samordna ett hela-staden övergripande program och marknadsföra det. Nämndens medskick är att hälsoveckor med framgång anordnas lokalt och det arbetet bör fortsätta i samverkan mellan kommunala verksamheter, organisationer, föreningsliv och tillsammans med invånare.

Sociala omsorgsnämnden tillstyrker motionen om att anordna en årlig hälsovecka. Såväl förebyggande som främjande insatser är av största vikt för att förbättra hälsan hos Sociala omsorgsnämndens målgrupp, personer med funktionsnedsättningar. Nämnden menar att Fritids- och folkhälsoförvaltningen har ansvar för det övergripande folkhälsoarbetet och därför är det rimligt att hälsoveckan anordnas av dem. Nämnden vill dock understryka att det är viktigt att hälsofrämjande insatser sker långsiktigt och kontinuerligt och inte enbart genom punktinsatser. Sociala omsorgsnämnden vill också skicka med vikten av att aktiviteterna under hälsoveckan utformas på ett sådant sätt att alla kan delta, oavsett funktionsförmåga.

Vård- och äldrenämnden beslutar att avstå från att yttra sig över motionen. Nämnden genomför en årlig seniorhälsovecka med föreläsningar och aktiviteter utifrån temat hälsa, och man anser inte att målgruppen seniorer har behov av ytterligare en hälsovecka eftersom det redan anordnas en seniorhälsovecka. Dessutom, menar nämnden, finns det annat hälsofrämjande arbete riktat till senior genom de aktiviteter som mötesplatserna erbjuder och förebyggande hembesök. Det kan finnas behov av en hälsovecka utifrån andra målgrupper men det ingår inte i Vård- och äldrenämndens uppdrag att bedöma. Därför avstår nämnden från att yttra sig över motionen.

Kommunstyrelsen menar att behovet av en hälsovecka i den form motionärerna föreslår föreligger. Att åstadkomma ytterligare samverkan mellan civilsamhälle och kommunen i dessa frågor vore värdefullt för Borås. Kommunstyrelsen föreslår därför kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen. ~~det redan i dag anordnas aktiviteter av det slag som motionärerna efterfrågar och att motionen därför ska anses besvarad.~~

Ärendet i sin helhet

Magnus Sjödahl, Gunilla Christoffersson och Lisa Berglund (KD) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2022-11-24 lämnat in förslaget att Fritids- och folkhälsonämnden i Borås Stad får i uppdrag att arrangera en hälsovecka.

Motionärernas utgångspunkt är att kommunen tillsammans med civilsamhället under en vecka lägger fokus på hälsa med aktiviteter, för alla åldrar, som lyfter fram kostens betydelse, vikten av fysisk aktivitet och tillhörighet i gemenskap.

Motionärerna föreslår även att i samband med hälsoveckan kan en föreningsmessa arrangeras där föreningar inbjuds för att presentera sin verksamhet.

Motionen har skickats på remiss till Fritids- och folkhälsonämnden, Sociala omsorgsnämnden och Vård- och äldrenämnden.

Fritids- och folkhälsonämnden avstyrker motionen och anser motionen besvarad. Nämnden ser positivt på att utveckla konceptet hälsoveckan inom ramen för Fritids- och folkhälsonämndens verksamheter tillsammans med andra aktörer och sprida till fler. Tidigare erfarenhet visar att det är ett omfattande och tidskrävande arbete att samordna ett hela-staden övergripande program och marknadsföra det, vilket avser informationsinhämtning från andra förvaltningar, organisationer och civilsamhället samt administration av all information. De centrala aktiviteterna har tidigare inte besökts i någon större utsträckningen utan snarare är det de lokala aktiviteterna som lockar. Bedömningen är att det motsvarar drygt en heltidstjänst under två månader på årsbasis och därtill kostnader för tryck och marknadsföring för att samordna en hälsovecka. Nämndens medskick är att hälsoveckor med framgång anordnas lokalt och det

arbetet bör fortsätta i samverkan mellan kommunala verksamheter, organisationer, föreningsliv och tillsammans med invånare. Genom utveckling av webbsidorna och marknadsföringen i stort kan detta arbete synliggöras ytterligare.

Sociala omsorgsnämnden tillstyrker motionen om att anordna en årlig hälsovecka. Såväl förebyggande som främjande insatser är av största vikt för att förbättra hälsan hos Sociala omsorgsnämndens målgrupp, personer med funktionsnedsättningar. Generellt uppger personer med funktionsnedsättning att de har en sämre hälsa än övriga befolkningen, men det är oftast inte funktionsnedsättningen i sig som innebär en sämre hälsa utan mycket av ohälsan beror på förutsättningar i samhället så som bristande tillgänglighet, diskriminering och ekonomisk otrygghet. Som nämns i motionen är också kost, fysisk aktivitet och tillhörighet viktiga faktorer för en god hälsa.

Insatser för att förbättra hälsan för personer med funktionsnedsättning är kärnan i nämndens verksamhet men också ett ansvar för hela staden, menar nämnden, och man ser positivt på att anordna en hälsovecka för att sätta extra fokus på hälsa för stadens invånare och tillstyrker därför motionen, men menar att eftersom Fritids- och folkhälsoförvaltningen har ansvar för det övergripande folkhälsoarbetet är det rimligt att hälsoveckan anordnas av dem. Nämnden vill dock understryka att det är viktigt att hälsofrämjande insatser sker långsiktigt och kontinuerligt och inte enbart genom punktinsatser. Sociala omsorgsnämnden vill också skicka med vikten av att aktiviteterna under hälsoveckan utformas på ett sådant sätt att alla kan delta, oavsett funktionsförmåga.

Vård- och äldrenämnden beslutar att avstå från att yttra sig över motionen. Vård- och äldrenämnden genomför en årlig seniorhälsovecka med föreläsningar och aktiviteter utifrån temat hälsa, och hälsoveckan är en del av nämndens uppdrag att bedriva ett förebyggande hälsoarbete för seniorer i syfte att äldre ska bibehålla sin självständighet. Uppdraget framgår av reglementet och nämnden anser inte att målgruppen seniorer har behov av ytterligare en hälsovecka eftersom det redan anordnas en seniorhälsovecka. Dessutom finns det annat hälsofrämjande arbete riktat till senior genom de aktiviteter som mötesplatserna erbjuder och förebyggande hembesök. Det kan visserligen finnas behov av en hälsovecka utifrån andra målgrupper men det ingår inte i Vård- och äldrenämndens uppdrag att bedöma. Därför avstår nämnden från att yttra sig över motionen.

Kommunstyrelsens övervägande

År 2010 fick Folkhälsomyndigheten i uppdrag av regeringen att lyfta frågorna kring goda matvanor och fysisk aktivitet, vilket regeringen menade skulle leda till färre sjukskrivningar och ett lägre antal människor med hjärt-kärlsjukdomar. Projektet kallades ”Ett friskare Sverige” och hade till syfte att

- medvetandegöra människor om vad man kan göra i vardagen för sin hälsas skull
- se skillnader i hälsan mellan olika grupper i samhället och se var behovet av insatser var störst
- lägga fokus på människor med intellektuell nedsättning, som kan vara en grupp som kan ha ett behov av extra stöd i dessa frågor

Därutöver ville man uppmärksamma vad som görs i kommuner, regioner, olika föreningar och andra verksamheter i hälsofrågor.

Vecka 42 utsågs till årlig uppmärksamhetsvecka, där projektet genomfördes med aktiviteter som skapades av många olika aktörer.

”Ett friskare Sverige” ledde till att Borås Stad anordnade en hälsovecka, där det skulle finnas något intressant för alla människor att delta i och som skulle inspirera till ett hälsosammare liv. Ett brett utbud av aktiviteter erbjöds i hälsas tecken med bra matvanor, fysisk och social aktivitet samt kultur. De flesta aktiviteter som anordnades av aktörer i alla stadsdelar var kostnadsfria. Alla aktiviteter sammanställdes i ett utbudshäfte som dels fanns på webben och dels fanns i tryckt form.

2010 startade hälsoveckan på Norrby och 2012-2016 ansvarade Stadsdel Östers lokala folkhälsosamordnare för hälsoveckan. När stadsdelsnämnderna avskaffades övergick ansvaret till Fritids- och folkhälsoförvaltningen, där två tjänstepersoner samordnade hälsoveckan för hela staden år 2017. 2018 samordnades en hälsovecka i mindre format på Träffpunkt Simonsland. ~~Omfattningen växte och samordningsuppdraget blev mer tidskrävande och mer kostsamt. Dessutom var det svårt att nå ut. En utvärdering som genomfördes 2016 och 2017 visade att aktiviteterna i programmet inte nådde ut till invånarna i någon större utsträckning, trots bred marknadsföring. Det beslutades därför på förvaltningen att hälsoveckan framöver inte skulle samordnas av nämnden och heller inte finansieras av folkhälsomedel. Information om beslutet skickades till verksamheter och aktörer som tidigare deltagit med uppmantran att fortsätta anordna hälsoveckan under vecka 42, vilket också flertalet aktörer gjort.~~

Vad görs idag i förvaltningarna?

Hälsoveckan har levt kvar i mindre skala med olika upplägg.

Hässlehus anordnar en hälsovecka varje höst, vecka 42, i samarbete med Närhälsan Boda vårdcentral och Familjecentralen Boda. Hälsotemat genomsyrar all verksamhet en jämlik hälsa för alla, som är ett av folkhälsopolitikens målområden. Aktiviteterna anordnas för alla åldrar och har ett hälsotema där caféet serverar hälsokost och fika. Verksamheten är planerad att fortsätta.

På mötesplatser för seniorer har en hälsovecka anordnats under våren, oftast vecka 17. Syftet med hälsoveckan är att främja seniorers livskvalitet samt fysiska och psykiska hälsa. Två hälsopedagoger har huvudansvaret och planerar veckans

föreläsningar och aktiviteter tillsammans med en arbetsgrupp. Veckan avslutats med en uppskattad äventyrspromenad. Mötesplatserna för seniorer anordnar även en *Balansera-mera-vecka*, *E-medborgarvecka* och *All-digital-vecka*

Därutöver har alla förskolor i uppdrag att arbeta med hälsa. Läroplanen (Lpfö18) tar upp hållbar utveckling samt hälsa och välbefinnande på flera ställen, och de flesta förskolor lyfter ämnet hälsa i det konkreta naturliga sammanhanget. Exempelvis talar man under måltider om vad kroppen behöver för att må bra till exempel att det är viktigt att röra på sig och få frisk luft.

Enligt skolforskning ger det dock mycket liten effekt med enstaka dagar och teman. Hälsotemat vävs istället in i den ordinarie verksamheten. En del grundskolor; exempelvis genomför Sjöboskolan, Rångedalaskolan och Äsperedskolan, en hälsovecka då bland annat blåljuspersonal bjuds in. På Sjöboskolan pågår en bred samverkan mellan skolan, fritidsverksamheten och föreningslivet. Bodaskolan F-6 har en hälsovecka med eleverna och arbetar med rörelse, eleverna får frukost och föreläsningar om hälsa genomförs, och Björkhöjdskolan har en hälsovecka med personalen. Fler skolor än de uppräknade kan också anordna aktiviteter, men det är inget förvaltningen följer upp aktivt.

Att arbeta hälsofrämjande är en del av gymnasieskolornas grunduppdrag och är således något som alla ska arbeta med. På förvaltningsnivå samordnas inga gemensamma insatser som exempelvis en hälsovecka.

Fritids- och folkhälsonämnden anordnar aktivitetsdagar tillsammans med många föreningar med lokal anknytning. På aktivitetsdagarna får medborgare information och ges möjlighet att prova på olika föreningars utbud. Dessa dagar skulle kunna ses som en form av föreningsmessa. Andra exempel för att synliggöra föreningslivet är att RF-SISU bedriver verksamhet på Norrby och Hässleholmen. Uppdraget är att öka föreningsnärvaron och öka den fysiska aktiviteten på områdena.

Kommunstyrelsen menar att behovet av en hälsovecka i den form motionärerna föreslår föreligger. Att åstadkomma ytterligare samverkan mellan civilsamhälle och kommunen i dessa frågor vore värdefullt för Borås. Kommunstyrelsen föreslår därför kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen.

Beslutsunderlag

1. Yttrande över motion: Anordna en årlig hälsovecka, SON 2023-06-12
2. Yttrande över motion: Anordna en årlig hälsovecka, VÄN 2023-06-19
3. Yttrande över motion: Anordna en årlig hälsovecka, FOFN 2023-06-30
4. Motion av Magnus Sjö Dahl (KD), Gunilla Christoffersson (KD) och Lisa Berglund (KD): Anordna en årlig hälsovecka

För Kristdemokraterna

Niklas Arvidsson

Kommunfullmäktige

Program för ett integrerat samhälle

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

~~Att anta Borås Stads Program för ett integrerat samhälle.~~

~~Att notera informationen, samt låta programmet upphöra~~

Ärendet i sin helhet

Arbetslivsnämnden har i uppdrag att ansvara för Borås stads program för ett integrerat samhälle.

Arbetslivsnämnden har under 2023 reviderat programmet med anledning av att styrdokumentet löper ut vid årsskiftet 2023/2024.

Arbetslivsnämnden beslutade 2023-08-28 att insända förslag på Program för ett integrerat samhälle till Kommunstyrelsen för handläggning inför fastställande i Kommunfullmäktige.

Arbetslivsnämnden framför följande i sin skrivelse till Kommunstyrelsen:

”Program för ett integrerat samhälle har setts över och det har endast gjorts mindre språkliga justeringar och därför ej remissbehandlats. Arbetslivsnämnden anser att det på sikt är klokt att minska antalet program och att integration inte behöver vara en fristående del utan kan inarbetas i Borås Stads program för mänskliga rättigheter över tid. Programmet föreslås därför endast gälla under två år.”

Kommunstyrelsen konstaterar att Arbetslivsnämnden endast gjort mindre språkliga justeringar ~~och att programmet föreslås gälla under två år.~~

Kommunstyrelsen ~~anser att programmet inte tjänar något syfte då det inte bidrar med några konkreta vägval eller metoder i riktning mot att uppnå ökad integration i Borås. Kommunstyrelsen föreslår därför Kommunfullmäktige besluta att programmet ska upphöra. I händelse av att verksamheterna bedömer att det finns aspekter i programmet, som bör finnas med i andra styrdokument, så får det lyftas då dessa styrdokument revideras nästa gång. anser därutöver att frågan om huruvida programmet för ett integrerat samhälle ska ingå i programmet för mänskliga rättigheter bör tas upp i samband med att programmet revideras nästa gång.~~

Beslutsunderlag

1. Bilaga Program för ett integrerat samhälle
2. Bilaga Skrivelse Program för integrerat samhälle

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Alla förvaltningar och bolag

Kristdemokraterna och Moderaterna i Kommunstyrelsen

Niklas Arvidsson (KD)

Marie Jöreteg (M)

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Kommunfullmäktige

Program för ett integrerat samhälle**Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta**

Att anta den reviderade versionen Borås Stads Program för ett integrerat samhälle.

Ärendet i sin helhet

Arbetslivsnämnden har i uppdrag att ansvara för Borås stads program för ett integrerat samhälle.

Arbetslivsnämnden har under 2023 reviderat programmet med anledning av att styrdokumentet löper ut vid årsskiftet 2023/2024.

Arbetslivsnämnden beslutade 2023-08-28 att insända förslag på Program för ett integrerat samhälle till Kommunstyrelsen för handläggning inför fastställande i Kommunfullmäktige.

Arbetslivsnämnden framför följande i sin skrivelse till Kommunstyrelsen:

”Program för ett integrerat samhälle har setts över och det har endast gjorts mindre språkliga justeringar och därför ej remissbehandlats. Arbetslivsnämnden anser att det på sikt är klokt att minska antalet program och att integration inte behöver vara en fristående del utan kan inarbetas i Borås Stads program för mänskliga rättigheter över tid. Programmet föreslås därför endast gälla under två år.”

Kommunstyrelsen konstaterar att Arbetslivsnämnden endast gjort mindre språkliga justeringar. **Däremot föreslår kommunstyrelsen flertalet tillägg och borttagning av text samt några mindre justeringar.**

Vidare anser kommunstyrelsen att frågan om huruvida programmet för ett integrerat samhälle ska ingå i programmet för mänskliga rättigheter bör tas upp i samband med att programmet revideras nästa gång.

Beslutsunderlag

1. Bilaga Program för ett integrerat samhälle
2. Bilaga Skrivelse Program för integrerat samhälle

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Alla förvaltningar och bolag

Andreas Exner (SD)

Kommunalråd

• **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

**Borås Stads
Program för ett
integrerat samhälle**

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

program – vägval, verksamheter och metoder i riktning för att nå målen i Borås plan – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

policy – Borås Stads hållning

riktlinjer – rekommenderade sätt att agera

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2023-xx-xx

För revidering ansvarar: Arbetslivsnämnden

För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Arbetslivsnämnden

Dokumentet gäller för: Alla nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag

Dnr: 2023-00034

Dokumentet gäller till och med: 2025

Globala målen

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål:

Borås Stad verkar för ett demokratiskt samhälle som värnar mänskliga rättigheter och människors lika värde, som tillåter alla boråsare oavsett bakgrund och hur länge man levit i staden att leva sitt eget liv, så länge svenska lagar och regler följs.

Borås Stad har i sitt integrationsarbete **ett förhållningssätt som värdesätter anpassningen till det svenska samhället för att individer, på ett så effektivt sätt som möjligt, ska bli en del av det svenska samhället.** Med det menas att fokus ligger på **anpassningen och mötet** mellan människor. Etniska och kulturella grupper ska **få goda möjligheter att möta det svenska samhället och att få inflytande i frågor som berör dem. För att göra detta möjligt är det viktigt att människor som kommer från andra delar av världen och andra samhällen gör ansträngningar för att assimileras till det svenska samhället.**

Borås har många års erfarenhet av att ta emot människor från andra länder, både arbetskraftsinvandrare, flyktingar, familjeåterföring och de som kommit av andra orsaker. Borås idag är en stad som har en mångfald av kulturer, språk och religioner. Andelen utrikes födda ökar stadigt och av kommunens invånare är ca 33 procent födda utomlands alternativt boråsare födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands. Vi välkomnar alla inflyttade, oavsett ursprung eller religion, och vill säkerställa en god mottagning och integration.

Alla invånare i Borås ska vara delaktiga i samhällslivet och känna sig trygga i staden. Detta skapas bäst genom möten mellan människor med olika bakgrund, till exempel på arbetsplatser och i föreningslivet.

Borås Stad verkar för att alla medarbetare utbildas i frågor som är viktiga för arbetet i den egna specifika verksamheten. Utbildning som t.ex. handlar om olika kulturer, **interkulturell kompetens**, normer, värderingar och förhållningssätt. Kunskap hos personalen i dessa frågor ökar möjligheten att ge fler invånare likvärdig service.

Arbetslivsnämnden ansvarar för att samordna Borås stads integrationsarbete, vilket innebär att inhämta kunskap inom och utom Borås stads organisation samt att sprida kunskap. Omvärldskunskap inhämtas genom nätverk med andra kommuner och statliga myndigheter. Kunskap om vad som sker inom stadens verksamheter inhämtas genom nätverk och uppföljning av programmet. Kunskapsspridning kan göras genom föreläsningar, seminarier och nätverk, med stadens verksamheter, andra myndigheter och civilsamhället.

De ideella och idéburna organisationerna är en viktig resurs, och Borås Stad samverkar med de etniska föreningarna **för att underlätta för verksamheterna att främja assimilation till det svenska majoritetssamhället.** Staden ska dessutom samverka med andra kommuner, myndigheter och näringsliv. Om det finns internationella nätverk som underlättar arbetet med integrationen kan Borås Stad vara med i sådana. Samverkan kan öka både kvalitet och effektivitet i integrationsarbetet.

Programmet gäller hela Borås Stad, inklusive nämnder, förvaltningar, styrelser och kommunala bolag. Integration ska inte betraktas som en enskild aktivitet utan bör genomsyra allt arbete.

Insatser som görs på integrationsområdet följs upp vartannat år genom Arbetslivsnämnden, och återrapporteras till Kommunstyrelsen. Programmet har även kopplingar till välfärdsbokslutet och vissa uppföljningar framgår där.

Arbete

Arbete är en nyckel till integration. Borås Stad prioriterar åtgärder som leder till egen försörjning, genom anställning eller eget företagande.

~~Borås Stad ska vara ett föredöme med att se flerspråkighet och interkulturell kunskap som en merit vid rekrytering.~~ Borås stad ska vara ett föredöme med att bortse från kulturell eller etnisk tillhörighet vid rekrytering. Vi ska också göra det möjligt för våra nyanlända att få praktik, som ger språkträning och värdefull arbetslivserfarenhet.

Borås Stad verkar för att ungdomar får en ingång i arbetslivet, till exempel genom feriejobb. Särskilt viktigt är detta för ungdomar ~~med utländsk bakgrund~~ som ofta saknar kontaktnät i samhället.

Borås Stad ska stödja kunskapsspridning i näringslivet att mångfald i arbetslivet är utvecklande och kan vara lönsamt för företaget. Genom att vi i Borås Stad ställer krav på socialt ansvarstagande i våra upphandlingar kan vi aktivt möjliggöra för våra nyanlända att få chans till praktik, som kan leda till arbete i näringslivet.

Boende

Borås Stad ska aktivt motverka diskriminering och segregation på bostadsmarknaden. Staden ska strategiskt verka för att skapa ett varierat utbud av bostäder med olika upplåtelseformer och prisnivåer. Staden ska verka för att boendet blir ~~mer etniskt och~~ socioekonomiskt blandat. Ett särskilt ansvar har de allmännyttiga bostadsbolagen, att aktivt motverka segregationen och verka som ett föredöme för övriga fastighetsbolag. Det är särskilt viktigt att möjliggöra tillgången på bostäder i de yttre delarna i kommunen för ~~våra nyanlända~~ boråsare.

Mötesplatser är viktiga för att boråsare av olika ~~etniskt ursprung~~, ålder, kön och religion ska kunna mötas i sitt närområde på naturligt sätt. Borås Stad ska stödja nätverk och föreningar som erbjuder aktiviteter för boende och bidrar till socialt hållbar stadsutveckling.

Utbildning

Barn och ungdomar

Borås Stad har ansvaret för att alla barn och unga får lika möjligheter till en god uppväxt och utbildning. Elever med annat modersmål ska erbjudas undervisning i detta, och i övrigt få det stöd de behöver i utbildningen. Modersmållärares kompetens ska användas även i skolans arbete ~~med interkulturella frågor.~~

~~Borås Stad ska verka för att genomföra insatser som syftar till att uppnå en jämn socioekonomisk och etnisk sammansättning bland elever i alla våra förskolor och skolor.~~ Borås Stad ska verka för att genomföra insatser som syftar till att ge elever i förskolor och skolor det stöd och den hjälp de behöver för att klara skolgången.

Vuxna

Borås Stad ansvarar för att alla nyanlända erbjuds utbildning i svenska för invandrare (SFI). SFI ska erbjudas i kombination med yrkesutbildning eller praktik, för att stödja inträdet på arbetsmarknaden. SFI ska även erbjudas tillsammans med grundläggande vuxenutbildning. För att säkerställa utbudet av yrkes- och lärlingsutbildningar ska Borås Stad samverka inom Sjuhärad.

Delaktighet

En förutsättning för att kunna ta del i samhällsutvecklingen är kunskap om hur samhället i vid bemärkelse fungerar. Samhällsorientering med hög kvalitet erbjuds alla nyanlända och samhällsinformation ges på Mötesplatserna. Kommunen har till uppgift att säkerställa att alla invånare, på lika villkor och på ett likvärdigt sätt, har möjlighet att påverka och ha inflytande i kommunen samt får ett bra bemötande och god kommunal service. Mötesplatser i olika bostadsområden ger förutsättningar för informationsspridning, service, stöd och delaktighet för medborgare. Öppen ungdomsverksamhetens arbete för hållbarhet, delaktighet och jämställdhet är en förutsättning för att inkludera alla ungdomar.

Föreningslivet i Borås är viktigt och Borås Stad ska verka för att aktivt stödja föreningar och att alla boråsare får kontakt med föreningar. Föreningar fungerar som mötesplatser där personer med olika bakgrund knyter kontakter och kan vara delaktiga i samhällsutvecklingen. Borås Stad ska ge möjlighet till delaktighet genom att regelbundet ha dialog och samverkansmöten med etniska föreningar, vilket sker i Dialogmöte och Integrationsråd, samt med föreningar som arbetar med integration.

Trygghet

Alla Boråsare ska känna sig trygga i staden oavsett var man bor, är nyanländ eller infödd. Borås stad ska verka för att alla **nyanlända** får bra förutsättningar att delta i samhället och rättvist behandlade i stadens alla verksamheter. Genom samhällsorienteringen får man god kännedom om sina rättigheter, men också vilka skyldigheter alla invånare har. Det ska vara enkelt och lätt för medborgarna att få service och stöd utifrån sina behov och förutsättningar. **Den nyanlände** Boråsaren ska även få möjligheter till möten som ger kontaktnät och kontakt med föreningslivet. Staden arbetar aktivt för att motverka våld och hedersförtryck bland barn och unga, i relationer och familjer. De allmännyttiga bostadsbolagen samverkar med polisen för att skapa lugna och trygga miljöer i alla våra bostadsområden och på andra offentliga platser såsom torg och parker. Genom Överenskommelsen som Fritid- och folkhälsonämnden ansvarar för, tar staden tillvara de idéburna organisationernas initiativ och engagemang som de kan erbjuda för en tryggare närmiljö. Borås stads olika nämnder, tar även vara på att utveckla samarbetet med de idéburna genom IOP (Idéburet Offentligt Partnerskap) överenskommelser.

Fritid- och folkhälsonämnden samordnar arbetet med Borås rent och snyggt, som är ett samarbete med flera förvaltningar och bolag, för rena och snygga utemiljöer och mot nedskräpning.

Staden genomför särskilda insatser i områden som definierats som särskilt utsatta, där det långsiktiga målet är att bryta segregation, och att tryggheten inte ska skilja sig från andra bostadsområden. ~~Invånare med annat modersmål än svenska, som har särskilda behov, ska i möjligaste mån få hjälp på modersmål.~~

Staden lägger också stor vikt vid att motverka alla former av våldsbejakande extremism.

Folkhälsa

Borås Stad ska skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Generella och selektiva satsningar på utbildning och sysselsättning samt samordnade insatser för integration, delaktighet och trygghet skapar även förutsättningar för hälsa och social hållbarhet.

Borås Stad ska särskilt beakta ~~nyanländas~~ boråsarens behov av förbättrad hälsa. ~~Många flyktingar~~ De som har trauman som behöver bearbetas och Borås Stad ska ge god samhällsorientering och vägledning, för att ~~de nyanlända ska~~ förstå det svenska sjukvårdssystemet. Information och kunskap om var man skall vända sig, för att få tillgång till primärvård och specialistvård inom Västra Götalandsregionen, som har ansvaret för sjukvård och rehabilitering.

Borås Stad ska verka för att alla barn och unga ges möjlighet till aktiv och hälsosam fritid.

Kultur

Det kulturella perspektivet ska vara en naturlig del av Borås Stads arbete för ett integrerat samhälle. Vi ska verka för att alla medborgare ska få rätten till ~~sitt~~ det svenska kulturarvet ~~och~~ ~~möjligheten att ta del av den svenska kulturen~~. Inte minst är biblioteken i våra stadsdelar viktiga i detta arbete, och samarbete med kulturföreningar kan bidra till att ~~den svenska kulturen och kulturarvet~~ ~~olika kulturer och kulturarv~~ tas tillvara och lyfts fram.

Alla barn har rätt till lika möjligheter för kultur och fritidsverksamheter och ska ges stöd för jämlika förutsättningar att utöva dessa.

Uppföljning

Programmet följs upp vartannat år av Arbetslivsnämnden, som även ansvarar för att revidering av programmet sker innan giltighetstiden löper ut.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Kommunfullmäktige

Nyförhyrning av Fabriksgatan 11**Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta**

Avslå avtalsförslaget om nyförhyrning av lokaler på Fabriksgatan 11 och uppmana Lokalförsörjningsnämnden att redovisa nivån på marknadshyran i området, samt redovisa alternativ till lokaler för verksamheten.

Ärendet i sin helhet**Bakgrund:**

Individ- och familjeomsorgsnämnden har samlat enheter och verksamhetsdelar som särskilt riktar sig till unga och unga vuxna i åldersspannet 13-23 år som har missbruksproblematik, normbrytande beteende, kriminalitet eller socialt utagerande beteende till ett särskilt område benämnt Ungdomscentrum. Lokalmässig samordning ger betydligt förbättrade möjligheter att samordna verksamheten, utbyta information och snabbare agera gemensamt som är förutsättningar för att möta stadens behov avseende ungdomar med denna problematik. Individ- och familjeomsorgsnämnden ser Ungdomscentrum som en väsentlig del för att uppnå sitt uppdrag beträffande unga i riskzon.

Verksamhetsbeskrivning:

Individ- och familjeomsorgsnämndens ledningsfunktioner, central administration, kvalitet- och utveckling samt HR lämnade lokalyta på Österlånggatan 74 plan 2 och flyttade in på Fabriksgatan 11.

Genom denna flytt förtätades organisationen och lokalytorna minskades. Detta gjordes utifrån att man planerade att kunna hyra in ny lokal i fastigheten för att där samla verksamhetsdelarna som tillhör Ungdomscentrum. Detta ger även möjlighet för Yxhammarmottagningen, adress Yxhammarsgatan 10, att flytta in till Österlånggatan 64, samtidigt som vissa delar som ska tillhöra ungdomscentrum flyttar till den nya lokalen på Fabriksgatan 11.

Ytorna på Österlånggatan 74 nyttjas idag av koncerninköp.

Kvm per adress:

Österlånggatan 74: 915 kvm avflyttade

Yxhammarsgatan 10: 295 kvm tilltänt avflyttning

Konsekvensanalys:

Denna förhyrning är en förutsättning för att möta upp Individ- och familjeomsorgsnämndens behov utefter deras uppdrag. Förhyrningen möjliggör avflyttning från Yxhammarsgatan och är en viktig del i det långsiktiga arbetet med att effektivisera och sammankoppla organisationen lokalmässigt.

Beslut:

Lokalförsörjningsnämndens beslut gäller för att teckna hyresavtal för en yta på 835 kvm, årshyra: 1 336 000 kr, samt avtalstid 10 år.

Intäkter genom schablonhyra (nivå 2023) från Individ- och familjeomsorgsnämnden är 1 344 350 kr per år med ett betalningsansvar 50 % av avtalstiden.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen har förståelse för Individ- och familjeomsorgsnämndens ambition om att effektivisera och sammankoppla organisationen lokalmässigt, men anser att underlaget från Lokalförsörjningsnämnden måste kompletteras.

Kommunstyrelsen anser att nivån på lokalhyran måste kunna sättas i perspektiv, och att relevanta jämförelser på lokalhyran ska kunna presenteras. Vidare anser Kommunstyrelsen att ett långsiktigt strategiskt perspektiv på stadens lokalkostnader bör föregå nya förhyrningar.

Lokalförsörjningsnämnden bör därför initiera ett större strategiskt arbete med att se var Borås Stads centrala förvaltningar bör vara placerade, där centrala placeringar i Borås, med tillhörande marknadshyror, kan sättas i jämförelse med fastigheter utanför centralorten med andra marknadshyror.

Beslutsunderlag

1. Lokalförsörjningsnämndens beslut 2023-09-25 med bilagor

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Lokalförsörjningsnämnden
2. Individ- och familjeomsorgsnämnden

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Kommunalråd

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Anslagsframställan för nybyggnation av Strandkullens förskola (fd. Badstrandsvägens förskola)

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att avslå anslaget om 56 500 000 kr för nybyggnation av Strandkullens förskola (fd, Badstrandsvägens förskola), del av Rävaskalla 1:36, Sjömarken.

Ärendet i sin helhet

Lokalförsörjningsnämnden föreslår den 25 september att Kommunstyrelsen beslutar, under förutsättning att Förskolenämnden tillstyrker förslaget, att godkänna Lokalförsörjningsnämndens anslagsframställan avseende Strandkullens förskola, del av Rävaskalla 1:36, Sjömarken.

Projekteringsframställan antogs i Lokalförsörjningsnämnden 2022-11-22 och tillstyrktes av Förskolenämnden 2023-01-26, samt beslutades i Kommunstyrelsen 2023-01-16.

Projektet finns med i Borås Stads investeringsbudget 2023 med en projektbudget om 56 500 000 kronor.

Projektet avser nybyggnation av en förskola med tillagningskök i Sjömarken. Huvudbyggnaden uppgår till ca 1 254 m² BRA (1 339 m² BTA). Leggården är ca 3 000 m². Förskolans planlösning har sedan förstudien omarbetats efter Förskolenämndens kommentarer och innefattar numera åtta hemvister för 100 barn med tillhörande grupprum fördelat på ett plan.

Strandkullens förskola är planerad för 100 platser och kommer att ersätta inhyrda paviljonger för Sjögårdens förskola (60 platser). Paviljongerna har ett utgående tillfälligt bygglov och kräver ersättning.

Byggstart preliminär januari 2024 med preliminär inflyttning mars 2025.

Kommunstyrelsen gör bedömningen att sviktande volymförändringar i kombination med tillgängliga lokaler, Rullans förskola samt Nordtorps förskola, kan det befintliga behovet täckas.

Kommunstyrelsen föreslår att avslå anslaget om 56 500 000 kronor.

Beslutsunderlag

1. Anslagsframställan, Lokalförsörjningsnämnden

Beslutet expedieras till

1. Lokalförsörjningsnämnden
2. Förskolenämnden

Andreas Exner (SD)

Kommunalråd

Borås
2023-11-06
Kommunstyrelsen
E3 Protokollsanteckning

Protokollsanteckning

Sverigedemokraterna föreslår att avslå anslaget på 56 500 000kr för nybyggnation av Sandkullens förskola mot bakgrund av placeringen och sviktande volymförändringar. Det finns befintliga förskolor som Rullans förskola samt Nordtorps förskola som kan täcka upp dagens behov för 100 förskolebarn. En nybyggnation är därför inte motiverad i dagsläget, med hänvisningar till rådande lågkonjunktur samt befintliga lokaler.

I dessa tider måste Borås Stad ta sitt ansvar och hushålla med resurser. En nybyggnation av en förskola är därför inte motiverat när vi har flertalet områden som är i större behov av resurser. Med detta ställningstagande fullföljer vi även vår hållning sedan ärendet lyftes som en detaljplan.

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Ledamot

Kristian Silbvers (SD)
Ledamot

Kommunfullmäktige

Delårsrapport januari - augusti 2023

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Delårsrapport januari-augusti godkänns.

Fritid- och folkhälsonämnden uppdras att under 2023 inkomma med uppdaterade offerter för de utpekade markarbeten och andra undersökningar som krävs för att påbörja arbetet med Borås nya Skyttercenter.

Sammanfattning

För kommunkoncernen redovisas per augusti ett sammanställt resultat på 432 mnkr efter finansnetto. Utifrån nämndernas och bolagens prognoser uppskattas årsresultatet, exklusive eliminerings, för koncernen till 290 mnkr, att jämföra med budgeterade 111 mnkr. Den positiva avvikelserna hänförs primärt till ökade skatteintäkter, lägre kostnader samt realisationsvinster från fastighetsförsäljningar i kommunen.

Fritid- och folkhälsonämnden uppdras att under 2023 inkomma med uppdaterade offerter för de utpekade markarbeten och andra undersökningar som krävs för att påbörja arbetet med Borås nya Skyttercenter.

Kommunfullmäktige har som avsikt att, under förutsättning att prognostiserat överskott kvarstår vid årsslutet, avsätta del av resultatet i form av disposition för att finansiera arbetet med Borås Skyttecenter.

Beslutsunderlag

1. Delårsrapport januari-augusti 2023

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Borås stads nämnder och bolag

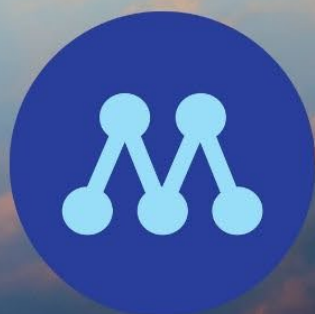
Annette Carlson (M)

Andreas Exner (SD)

Niklas Arvidsson (KD)

EN ANSVARSFULL BUDGET

MODERATERNA OCH KRISTDEMOKRATERNAS
FÖRSLAG TILL BUDGET FÖR BORÅS STAD 2024

Tio år i sammandrag

mnkr	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
RESULTATRÄKNING										
Nettokostnader	-5 086	-5 428	-5 687	-5 771	-6 142	-6 237	-6 340	-6 807	-7 443	-7 836
Avskrivningar	-205	-268	-216	-227	-267	-296	-322	-309	-320	-335
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-5 291	-5 697	-5 903	-5 998	-6 409	-6 533	-6 662	-7 116	-7 763	-8 171
Skatteintäkter och generella statsbidrag	5 422	5 782	6 056	6 225	6 452	6 778	7 089	7 488	7 672	8 136
Finansnetto	29	33	45	91	56	39	45	29	27	35
RESULTAT EFTER FINANSNETTO	160	118	198	318	99	284	472	401	-64	0
Extraordinära intäkter/kostnader	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	160	118	198	318	99	284	472	401	-64	0
NETTOINVESTERINGAR	-416	-314	-495	-821	-620	-419	-632	-750	-800	-800
BALANSRÄKNING										
Anläggningstillgångar	4 161	4 382	4 863	5 040	5 441	5 944	5 540	6 849	7 189	7 564
Omsättningstillgångar	1 790	2 032	1 592	1 684	1 621	1 538	2 224	1 710	1 570	1 395
SUMMA	5 951	6 414	6 455	6 723	7 062	7 482	7 764	8 559	8 759	8 959
Eget kapital	4 330	4 449	4 646	4 964	5 063	5 347	5 818	6 219	6 155	6 155
Avsättningar	636	742	604	591	546	603	674	844	844	844
Långfristiga skulder	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kortfristiga skulder	984	1 224	1 204	1 168	1 453	1 532	1 272	1 496	1 760	1 960
SUMMA	5 951	6 414	6 455	6 723	7 062	7 482	7 764	8 559	8 759	8 959
FINANSIELLA NYCKELTAL										
STORLEKSUTVECKLING										
Bruttokostnader	6 461	7 078	7 477	7 915	7 926	8 122	8 253	8 713	9 516	9 971
- förändring %	2,4	9,5	5,6	5,9	0,1	2,5	1,6	5,6	9,2	4,8
Balansomslutning	5 951	6 414	6 455	6 723	7 062	7 482	7 764	8 559	8 759	8 959
- förändring %	-2,5	7,8	0,6	4,2	5,0	5,9	3,8	10,2	2,3	2,2
BETALNINGSFÖRMÅGA										
Rörelsekapital	806	808	388	515	169	6	952	214	-190	-565
Kassalikviditet %	158	145	113	130	98	100	159	102	89	71
SOLIDITET										
Soliditet %	72,8	69,4	72,0	73,8	71,7	71,5	74,9	72,7	70,3	68,7
RESULTAT										
Skatteintäktsutveckling %	3,8	6,6	4,7	2,8	3,6	5,1	4,6	5,6	5,1	6,0
Nettokostnadsutveckling %	3,9	7,7	3,6	1,6	2,4	2,9	2,2	6,5	7,3	5,3
Nettokostnader i % av skatteintäkterna	97,6	98,5	97,5	96,4	99,3	96,4	93,9	95,0	101,2	100,0
ÖVRIGT										
Folkmängd 31/12.resp år	108 488	109 880	111 026	112 178	113 179	113 714	114 091	114 445	115 000	115 500
Skattesats %	21,06	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31	21,31

Innehållsförteckning

Tio år i sammandrag.....	2
En ansvarsfull budget för Borås	4
Visionen om framtidens Borås	5
Vi utvecklar Borås tillsammans	7
Budgetens förutsättningar.....	19
Resultat och finansiella mål.....	22
Nämndernas verksamhet	26
Kommunfullmäktige	35
Revisorskollegiet.....	36
Kommunstyrelsen	37
Överförmyndarnämnden	40
Valnämnden	41
Lokalförsörjningsnämnden.....	42
Samhällsbyggnadsnämnden	46
Servicenämnden	48
Tekniska nämnden	50
Miljö- och konsumentnämnden	56
Fritids- och folkhälsonämnden.....	58
Kulturnämnden	63
Förskolenämnden.....	65
Grundskolenämnden	67
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	70
Individ- och familjeomsorgsnämnden.....	73
Arbetslivsnämnden	75
Sociala omsorgsnämnden	77
Vård- och äldrenämnden.....	81
Finansiering	85
Kommunfullmäktiges beslut.....	86

En ansvarsfull budget för Borås

Inför år 2024 står Borås och Sverige inför stora utmaningar. Inflation, lågkonjunktur, krig i vår omvärld och osäkerhet kring nivån på den kommande vinterns elpriser. Moderaterna och Kristdemokraternas budgetförslag för Borås Stad 2024 präglas i stor grad av dessa utmaningar.

Vi tar sikte på att mildra konsekvenserna för kommunen och våra invånare, samtidigt som vi värnar att upprätthålla en god kvalitet i kommunens kärnverksamheter. Det är en realitet att det politiska reformutrymmet kommande år kommer att vara mer begränsat. Än mer än föregående år och i tider med begränsat ekonomiskt utrymme ställs än högre krav på att prioritera våra kommunala kärnverksamheter framför annat. Vi ser också ett stort behov av öka takten i arbetet med digitalisering. Detta för att kommunen ska klara av att även kommande år leverera den samhällsservice med förskola, skola, äldre- och social omsorg som boråsarna förväntar sig. Våra unga som är vår framtid och våra äldre som skapat vår nutid ska prioriteras.

I Moderaterna och Kristdemokraternas budgetförslag för 2024 prioriterar vi:

- Valfärdsnämnderna med förskola, skola, äldreomsorg och socialtjänst. Genom prioriteringar kan dessa nämnder bibehålla dagens verksamhet utan att tvingas till omfattande besparingar.
- Stärkta förebyggande insatser för att motverka gängkriminalitet.
- Ansvar för skattebetalarnas pengar. 2024 medför ett stramare budgetutrymme. Då krävs politiska prioriteringar där vi vågar utmana vad som ligger i en kommuns kärnuppdrag.
- Ökad trygghet. Ordningsvakter på otrygga platser i kommunen.

Ett utav de mest grundläggande värdena för att Borås ska vara en bra kommun att leva och bo i är att man känner sig trygg här. Vi brottas med stora utmaningar, bl a en ökande gängkriminalitet, som bidrar till att allt fler boråsare känner sig otrygga i sin stad. En ökande otrygghet kan få följderna att man gör inskränkningar i sin vardag, funderar kring vilken väg man väljer hem, avstår löprundan i motionsspåret kvällstid eller tvekar kring att gå ut kvälls- och natttid. Denna utveckling måste vändas. Tryggheten måste återtas.

Följderna efter pandemin, den oroväckande utvecklingen med kraftigt ökade räntor och elbrist, som fick följderna att elpriserna sköt i höjden, blev ytterligare en tuff ansträngning för lokala företag. Än är inte de oroliga tiderna förbi och kommunen behöver göra det som står i dess makt för att underlätta vardagen för företag genom att utveckla arbetet med att bli en mer företagsvänlig kommun. Det handlar dels om att säkerställa att vi har tillräckligt med industrimark i vår kommun och dels att den kommunala servicen till företagen är effektiv och smidig. Borås Stad ska vara lyhörd för hur vi som kommun kan bidra till att underlätta det ansträngda läget för det lokala näringslivet.

Moderaterna och Kristdemokraterna i Kommunstyrelsen

Annette Carlson (M)
Marie Jöreteg (M)

Niklas Arvidsson (KD)
Helena Ishizaki (KD)

Visionen om framtidens Borås

Borås är stad och landsbygd, historia, nutid och framtid. I den här visionen beskriver vi framtidens Borås. Den bygger på ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Omsorg om varandra och miljön

I Borås tar vi ansvar genom att behandla varandra och vår miljö med omsorg. Vi lever i harmoni med en rik natur, vår omvärld och med andra människor. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet är grunden för våra val och beslut.

Att människor i Borås är olika är en styrka. Samtidigt har alla likvärdiga förutsättningar. Oavsett ålder och livssituation får invånarna stöd för att kunna leva ett rikt liv. Alla i Borås är viktiga och kan vara delaktiga i hur vårt samhälle utvecklas. Vi tar gemensamt ansvar för varandra genom att visa tillit och bjuda in till dialog.

Vi tar gemensamt ansvar för miljön genom att återanvända och återvinna samt hantera energikällor och naturresurser på ett hållbart sätt. Insikt om det ömsesidiga beroendet mellan stad och landsbygd, människa, natur och omvärld finns hos oss alla. Lokalt är det enkelt att förflytta sig med kollektivtrafik, till fots och med cykel, men också längre resor kan vi göra klimatsmart.

Ett tryggt och snyggt Borås

Borås är en snygg och trygg plats. Vi som bor, verkar och möts här har nära till det vi behöver i vardagen.

Skulpturer och street-art ger Borås ett spännande yttre och internationell uppmärksamhet. Rena och snygga miljöer i våra gemensamma vardagsrum skapar trivsel och ger trygghet.

Vi utformar våra bostadsområden tillsammans, och i hela Borås finns boenden som passar olika livssituationer och olika åldrar. Här finns service, fritidsaktiviteter, kultur, företag och närhet till natur där människor bor och verkar.

Möjligheter och mod att utvecklas

I Borås är vi kreativa och har mod att tänka och handla i nya banor. Här är det lätt att förverkliga idéer och drömmar.

Högklassig utbildning från förskola till universitet får människor och samhälle att växa. Tack vare samverkan mellan kommun, universitet, näringsliv och civilsamhälle finns det attraktiva utbildningar på

alla nivåer. Goda möjligheter till bildning ger boråsarna möjlighet att utvecklas och lära livet ut.

Borås utveckling vilar på ett arv inom textil och handel. Vi ligger i topp inom miljöteknik, IT och digitalisering, och vågar satsa på nya områden. Bredden av branscher och en stark entreprenörsanda skapar möjlighet att ta tillvara på den kunskap som finns här och att utvecklas som person.

Människor möts i Borås

I Borås finns gott om platser för människor att mötas under dygnets flesta timmar. I Borås möts vi till vardags och till fest, spontant eller planerat.

De många mötesplatserna är våra offentliga vardagsrum som finns i stad, på landsbygd och digitalt. Här finns möjlighet att enkelt uppleva ett brett utbud av kultur, vår fina natur, att idrotta och att träffa andra människor.

Stora möten och evenemang, många internationellt uppmärksammade, sätter Borås på kartan som en mötes- och evenemangsstad.

I Borås är möten ett sätt att leva.

Vi utvecklar Borås tillsammans

Moderaterna och Kristdemokraterna samarbetar i opposition och vi lägger gemensamt ett budgetförslag. Ett förslag som visar vägen för hur vi på ett ansvarsfullt sätt kan uppfylla Borås Stads olika uppdrag. Ett alternativ till den styrande konstellationens budget, som prioriterar kärnverksamheten före annat. Särskilt i ekonomiskt prövande tider.

Visionen om framtidens Borås		Våra uppdrag		
		Uppdraget som samhällsutvecklare och demokratiaktör	Uppdraget som välfärdsaktör	Uppdraget som arbetsgivare
Visionsområden	Visionsområdet Omsorg om varandra och miljön	1. Ett Borås präglad av samarbete, hållbarhet och mänskliga rättigheter	2. Ett Borås med trygga och hälsosamma individer genom hela livet	3. Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv
	Visionsområdet Ett tryggt och snyggt Borås	4. Ett Borås med nära och bra service där människor bor och verkar	5. Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet.	6. Arbetsplatser som präglas av tillit, inkludering och förutsättningar för ett gott ledarskap
	Visionsområdet Möjligheter och mod att utvecklas	7. Ett innovativt Borås med många möjligheter och attraktivt företagsklimat	8. Ett Borås där lärande stärker varje individs utveckling och bildning	9. Goda möjligheter till utveckling och kompetenshöjning
	Visionsområdet Människor möts i Borås	10. Ett Borås med möjlighet till delaktighet och inflytande, rik kultur meningsfull fritid	11. Ett Borås som präglas av inkludering och integration	12. Helhetssyn samt samarbete med många aktörer för att skapa attraktiva arbetsplatser

Omsorg om varandra och miljön

Fokusområde 1: Ett Borås präglad av samarbete, hållbarhet och mänskliga rättigheter

Socialt hållbart Borås

Socialt hållbart Borås är en gemensam kraftsamling där alla nämnder och bolag samarbetar och hjälps åt för att öka den sociala hållbarheten. Arbetet utgår från de tre områdena; God start i livet och goda uppväxtvillkor, Förutsättningar för arbete samt Boende och närmiljö.

För att den sociala hållbarheten ska stärkas krävs tydliga mål som följs upp för att bedöma ifall arbetet bidrar till förändring. Insatser som visar sig ge liten effekt ska ersättas med sådana som är evidensbaserade.

Det ska inte finnas några områden som klassas som utsatt eller särskilt utsatt område i Borås. En plan behövs för hur detta ska bli verklighet, eftersom det krävs mer än endast generella insatser för att få till en förändring.

Insatser ska sättas in tidigt i barns liv. Konkreta åtgärder som kan genomföras är stöd till familjer, ett utvecklat samarbete med BVC och att ge goda förutsättningar för förskola och skola att ge stöd till barn och elever i behov av det. Att arbeta språkutvecklande i tidig ålder samt ta tillvara på fritidshemmens möjligheter att arbeta för ökad måluppfyllelse. Förebyggande arbete ska ske för att förhindra skolfrånvaro och psykisk ohälsa.

Inom Individ- och familjeomsorgsnämndens verksamhet ska det förebyggande arbetet utvecklas genom att nämndens samordningsuppdrag förändras från barn och unga i riskzon till alla barn och unga. Genom tidiga och både riktade och generella insatser ska socialtjänsten medverka i arbetet med att stoppa rekryteringen till kriminell verksamhet. Arbeta ska ske i nära samarbete med familjer, skola, näringsliv, föreningsliv och öppen ungdomsverksamhet. Avhopparverksamheten, som arbetar med personer som vill lämna den kriminella miljön, ska erbjuda kontakt med en person dygnet runt.

Fritid- och folkhälsonämnden ska vara en viktig aktör i att skapa mötesplatser för unga och förebygga rekrytering till gängkriminalitet. Det är därför viktigt att påbörja det förebyggande arbetet inom öppen ungdomsverksamhet i syfte att förhindra utanförskap och kriminalitet.

Samarbete för att nå miljö- och klimatmålet

Borås Stad ska ta sitt ansvar för att möta klimatutmaningen utan att moralisera över människors livsval. Behovet av klimatanpassning har blivit allt mer uppenbart, till följd av allt mer frekvent förekommande naturkatastrofer. Arbetet för att säkra Borås mot översvämningar ska fortsätta.

Delar av Borås Stads markinnehav har historiskt utsatts för stora föroreningar. Kommunen har ett ansvar att ta hand om dessa. Sanering är ett nödvändigt arbete för att möjliggöra byggnation på attraktiv mark.

Stadens lokaler och fastigheter ska fortsatt energieffektiviseras.

Kommunens kök ska fortsätta arbetet med minskat matsvinn. Genom kravställning vid upphandling av livsmedel har Borås Stads verksamheter nått de mål som satts upp för inköp av ekologiska livsmedel. Mått om andelen ekologiska livsmedel har därför spelat ut sin roll. Istället ska arbetet utvecklas så andelen närproducerade livsmedel ökar vilket också förbättrar vår krisberedskap. Genom att öka radien för när livsmedel anses vara närproducerade kommer utbudet också vara större.

Elektrifieringen i kommunen ska fortgå. Behovet av el ökar. Kommunen är en aktör som kan bidra till ökad elproduktion. Kommunens elnät ska klara det behov som finns. Laddinfrastrukturen behöver byggas ut för att kunna tillgodose både den kommunala verksamheten, men också för att möjliggöra att fler människor har möjlighet att välja elbil och nyttja laddinfrastruktur i hela kommunen.

Fokusområde 2: Ett Borås med trygga och hälsosamma individer genom hela livet

Social omsorg

Alla människor har en inneboende förmåga, kraft och potential och en rätt att vara med i samhället på lika villkor. Sociala omsorgsnämnden står inför stora utmaningar framöver. Det handlar om brukare med allt större behov och ökande förväntningar. Samtidigt blir allt fler inom nämndens målgrupp allt äldre. Konkurrensen om personalen är hög vilket gör det centralt att kommunen upplevs som attraktiv att arbeta inom. Språkkrav för anställda inom Sociala omsorgsnämnden är ett viktigt redskap för att stärka verksamheten samt öka tryggheten och kvaliteten för brukarna.

Våra partier understryker vikten av att kommunen värnar intentionerna i LSS-lagstiftningen. En pågående utredning i Sociala Omsorgsnämnden om den höga avslagsfrekvensen för insatsen LSS-bostad genomförs under året. Under kommande år behöver steg tas för att fler ska få rätt till insatsen.

God kvalitet är viktigare än vem som är utförare. Därför ska omsorg i egen regi ges utifrån samma kvalitetskrav som ställts för upphandlad verksamhet.

Borås Stad ska fortsätta att investera i bostäder för att möta det behov som finns. För att Borås Stad ska klara de kommande investeringarna i välfärden ska externa aktörer ges möjlighet att bygga och driva boenden. Ramupphandling och markanvisning är verktyg för att fortare få fler bostäder till de kommuninvånare som idag får vänta olagligt länge eller bor i icke fullvärdiga bostäder.

Idag saknar flera bostäder rätt brandskydd. I väntan på att brandskyddet är tillräckligt ska trygghetslarm som kombineras med brandlarm användas.

Individ- och familjeomsorg

Barn och vuxna som kan behöva stöd ska uppmärksammas tidigt och erbjudas en trygg och rättssäker socialtjänst som använder bästa tillgängliga kunskap för att fatta beslut om vård (evidensbaserad).

Det ska alltid prövas ifall en utredning ska inledas när socialtjänsten fått en orosanmälan, besked om att ungdom gripits för brott eller omhändertas enligt lagen för berusning. Vårdnadshavare ska kontaktas inom 24 timmar efter att minderårig gripits för brott. Ett exempel på god samverkan är när socialtjänsten tidigare hade socialsekreterare med uppdrag att arbeta nära polisen, en person med tjänstgöring förlagd till polishuset. Ett sådant arbetssätt ska återinföras. På så vis kan broar byggas mellan polis och socialtjänst och insatser snabbare sättas in.

Nämnden ska utveckla samarbete med omgivande samhälle i syfte att tidigt kunna identifiera ungdomar i riskzon. Fältverksamheten ska utvecklas och stärkas.

Egenregins insatser ska kvalitetssäkras så att de lever upp till Socialstyrelsens krav på externa utförare. SSPF-arbetet (socialtjänst, skola, polis och fritid) är framgångsrikt och ska utvecklas. Borås Stad ska säkerställa att finansiering finns för att kommunen ska kunna omhänderta barn i utsatta och kriminella miljöer.

Borås Stad ska erbjuda rådgivning, behandling, rehabilitering och boende för vuxna och unga som vill ta sig ut missbruk. Stöd ska även ges till anhöriga. Borås Stad ska särskilt arbeta med att motverka att unga provar och brukar narkotika. Här är samverkan med sjukvården viktigt liksom ett nära samarbete med Mini-Maria.

För att kunna arbeta med frågor som rör hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden är det viktigt att skaffa sig en god överblick och god kännedom om bostadssituationen och situationen för människorna som lever i hemlöshet. Barnperspektivet och situationen för äldre ska särskilt beaktas. Borås Stad har blivit beviljade statsbidrag för Bostad först. Det är viktigt när arbetet utvecklas att helt och hållet arbeta enligt modellen för att få avsedd effekt.

Äldreomsorg

I Borås ska alla kunna åldras med värdighet samt mötas av en vård med värme och kvalitet. Alla ska bemötas med respekt och ha makt och inflytande över hela sin livssituation. Äldreomsorgen ska kännetecknas av hög kvalitet, värdighet, trygghet och valfrihet.

Ingen äldre ska behöva mötas av orden ”det finns inte plats för dig”. Borås har brist på äldreboendeplatser och klarar inte att leva upp till det lagstadgade kravet om bostad inom tre månader från det att insats beviljats. Borås behöver därför öka takten i planeringen av en fler vård- och omsorgsboenden samt korttids- och växelvårdsplatser i hela kommunen. Borås ska kunna erbjuda boende i en demensby som är ett boende med både inom- och utomhusmiljö där personer med demenssjukdom kan röra sig fritt. Allt från vårdinsatser till inredning och aktiviteter ska vara anpassade för personer med demenssjukdom. Det kommer vara ett bra alternativ för yngre dementa att flytta till. En lokaliseringsstudie ska genomföras för att finna lämpligaste platsen för en demensby.

I Borås är det viktiga inte vem som erbjuder tjänsten, utan att den erbjuds till rätt kvalitet. Vi vill säkerställa att det finns en valfrihet bland utförare, så att den äldre har makt att välja, men även att välja bort utförare.

Arbetet med en tryggare hemtjänst för den äldre ska fortgå och målsättningen ska vara att tydligt minska antalet hemtjänstpersonal per hemtjänsttagare, vilket bland annat kan uppnås med små

arbetsgrupper som arbetar med ”sina” äldre. Det ska finnas ett stort mått av lyhördhet för hemtjänsttagares åsikter och önskemål.

Fysisk aktivitet på äldre dagar och dessförinnan är en förutsättning för god hälsa. Det förebygger många åldersrelaterade sjukdomar och leder till bevarad funktion och förebygger fall. Äldreomsorgen ska stärka möjligheterna till utomhusvistelse och fysisk aktivitet utifrån var och ens förmåga.

Bristande kunskaper i svenska språket är en riskfaktor inom äldreomsorgen. Språkrav för anställning är därför ett viktigt redskap för att stärka äldreomsorgen i Borås Stad. Genom språkrav ökar tryggheten för de äldre och kvalitén på genomförda insatser ökar, bland annat genom förbättrad dokumentation och minskade risker för felmedicinering.

Trygghet ska inte vara en kostnadsfråga. Därför ska trygghetslarmen vara avgiftsfria men med en depositionsavgift för att användning av trygghetslarmen ska ske ändamålsenligt. Trygghetslarm som kombineras med brandlarm ska vara en standard i Borås. För att ytterligare sänka tröskeln för en ökad trygghet till hjälp ska boendestöd vara avgiftsfritt.

Hemsjukvårdens uppdrag är att vårda människor, oavsett ålder, som behöver vård i hemmet och omfattas av den kommunala hälso- och sjukvårdens ansvar för omvårdnad och rehabilitering. Sjukdomsbilden skiljer sig från person till person vilket kräver en välfungerande samverkan mellan äldreomsorg, primärvård och slutenvård. Det behöver därför säkerställas att tillräckligt med sjuksköterskor finns anställda för att garantera patientsäker vård.

Ofrivillig ensamhet

Den ofrivilliga ensamheten är förenad med lidande för den enskilde och innebär stora kostnader för samhället. Borås Stad ska utveckla arbetet mot ofrivillig ensamhet och erbjuda ensamhetssamtal. Ensamheten är ett samhällsproblem, då den ökar risken för kärlekskramp, hjärtinfarkt och stroke. Äldre boråsare, som ännu inte har beviljad insats, ska erbjudas hembesök av kommunen för ett samtal om livssituationen och om de sociala nätverk och aktiviteter som kommunen och civilsamhället kan erbjuda. Samtalet blir på så vis ett sätt att tidigt upptäcka sociala behov hos den äldre. Kommunen ska använda det nya riktade statsbidraget till detta ändamål.

Anhörigstöd

Att som anhörig ge vård och omsorg till en närstående kan vara en positiv och berikande erfarenhet, men det kan även innebära stora påfrestningar, oro, sorg och stress. Det är också ofta kvinnor som står för omfattande anhörigomsorg. Anhörigas insats ska uppvärderas och uppmärksammas. Information om vilka stödinsatser som finns ska alltid förmedlas till den anhörige när bistånd beviljas.

Fokusområde 3: Hälsosamma arbetsplatser och hållbart arbetsliv

Personalen är den viktigaste resursen och personalförsörjning är en av nyckelfrågorna för kommunens verksamhet. Borås Stad ska vara en attraktiv arbetsgivare där de anställda trivs och utvecklas. Ledarskapet är mycket viktigt – tydliga ansvarsområden till chefer som delegerats ansvar och befogenheter.

Borås Stad arbetar aktivt med att främja en god organisationshälsa. Frisk organisation är ett pågående projekt. Målet med satsningen är att den ska leda till mindre sjukfrånvaro och god hälsa hos alla anställda i kommunen. För att förbättra de anställdas hälsa och minska sjukfrånvaro, är det också viktigt att stimulera fysisk aktivitet bland de anställda med hjälp av friskvårdsbidrag.

Ny modern teknik i form av digitala lösningar skall tas till vara för att frigöra tid för våra medarbetare så att de kan finnas där en levande människa verkligen behövs.

Borås Stad erbjuder heltidsanställningar och sammanhängande arbetstid. Även möjligheten till deltidanställningar ska finnas.

Ett tryggt och snyggt Borås Stad

Fokusområde 4: Ett Borås med nära och bra service där människor bor och verkar

Borås växer

Borås ska vara en attraktiv kommun att bo och verka i. Det ställer krav på att kommunen, i takt med tillväxten, också säkerställer att människors behov av bostäder, rekreation, parker och naturliga mötesplatser tillgodoses. För att Borås Stad ska kunna se det totala investeringsbehovet över en lång tid behövs det en investeringsplan som tydliggör de investeringsbehov som kommunen övergripande kommer att ha under de kommande tio åren. I ett sådant dokument kan bland annat behov av nya verksamheter, infrastruktur och omvandling av områden redovisas. Även behov av och kostnader för marksanering ska redovisas.

Bostäder

För att Borås ska växa med nya invånare behöver det byggas fler bostäder. Fler människor ska kunna förverkliga sin husdröm. För att det ska vara möjligt behöver fler tomter för villor och småhus tas fram, samt helt nya områden planeras. Det ska finnas en variation så Borås kan erbjuda bostäder i olika storlek för både unga och familjer att flytta till och för äldre att åldras i. Det behöver finnas en variation av hyresrätter vad gäller både standard och hyresnivå. Det ska finnas hyresrätter, bostadsrätter och tomter för eget byggande i hela kommunen.

Borås Stad ska se till att fler får möjlighet att flytta dit de vill genom att se positivt på byggnation på landsbygden, i orters randzon och i sjönära lägen. I arbetet för en mer levande landsbygd har också Samhällsbyggnadsnämnden en avgörande uppgift i att säkerställa tillgängligheten av detaljplaner, vilka ska möjliggöra varierad bostadsbyggnation i varje ort. Det ska finnas områden som ska vara "fribyggnadsområde" med färre regleringar för byggnation. Under året ska markanvisning för fribyggnadsområde ske.

Kommunen ska främja hållbart byggande och även att bruka det som redan finns. Detta för att minska klimatavtryck och ta tillvara på redan existerande tillgångar samt för att främja variationen av bostäder i våra områden.

Inga kommunala särregler, som gör det svårare och avsevärt dyrare att bygga, ska finnas.

Livskraftig stadskärna

I arbetet för att skapa en mer attraktiv kommun är en levande stadskärna viktigt. Det ska vara enkelt att ta sig till och från centrum. Det ska även vara enkelt att starta och bedriva verksamhet där. Parkeringssituationen i centrum ska regelbundet ses över för att underlätta för centrumhandel och besökare. Det ska vara enkelt att nå stadens centrum, både med bil och med andra färdmedel.

För en student på Högskolan i Borås kan livet i staden vara en bidragande faktor till att, efter examen, stanna kvar för att fortsätta att bygga ett liv i Borås.

Fokusområde 5: Ett Borås som verkar för förebyggande arbete, integration och trygghet

Ett tryggt och snyggt Borås

Det behövs ett ökat trygghetsperspektiv i Borås. Tillsammans med medborgare, näringslivet och genom trygghetsvandringar kan otrygga platser identifieras. Belysning är viktigt för att skapa trygghet i parker och gatumiljö, samt för att skapa trygghet på skol- och förskolegårdar.

Det finns områden i Borås där otryggheten är särskilt hög. Många beskriver hur de upplever ett obehag och känner sig tvingade att hålla sig borta från centrum eller ta omvägar. Arbetet med ökad trygghet och minskat utanförskap kräver en mängd olika insatser på olika nivåer och områden. Ordningsvakter är en sådan insats. Västtrafik har beviljats tillstånd från Polismyndigheten om ordningsvakter, men arbetet kan inte bedrivas effektivt, eftersom kommunen inte har ansökt i närliggande områden. Borås Stad ska samverka med polisen och Västtrafik för att identifiera och föreslå områden för LOV3-ansökningar och se över möjligheten att införa ordningsvakter även nattetid. Det behövs fler trygghetskameror, inte enbart i centrum utan även i orter utanför staden där otrygghet upplevs. Med fler kameror klaras fler brott upp, samtidigt som brott kan förebyggas.

God vård av den offentliga miljön minskar förstörelse och i förlängningen annan brottslighet. Det behövs ett samlat grepp för att motverka klotter. Nolltolerans för all form av klotter och skadegörelse ska gälla för all kommunal egendom. Det handlar om allt från klotter på konstverk till vattentorn, transformatorstationer, skolor, förskolor och andra lokaler där kommunen bedriver verksamhet i. Sedan tidigare har Tekniska nämnden ansvar för klottersaneringen på allmän platsmark så som broar, gångtunnlar, skyltar och belysningsstolpar inom Borås Stad. Det behöver tydliggöras vem som ska ansvara för att klotter saneras inom 24 timmar på all egendom. Snabb reaktion för att ta bort rasistiskt eller annat stötande klotter är ovillkorligt. Otillåten affischering ska hanteras på motsvarande sätt som klotter.

Bostäder och närmiljö

Att ha en trygg boendemiljö, att känna tillhörighet, att ha en bra bostad samt en god närmiljö är en grundförutsättning för en god livsmiljö. Det ska vara möjligt för personer, även med försörjningsstöd, att kunna byta bostad inom det kommunala bostadsbeståndet. Vidare ska kontrollen över olovlig andrahandsuthyrning för att motverka trångboddhet, missbruk av bostad och kriminalitet skärpas.

Borås Stad ska arbeta tillsammans med stadens alla fastighetsägare för att motverka sociala problem. ”En väg in” för myndigheter, bostadssökande, bostadsbolag ska finnas till kommunen genom exempelvis en boendesamordnare. Det är viktigt att all lägenhetsförmedling i bostadsbolagens fastighetsbestånd sker enligt reglerna. Alla ska vara folkbokförda där de faktiskt bor.

Enligt lagen om eget boende (EBO) har asylsökande möjlighet att själva ordna bostad. Ungefär hälften väljer denna modell och erfarenhet har visat att de ofta söker sig till områden där släkt, vänner och landsmän redan bor. Dessa områden präglas ofta av hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och en stor andel försörjningsstöd. Vissa områden har haft stora inflyttningar vilket har ökat trångboddheten, segregationen och en svart bostadsmarknad. Därför ska Borås Stad tillskriva Länsstyrelsen om att undanta Hässleholmen/Hulta, Norrby och Sjöbo från Lagen om eget boende till dess lagen avskaffats.

Allt för många människor drabbas av våld i nära relation. Stöd och hjälp till våldsutsatta personer ska säkerställas genom kommunala och ideella stödinsatser och tillgång till boenden. Samverkan med andra kommuner krävs för att snabbt kunna få fram skyddat boende. Stödet till jourer och andra frivilligorganisationer som erbjuder dessa insatser är av stor vikt.

Det finns människor som av olika anledningar hamnar i prostitution. Dessa personer ska erbjudas hjälp och stöd. Motverkande av köp av sexuella tjänster, sexhandel och trafficking ska vara en prioriterad uppgift i Borås Stad.

Beredskap om krisen kommer

Borås Stad behöver öka sitt fokus på krisberedskap. Här kan det handla om krig och kriser i vårt närområde, klimat- och väderrelaterade kriser eller att försörjningsvägar blir avskurna. Detta fokus måste stadens hela organisation, men även företag, organisationer och enskilda boråsare, ha med sig för att öka tryggheten i att grundläggande behov av värme, vatten och mat kan klaras även i nödlägen. För Borås Stad handlar det bland annat om skyfallsplanering.

Borås Stad ska prioritera närproducerad elektricitet och närproducerade livsmedel med sikte på en ökad självförsörjningsgrad. Samarbeten med producenter i närområdet ska utvecklas, så att deras produktion kan fortsätta att användas lokalt även i händelse av större kriser och katastrofer. Borås Stad ska ha god förmåga att klara värme och elförsörjning lokalt, även om det överordnade nätet skadas. Våra elfordon och laddpunkter ska betraktas som kritisk infrastruktur och ska säkras så att de fungerar även i händelse av stora långvariga elavbrott.

Svenska Skyttesportförbundet och de ca 100 000 medlemmarna i drygt 1000 föreningar är en frivillig försvarsorganisation. Ett samlat skyttecenter bidrar till ett stärkt civilförsvar i Borås.

Fokusområde 6: Arbetsplatser som präglas av tillit, inkludering och förutsättningar för ett gott ledarskap

En allt äldre befolkning och stora pensionsavgångar innebär stora förändringar på arbetsmarknaden. Det kommer att råda arbetskraftsbrist inom många yrken och den yngre generationen kommer att ställa krav på flexibilitet och i större utsträckning byta arbete mer ofta. För Borås Stad innebär detta en utmaning där det måste utvecklas nya, flexibla arbetsformer som attraherar framtidens arbetskraft.

Anställda ska uppmuntras till att lämna förslag till förbättringar i kommunen. Borås Stad ska arbeta aktivt för att motverka tystnadskultur, otillåten påverkan och självcensur samt motverka diskriminering på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

Fokusområde 7: Ett innovativt Borås med många möjligheter och attraktivt företagsklimat

Företagande växer genom samverkan

I Borås ska det vara enkelt att starta och driva företag. Kommunen ska vara tillåtande, tillmötesgående, opartisk och rättvis i kontakter med såväl små som stora företag. Borås ska vara det självklara valet när det kommer till företagande.

Det är viktigt att kommunen för en aktiv dialog med företag, både med de som redan är etablerade i kommunen men också de som planerar att bli det. Likvärdiga konkurrensvillkor mellan olika aktörer ska gälla och kommunen ska sätta ett serviceperspektiv framför ett myndighetsperspektiv genom att erbjuda en dialogbaserad, effektiv handläggning. För att förbättra kommunens service till företag, ska personer som dagligen möter företag i sin yrkesroll vara utbildade i företagares förutsättningar så att servicen gentemot näringslivet blir så bra som möjligt. Företagandets villkor och företagens betydelse för att skapa välstånd och arbetstillfällen ska vägleda beslutsfattandet och samhällsplaneringen i kommunen.

Kommunens egna verksamheter ska inte bidra till en osund konkurrens med näringslivet.

Det finns ett stort behov av mark för att kunna möta näringslivets efterfrågan och behov. Det är därför viktigt att kontinuerligt arbeta för att markreserven är tillräckligt stor. Verksamhetsmark ska kunna erbjudas i hela kommunen.

Borås ska vara en trygg kommun att driva företag i. För att motverka och bekämpa brottslighet riktad mot företag och näringsidkare krävs många åtgärder, inte minst på lokal nivå. Kommunen ska integrera trygghetsfrågorna i näringslivsarbetet och regelbundna trygghetsgenomgångar ska göras tillsammans med näringslivet.

Digitalisering

Offentlig sektor har ett viktigt uppdrag i att utföra service och välfärd gentemot invånarna. Samtidigt står sektorn inför stora utmaningar med kompetensförsörjning och demografiska förändringar. För att kommunen ska klara sitt uppdrag är det viktigt med nya innovativa lösningar och digitalisering för att upprätthålla hög kvalitet. Smarta digitala lösningar underlättar för staden att erbjuda hög service och kvalitet i välfärden och att ha effektiva verksamheter. Allt fler kommuner övergår till mer digitala lösningar för att kunna möta invånarnas behov och det är viktigt att Borås Stad följer digitaliseringens utveckling. Nämnderna ska identifiera utvecklingsområden med åtgärder för att ytterligare utveckla arbetet med digitalisering. Kommunstyrelsen ska leda och samordna arbetet samt redovisa detsamma fortlöpande.

Fokusområde 8: Ett Borås där lärande stärker varje individs utveckling och bildning

En trygg start i livet

Familjen, förskolan och skolan är alla viktiga pusselbitar för att skapa goda uppväxtmiljöer för våra yngre kommuninvånare. Stöd och rådgivning till familjer är en viktig insats för att bygga trygga familjer och ge barn en god start i livet. För att föräldrar ska hitta ett alternativ som passar just dem och deras barn måste det finnas en mångfald av barnomsorgsformer med olika inriktning och huvudmän. Kommunen ska erbjuda likvärdiga villkor för alla godkända barnomsorgs- och förskoleverksamheter.

Borås har en förskola att vara stolta över, men det finns utmaningar som vi inte kan blunda för. Det är brist på utbildad personal och allt för många barngrupper är för stora. Det är problem som inte får kvarstå. Inför år 2024 ställs Borås också inför en ny utmaning med minskande barnkullar vilket på sina håll i staden medför en omorganisation på förskolorna.

Resursfördelningen till förskolan måste vara bäst anpassad till verksamheten. Därför ska Förskolenämnden revidera resursfördelningsmodellen så att den tar hänsyn till både barnens ålder och vistelsetid på förskolan.

Förskolans språkutvecklande arbete ska ha hög prioritet. Det är genom språkutveckling i tidiga åldrar som utanförskapet bryts. För att underlätta det språkutvecklande arbetet, ska språkkrav ställas på all personal.

För att skapa en tryggare och lugnare vistelsemiljö på stadens förskolor, ska också huvudregeln vara att barn har rätt till förskola från ett års ålder, i stället för dagens sex månader. Barn som inte fyllt ett år kan ändå ha rätt till förskola enligt de möjligheter som finns i lagen.

Andelen barn som är i behov av särskilt stöd ökar med tiden och det är viktigt att de barn som redan i förskoleåldern uppmärksammas ha dessa behov får tidiga insatser.

I Borås ska det finnas kommunal service nära boråsarna, oavsett vart i kommunen man har valt att bo och leva. Det ska finnas variation och mångfald bland kommunens förskolor, beträffande såväl pedagogisk inriktning som enheternas storlekar. Barn är olika och har olika behov. Därför är det viktigt att det finns förskolor i varierande storlek.

En utbildning med kunskap i fokus

Skolans kunskapsuppdrag kan aldrig åsidosättas. Skolan ska möjliggöra för alla elever att nå dit de vill och kunna ta sig vidare till gymnasiet. Ungdomar som fullföljer en gymnasieexamen har bättre chanser att bli en del av samhället och hamnar mer sällan i utanförskap.

Borås Stad ska ha en nolltolerans mot kränkningar och stök i skolan. När otrygghet uppstår är det eleverna som har det svårast som drabbas. Elever som är i behov av särskilt stöd måste få det stöd och den hjälp som krävs, i tidigt skede. Varje elev behöver dessutom utmanas på olika nivåer. Det innebär att skolan behöver stimulera både de som har svårt i skolan, men också de elever som är särskilt begåvade och behöver extra stimulans. För att förebygga skolmisslyckande ska det språkutvecklande arbetet i skolan prioriteras, speciellt i tidig ålder. För att öka måluppfyllelsen och ge eleverna mer läroledad tid i tidig ålder ska Grundscolenämnden införa ytterligare en timmes undervisning i svenska och matematik i de tidiga skolåren.

Den psykiska ohälsan bland unga är oroväckande hög. Det är en av vår tids största utmaningar. Unga behöver känna sig trygga med att prata med vuxna i skolan. Därför måste skolan arbeta för att vända den nedåtgående trenden. Självmedicinering med droger, för att lindra psykisk ohälsa, förekommer även i Borås. Drogförsäljning på och i närheten av skolor kan aldrig accepteras.

För att elever ska orka genom hela skoldagen krävs det att de får lunch på en rimlig tid och i en god miljö. Ingen elev ska behöva slänga i sig maten eller inte få lugn och ro under måltiden. Den fysiska miljön samt möjligheter till skollunch vid rimliga tider behöver säkerställas på alla kommunens skolor.

Det fria skolvalet möjliggör att eleverna själva har möjlighet att välja den skola som passar dem bäst. Ambitionen är att alla elever som vill få en plats på en skola i närheten av hemmet ska få det. Därför kommer skolor runt om i kommunen att behöva renoveras och byggas ut och nya kommer att behöva byggas.

En skolverksamhet som det talas om allt för lite i utbildningssammanhang är fritidshemmen. En stor andel av alla elever i förskoleklassen och årskurserna 1–3 är inskrivna i fritidshem och det är av stor vikt att dessa får rätt förutsättningar för att klara sitt uppdrag enligt läroplanen. Med rätt verktyg har fritidshemmen potential att vända elevernas kunskapsresultat och bidra till att fler elever får bättre måluppfyllelse i skolan. Därför ska det arbetas kontinuerligt för att fritidshemmen får likvärdiga förutsättningar. Inte minst gällande barngruppers storlek och andel personal med pedagogisk högskoleexamen.

Matchningen mellan arbetslivets behov av kompetent arbetskraft gentemot utbildningarnas utbud och elevers vilja och intresse är komplex. För att möta kommande behov av kompetensförsörjning och därmed förändrat söktryck behöver gymnasieskolornas lokallösningar vara flexibla. Gymnasie- och vuxenutbildningen ska samarbeta med Lokalförsörjningsnämnden för att kunna hantera konsekvenser av att växla perspektiv från att dimensionera utifrån elevers möjlighet att gå på de program de vill till att erbjuda plats utifrån arbetsmarknadens behov.

För att nå bästa resultat är det viktigt att vuxenutbildningen har en nära samverkan med Högskolan i Borås och näringslivet, på så sätt möts behoven på arbetsmarknaden enklare. Exempel på detta är att ta fram lärlingsutbildningar som möter företagets behov samt erbjuda SFI-utbildningar på arbetsplatser för att maximera utveckling.

För studerande på SFI ska krav ställas på närvaro. Resultat och hur lång tid det tar tills nivå C är uppnådd ska följas i syfte att SFI-eleverna på så kort tid som möjligt ska kunna lära sig språket och bli självförsörjande genom arbete.

Fokusområde 9: Goda möjligheter till utveckling och kompetenshöjning

För att möta personalbristen ska Borås Stad ständigt verka för att vara en intressant och attraktiv arbetsgivare. Alla anställda ska ha möjlighet till kompetensutveckling och kompetensutveckling ska uppmuntras. Det ska finnas möjlighet för kommunens anställda att kombinera arbete med utbildning och ledarskapsutbildning ska alltid erbjudas första linjens chefer.

Språkrav för anställda inom förskola, social omsorg och äldreomsorg är ett viktigt redskap för att stärka verksamheten. Omsorgspersonal ska klara språknivån B2 samt ha en gymnasieexamen. Språkraven vid nyanställningar ska kompletteras med erbjudande om språklig kompetensutveckling för de med en redan befintlig anställning.

Människor möts i Borås

Fokusområde 10: Ett Borås med möjlighet till delaktighet och inflytande, rik kultur och meningsfull fritid

Kultur

Borås Stad ska upplevas som modern, nyskapande och tillåtande samt attrahera de kreativa näringarna. Kulturen stärker kommunens attraktivitet som turist-och evenemangsstad.

Borås Stad ska ha en tillgänglig biblioteksverksamhet. Genom att folkbiblioteken utvecklar olika profiler och verksamheter med spets, erbjuds ett skarpare innehåll till kommuninvånarna.

Det är viktigt att den konstnärliga utsmyckningen av staden fortsätter så att fler boråsare kan ta del av konst och kultur i sin vardag.

Kulturnämnden har en viktig uppgift i att möjliggöra för kulturutövare, kulturföreningar och näringsliv att erbjuda kulturupplevelser till kommuninvånarna. Utbudet i kommunens lokaler kan mycket väl arrangeras och genomföras av andra än nämndens förvaltning.

Fritid

Det civila samhällets roll och mötesplatser kan inte nog understrykas. Utan alla föreningar och organisationer skulle samhället se helt annorlunda ut, eftersom de kommunala verksamheterna inte drivs av idealitet. Därför är det nödvändigt att kommunen tar till vara vad föreningslivet kan erbjuda som komplement till det som kommunen ansvarar för.

Det ska vara attraktivt för föreningslivet att etablera sig i kommunen. Vid nybyggnationer och utveckling av olika anläggningar ska det finnas möjlighet för näringslivet att vara en del av detta. God samverkan är positivt för hela kommunen.

Säker och Trygg förening är en kvalitetsmärkning för bättre hälsa, minskad skadefrekvens och ökad säkerhet och trygghet i föreningslivet. Idag finns det ungefär 100 godkända föreningar. För att vara berättigad till lokalbidrag måste föreningen vara "säker och trygg". Arbete så att fler föreningar ska bli säkra och trygga ska bedrivas aktivt.

Borås Stads Program för Öppen ungdomsverksamhet ska revideras så att verksamheten ges uppdraget att arbeta förebyggande mot kriminalitet.

Fokusområde 11: Ett Borås som präglas av inkludering och integration

En öppen och tolerant stad

Borås Stad ska vara en jämställd kommun, med jämställda friheter, rättigheter, möjligheter och skyldigheter. Så är det inte i dag. Oavsett om du bor i Borås eller någon annanstans i Sverige är det en lång väg kvar innan både kvinnor och män behandlas lika. Idag utmanas jämställdheten framförallt av ett omfattande utanförskap, många lever på bidrag i stället för att arbeta. När möjligheterna till jobb och egen försörjning är för få, riskerar också jämställdheten att minska.

Alla ska ha lika rättigheter oavsett kön, könsidentitet eller sexuell läggning. Fördomar och normer som utestänger människor hör inte hemma i Borås Stad. Från vaggan till äldreboendet ska det vara självklart att var och en kan vara sig själv fullt ut.

Att bryta det hedersrelaterade förtrycket är en av vår tids största frihetsfrågor. Det handlar om att alla, oavsett kön och familjebakgrund, ska kunna få bestämma över sitt eget liv och sin framtid. Borås Stads skolor och förskolor har en viktig uppgift att upptäcka elever som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Föreningar som inte tar avstånd från och motverkar hedersförtryck och därmed upprätthåller hedersförtryck ska inte få ta del av kommunala bidrag.

En kommun där människor försörjer sig genom eget arbete

Alltför många barn som växer upp i utsatta miljöer löper stor risk att arva sina föräldrars problem och utsatthet. För att avvärja hotet om social ärftlighet ska andelen barn, i familjer som uppstår försörjningsstöd, minska. Att ha ett eget arbete stärker människors känsla av kontroll över det egna livet och deras delaktighet i samhället. Alla som kan och vill ska kunna arbeta. Det ska som regel krävas motprestation motsvarande sysselsättning på heltid för att kunna ta del av försörjningsstöd.

Kommunen ska aktivt verka för att underlätta för det livslånga lärandet och sänka trösklar in på arbetsmarknaden genom såväl utbildningsinsatser som enklare arbeten. De som saknar tillräcklig utbildning för att kunna stå till arbetsmarknadens förfogande ska utbilda sig för att kunna få försörjningsstöd. De personer som har arbetsförmåga som söker ekonomiskt bistånd men saknar gymnasial utbildning ska anvisas till vuxenutbildning för kompetenshöjande aktivitet. I dag gäller det kravet endast för de som saknar grundskoleutbildning.

Ökad samverkan med näringslivet krävs för att människor med ekonomiskt bistånd, personer med arbetsmarknadsinsatser och i daglig verksamhet ska få in en fot på den reguljära arbetsmarknaden.

Arbetslösheten är märkbart högre bland utrikesfödda, särskilt kvinnor. Kommun ska arbeta med att minska andelen som lever på försörjningsstöd genom att utveckla arbetet att växla bidrag mot jobb.

Svenska språket och samhällsorientering är nycklar till integration. När nyanlända ska etablera sig i Borås erbjuds 100 timmars samhällsorientering. För att få till ett lyckat integrationsarbete behöver Borås Stad säkerställa krav på närvaro och examination vid samhällsorientering och SFI.

Fokusområde 12: Helhetssyn samt samarbete med många aktörer för att skapa attraktiva arbetsplatser

Utanförskapet för människor som står långt från arbetsmarknaden ska brytas genom att kommunen samverkar med näringslivet sociala företag och ställer kvar på socialt ansvar vid upphandling. En bra upplevelse av sin praktik kan avgöra valet av arbetsgivare och därför ska kommunen tillhandahålla praktikplatser med utbildade handledare.

Så långt det är möjligt ska var och en utifrån sina förutsättningar kunna leva ett självständigt liv och ha en sysselsättning. Borås Stad ska aktivt arbeta för en högre delaktighet för personer med funktionsnedsättning genom att tillsvidareanställa personer med arbetshinder och arbeta för att fler från daglig verksamhet kan få ett jobb.

Ansvar för skattebetalarnas pengar

Borås Stad växer och det krävs ett ledarskap som klarar av att förena höga ambitioner för välfärden och omfattande investeringar med en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Därtill ska kommunen också vara effektiv med sina resurser.

För att tydliggöra och minska förväntansgapet mellan kommunen, företag och medborgare ska tjänstegarantier upprättas. Tjänstegarantier är konkreta och överskådliga beskrivningar av olika kommunala tjänster. De tydliggör vilken service företagare och andra kan förvänta sig för skattepengarna. Tjänstegarantierna ska vara en del av kommunernas kvalitetsarbete. Exempel på garantier är tjänster som rör vård och barnomsorg men det finns även exempel på områden som rör företagande. Tjänstegarantier kan gälla för att en ansökan om bygglov ska behandlas inom lagstadgad tid eller att en ansökan om tillstånd att servera livsmedel på ett annat ställe än i livsmedelslokal behandlas inom en vecka.

Borås Stad har ett ansvar att hantera skattebetalarnas pengar med omsorg och att inte ta ut mer i skatt och avgifter än vad som är nödvändigt för att tillhandahålla kommunens kärnverksamhet. Taxor för tillsyn och kontroll ska skickas först när den är gjord.

Den kommunala skattesatsen för 2024 lämnas oförändrad och fastställs till 21:31 kronor.

För att hålla nere kostnadsutvecklingen ska alla nämnder, i budgetuppföljningar, redovisa vad som fortsatt inte behöver utföras. I redovisningen ska också alla utgifter och arbetsuppgifter som inte kan motiveras med grunduppdrag, lagstiftning eller politiska beslut listas.

Kommunen har ett stort skogsinnehav och äger nästan 10 000 hektar skog. En andel av kommunens skogsinnehav är dock beläget utanför kommungränsen. Produktionsskog i annan kommun ska försäljas.

Kommunen har ingen egen nytta av att äga fastigheter som inte kan användas till kommunal verksamhet. Sundholmen och Rockborgen är två sådana exempel. Kommunen ska förbereda och pröva försäljning av dylika fastigheter.

Budgetens förutsättningar

Budgetens grunder

Budgeten är en ekonomisk plan som ska visa kommunens samlade inkomster och utgifter samt hur den finansiella ställningen förändras under året. Budgeten är också ett internt resursfördelningsinstrument då ekonomiska ramar fördelas och resurser ges till olika verksamhetsområden. Budgeten ska vara utformad och kopplad till de olika verksamheterna på ett sådant sätt att den utgör en bra grund för styrning och uppföljning på alla nivåer.

En annan viktig budgetförutsättning är Kommunfullmäktiges beslut om de övergripande och långsiktiga mål för Borås som finns i visionen och som har brutits ned till indikatorer för att kunna mätas och följas i uppföljningssystemet. En snabbare koppling mellan resultat och nya prioriteringar kommer då också att bli möjlig.

Den övergripande finansiella strategin

En god ekonomi är viktig för kommunen och ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de sociala eller välfärdspolitiska mål som är det primära syftet med kommunens verksamhet. På samma sätt är en svag ekonomi ett hinder eller en begränsning för kommunen när det gäller att tillgodose angelägna behov inom olika verksamhetsområden. En balanserad finansiell utveckling är därför en förutsättning för att kommunens service ska kunna behållas och utvecklas. Långsiktiga resultatmål, soliditetsmål, avsättning till resultatutjämningsreserv och en plan för den dolda pensionsskulden är instrument som Borås Stad använder i dessa sammanhang. Borås Stad har länge haft strategin att *”det ekonomiska målet är överordnat andra verksamhetsmål”*. Detta markerar tydligt att ekonomin ytterst ger förutsättningarna för verksamheten men också utgör grunden till ett förhållningssätt som framgångsrikt präglat organisationen.

Som beskrivits ovan ger de ekonomiska ramarna, och antagandena i dessa, förutsättningarna för verksamheten. Verksamheten blir mest effektiv om den har stabila förutsättningar och långsiktighet. Därför bör den finansiella strategin, som påverkar ramarna, kunna utformas så att de ekonomiska målen kan ha ett både långsiktigt och kortsiktigt perspektiv. Utgångspunkten måste vara att ramarna i möjligaste mån, och över en konjunkturfas, kan stötta en jämn och planerad verksamhet. Förutsättningarna för att kunna göra avsteg från de långsiktiga målen måste tydligt redovisas.

Finansiell strategi i ansträngda budgetlägen

Strategin för Borås Stad har varit att skapa förutsättningar för en jämn verksamhetsutveckling över tid. Lägre budgeterade resultatnivåer än vad de finansiella målen anger kan accepteras i budgetläget utifrån tidigare års goda resultat jämte det faktum att resultaten i boksluten varit klart över de finansiella målen. En av förklaringarna till detta är att realisationsvinster inte budgeteras av försiktighetsskäl. Under 2000-talet har Borås Stad ökat sitt egna kapital ifrån 2,1 mdkr för att i Bokslut 2022 vara cirka 6,2 mdkr. Samtidigt har stora avsättningar kunnat ske till bland annat pensionsskuldens ansvarsförbindelse och medfinansiering av flera statliga vägprojekt.

God ekonomisk hushållning

Borås Stad arbetar utifrån kommunallagens regler om ”god ekonomisk hushållning”. Detta innebär att det för ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. I Borås Stad har det under flera år arbetats med finansiella nyckeltal för att analysera kommunens övergripande ekonomi. Denna analys har sedan legat till grund för vilket

verksamhetsutrymme kommunen kan tillåta inom fastställda finansiella mål. Detta har varit en framgångsrik och politiskt accepterad princip som lett till att kommunens resultat legat på en sådan nivå att balanskravet inte äventyrats. Vad gäller denna del har lagkraven inte inneburit några större förändringar mer än att de fokuserade finansiella målen tydligare lyfts fram. Kommunen har även tagit ett samlat grepp om de övergripande verksamhets- och kvalitetsmålen i en ny styrmodell. Dessa redovisas i ett särskilt avsnitt.

En god ekonomi är ett viktigt mål för Borås Stad. En god ekonomi är ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de sociala eller välfärdspolitiska mål som är det primära syftet med kommunens verksamhet. På samma sätt är en svag ekonomi ett hinder eller en begränsning för kommunen, när det gäller att tillgodose angelägna behov inom olika verksamhetsområden. En balanserad finansiell utveckling är därför en förutsättning för att kommunens service kan behållas och utvecklas.

Kommunfullmäktige beslutade 2022-01-20 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning som avser hela kommunkoncernen. De övergripande finansiella nyckeltal som Borås Stad och dess bolag ska förhålla sig till är årets resultat, självfinansieringsgrad för investeringar, soliditet, räntetäckningsgrad och nettolåneskuld. Borås Stad har en god ekonomisk hushållning vad gäller såväl ekonomi som verksamhet. De finansiella målen uppnåddes med god marginal 2022 men för 2023 blir det svårare, om än bättre än utgångsläget, att nå de finansiella målen

Prognosen för 2023

Budgeten för 2023 antogs med ett historiskt svagt resultat på -64 mnkr. Prognosen för resultatet 2023 är i delårsrapporten per augusti +213 mnkr. Nämnderna beräknas sammantaget redovisa ett underskott på -83 mnkr jämfört med tilldelade kommunbidrag. Centralt finns avsatt 80 mnkr för bl.a. ökade elkostnader så nettot för nämndverksamheten förväntas bli en marginell avvikelse. Största anledningen till den positiva budgetavvikelsen för staden som helhet är ökade skatteintäkter och hög nivå på realisationsvinster vid markförsäljning, främst det nya Rättscentret.

Makroekonomi

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) räknar i sin senaste prognos med en något starkare nominell skatteunderlagstillväxt under hela prognosperioden som i huvudsak beror på en starkare utveckling av lönesumman i närtid samt högre pensioner 2024 och därefter till följd av högre inflation.

SKR bedömer att den globala ekonomin även fortsättningsvis kommer att präglas av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Bakgrunden är de störningar som rubbat utbud och efterfrågan där pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik utmynnat i den exceptionella inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022. Effekten väntas ge två år av svagare global tillväxt 2023–2024. Den ekonomiska politiken, och penningpolitiken i synnerhet, har lagts om för att få kontroll över inflationen. Det som förvånar är att arbetsmarknaderna ännu står så starka.

I likhet med omvärlden har även svensk arbetsmarknad visat sig motståndskraftig men SKRs bedömning är att den lägre efterfrågan i år kommer leda till en avmattning på arbetsmarknaden framöver. Efterfrågan tar fart igen under 2024 då inflationen sjunker tillbaka och centralbankerna anpassar politiken med att inleda räntesänkningar. Utvecklingen för svensk inflation tyder på ett bredare och mer varaktigt förlopp än i tidigare prognoser. För kommuner och regioner bidrar den relativt starka arbetsmarknaden med ett starkare skatteunderlag. I reala termer har bilden dock inte förändrats. Sektorns köpkraft faller i år och blir svag nästa år. Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar också pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt men även det nya pensionsavtalet för sektorn bidrar.

Investeringar

Ett av Borås Stads ekonomiska mål är att minimera kapitalanvändningen. Bakgrunden är att investeringar i princip är långsiktiga åtaganden där lånekostnader kraftigt kan förändras över tiden. Med en stor andel bundna kostnadsposter i budgeten kan manöverutrymmet för maximal verksamhet på sikt försämrats. Därför har Borås satt en riktning på varje års investeringsvolym. Denna teori bör dock inte gälla för *lönsamma investeringar*. Utifrån att kommande investeringar normalt genererar nya nettokostnader för verksamheten måste de som i stället påverkar ekonomin positivt stimuleras. Lönsamma investeringar bör därför bedömas utanför den investeringsram som normalt gäller.

Resultat och finansiella mål

Budget 2024

Resultatbudget, mnkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Verksamhetens intäkter	1 817,1	2 072,6	2 134,8
Verksamhetens kostnader	-8 713,4	-9 515,8	-9 971,0
Avskrivningar	-309,1	-320,0	-335,0
Verksamhetens nettokostnader	-7 205,4	-7 763,2	-8 171,2
Skatteintäkter	5 775,1	5 963,0	6 176,4
Generella statsbidrag och utjämning	1 712,8	1 709,2	1 922,8
Finansnetto	29,2	27,0	35,0
Resultat efter finansnetto	311,7	-64,0	0,0
Realisationsvinster	89,1	-	-
Årets resultat	400,8	-64,0	0,0

Balansbudget, mnkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	6 849,0	7 189,0	7 564,0
Omsättningstillgångar	1 710,1	1 570,1	1 395,1
Summa	8 559,1	8 759,1	8 959,1
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	6 219,4	6 155,4	6 155,4
- därav årets resultat	400,8	-64,0	0
Avsättningar	843,8	843,8	843,8
Långfristiga skulder	0	0	0
Kortfristiga skulder	1 495,9	1 759,9	1 959,9
Summa	8 559,1	8 759,1	8 959,1

Finansieringsbudget, mnkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Tillförda medel			
Överskott från verksamheten	876,0	256,0	335,0
Förändring av rörelsekapital exkl likvida medel	-691,0		
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	25,0	50,0	50,0
Minskning av finansiella anläggningstillgångar			
Ökning av långfristiga skulder			
Summa	210,0	306,0	385,0
Använda medel			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-750	-800	-800
Ökning av finansiella anläggningstillgångar	-10		
Minskning av långfristiga skulder			
Summa	-760	-800	-800
Förändring av likvida medel	-550,0	-494,0	-415,0

Resultatanalys

Det budgeterade resultatet för 2024 är lagt på en låg nivå och långt ifrån våra finansiella mål. Anledningen är givetvis det svåra ekonomiska läget som alla kommuner befinner sig i. Hög inflation kombinerat med höga elpriser och pensionskostnader gör att det är mycket svårt detta år att lägga ett resultat i enlighet med våra finansiella mål utan allvarliga ingrepp i våra verksamheter. Ett eventuellt underskott kommer att finansieras i bokslutet för 2024 genom att ta i anspråk resultatutjämningsreserven (RUR) som vid ingången av 2023 uppgår till 500 mnkr.

Finansiella mål

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Mål
Årets resultat, mnkr	401	-64	0	
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag, %	5,4	-0,8	0,0	2-3

Att resultatet över tiden bör uppgå till lägst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag är för Borås del grunden till en god ekonomisk hushållning. Målet innebär ett resultat som är cirka +160 mnkr för 2024. Detta resultat behövs för att långsiktigt kunna finansiera nödvändiga investeringar utan

att behöva låna till hela beloppet. En annan viktig aspekt är pensionsskulden, intjänad till och med 1997-12-31, den så kallade ansvarsförbindelsen som enligt redovisningslagen inte får upptas i balansräkningen. För Borås Stads del har den årliga skulduppräknigen tidigare inneburit en ökning varje år. Skuldökningen har nu börjat avta men belastningen på utbetalda pensioner har då istället ökat. Borås Stad har under ett antal år sammantaget avsatt 832 mnkr för att möta ökade pensionskostnader ur ansvarsförbindelsen. Avsättningarna följer pensionsstrategin som syftar till att få en jämnare och mer förutsägbar belastning på resultatet. Resultatnivån är också normalt att betrakta som en fallhöjdmarginal för att klara balanskravet om oförutsedda händelser inträffar. För 2024 budgeteras ett svagt resultat på 0 mnkr för kommunen vilket innebär att det finansiella målet inte beräknas att uppnås under 2024.

Soliditet

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Mål
Soliditet, %	72,7	70,3	68,7	
Medel från den egna verksamheten, mnkr	876	256	335	
Årets nettoinvesteringar, mnkr	750	800	800	
Självfinansiering av investeringarna, %	117	32,0	41,9	80-100

Det andra övergripande finansiella målet är att soliditeten, med vilket menas den del av kommunens tillgångar som finansieras med egna medel, ska uppgå till cirka 80 procent. Soliditetens utveckling beror på två faktorer: dels det årliga resultatet, dels tillgångsökningen. Soliditeten sjunker om tillgångarna ökar i snabbare takt än det egna kapitalet. En sänkt soliditet innebär en ökad lånefinansiering och på sikt högre finansiella kostnader som tar resurser från kärnverksamheterna. En ökad soliditet innebär å andra sidan en ökad egenfinansiering av tillgångarna och lägre finansiella kostnader. Soliditetens utveckling styrs till stor del av hur mycket av investeringarna som kan finansieras med medel från den egna verksamheten. Egna medel definieras i budgetläget som resultatet på sista raden plus avskrivningar. Tillsammans blir det den summa som kommunen kan betala sina investeringar med. Målet är att investeringarna till 80 procent ska kunna betalas med pengar som kommer från den egna verksamheten.

Resultatet för 2024 är budgeterat till 0 mnkr och avskrivningarna till 335 mnkr. Detta innebär att det finns 335 mnkr tillgängligt att finansiera den beräknade investeringsnivån på 800 mnkr med. Självfinansieringsgraden beräknas uppgå till 41,9 procent. Målet att självfinansiera till 80 procent nås då inte budgetmässigt under 2024. Detta innebär allt annat oförändrat att den finansiella likviditetsbelastningen blir cirka -400 mnkr vilket kan innebära att även staden och dess nämnder kommer att redovisa en långfristig låneskuld. Av erfarenhet får kommunen tillskott till resultatet i form av obudgeterade realisationsvinster varje år med varierad storlek. Detta förbättrar då självfinansieringsgraden.

Utveckling de kommande åren 2025-2026

Framskrivning av resultatet 2025-2026

	2024	2025	2026
Verksamhetens nettokostnader	-8 171	-8 455	-8 749
- årlig förändring, %	5,3	3,5	3,5
Skatte- och bidragsintäkter	8 099	8 394	8 698
- årlig förändring, %	5,6	3,6	3,6
Resultat	0	23	66
Nettoinvesteringar	-800	-800	-800
Resultat, % av skatteintäkter statsbidrag mm	0	0,3	0,7
Självfinansiering av investeringarna, %	42	48	57

Skatte- och bidragsintäkterna är hämtade från Sveriges Kommuner och Regioners prognos för Borås Stad. Nettokostnadsberäkningen bygger på 2024 års budget uppräknad med hänsyn till den förväntade löne- och prisutvecklingen och det utrymme som skatteintäkterna medger.

Den årliga genomförda investeringsvolymen förutsätts att ligga på cirka 800 mnkr under hela perioden. För att bibehålla och inte ytterligare öka investeringsvolymen är det viktigt att effektivare nyttja de befintliga tillgångarna och därigenom hålla tillbaka behovet av investeringar. En effektivare kapitalanvändning, alltså att bättre nyttja det kapital som bundits i verksamheten och att avyttra tillgångar som inte är nödvändiga för kommunens verksamhet, är ett alternativ till besparingar och neddragningar.

Framskrivningen ovan visar en resultatnivå som inte uppfyller de finansiella målen under planperioden och beror till största delen beror på hög kostnadsnivå som inte matchas med lika stora ökning av skatter- och generella statsbidrag. Framskrivningen bygger också på att de generella statsbidragen är nominellt oförändrade.

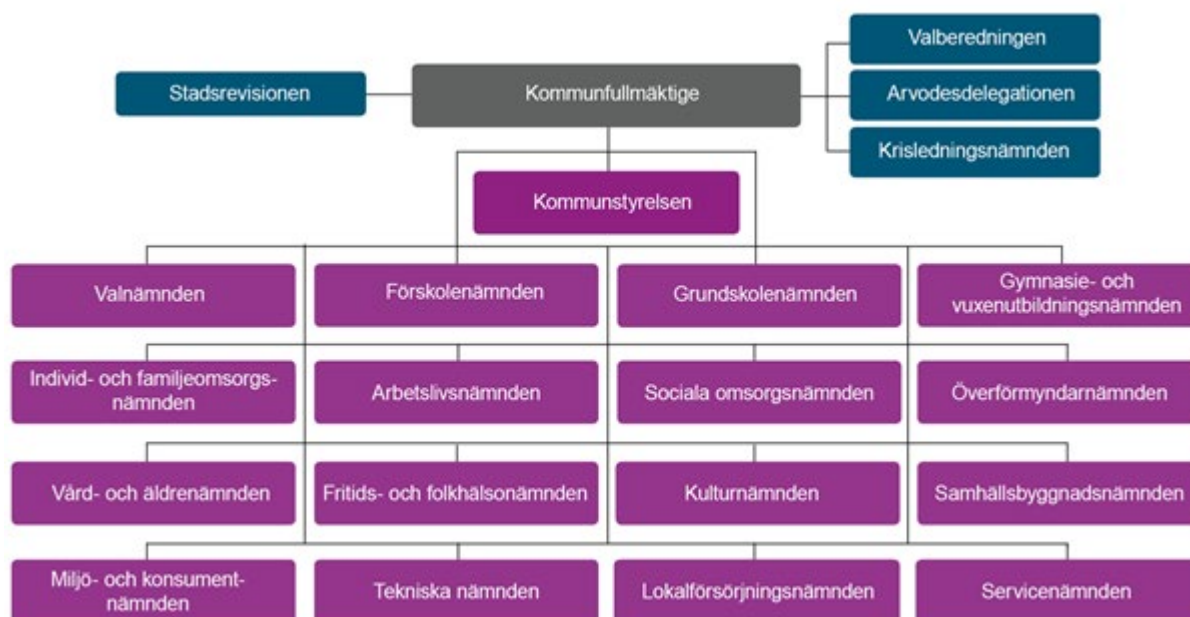
Borås Stad har de senaste åren haft en positiv befolkningsutveckling. Tillväxten medför att efterfrågan på kommunens tjänster ökar och därmed också kostnaderna. Om skatteintäkterna inte får den förväntade positiva utvecklingen som förutsägs ställer detta särskilda krav för att kunna möta efterfrågan av mer service. Handlingsberedskap måste byggas in i ekonomin för att kunna möta nedgångar på intäktssidan utan alltför negativa konsekvenser för verksamheten.

Nämndernas verksamhet

Budgeten 2024 bygger i grunden på att lönekostnaderna ökar sammantaget med 3,3 procent, medan övriga kostnader räknas upp med 1,8 procent. Det ekonomiska målet för nämnderna är normalt noll, det vill säga att kommunbidraget motsvarar nettokostnaderna. Det ekonomiska målet är överordnat andra verksamhetsmål. Investeringsbudgeten 2024 är på 861 mnkr exklusive utbyggnad av nya industri- och bostadsområden

I detta avsnitt redovisas Kommunstyrelsens budgetförslag för kommunens olika interna redovisnings- eller ansvarsenheter: Kommunfullmäktige - den högsta beslutande församlingen, Kommunstyrelsen och de övriga nämnderna. Längre fram i detta budgetdokument har var och en av nämnderna sitt eget kapitel, där bland annat grunduppdrag och ekonomiska förutsättningar framgår mer detaljerat.

Driftbudget

Ekonomiska mål och ekonomiskt ansvar

I driftbudgeten budgeteras nämndernas planerade intäkter och kostnader. Nettokostnaderna täcks när det gäller anslagsfinansierad verksamhet med kommunbidrag. Kommunbidraget motsvarar normalt den budgeterade nettokostnaden per nämnd.

Nämndernas ansvar omfattar samtliga intäkter och kostnader. Inom ramen för kommunens internhyressystem omfattar ansvaret även lokalkostnaderna. Nämnderna beslutar själva med vissa begränsningar om sin lokalanvändning. Begränsningarna avser att säkerställa ett för kommunen som helhet effektivt lokalutnyttjande. Ansvaret omfattar också kapitalkostnaderna. Detta innebär bland annat att ökade kapitalkostnader på grund av investeringar inkräftar på utrymmet för övriga verksamhetskostnader. En effektivare kapitalanvändning, att mindre kapital binds i verksamheten ger å andra sidan utrymme för ökad verksamhet.

Nämndernas ansvar gäller över tiden och är alltså inte begränsat till budgetåret. De årliga resultaten balanseras över till nästkommande år. Detta gäller såväl över- som underskott. Beslut om resultatöverföring fattas av Kommunfullmäktige vid behandlingen av årsredovisningen. En förutsättning för överföring av positiva budgetavvikelse är att fastställda verksamhetsmål uppnåtts.

Det ekonomiska målet för respektive nämnd är det budgeterade resultatet efter kommunbidrag i den av Kommunfullmäktige fastställda årsbudgeten. Det budgeterade resultatet är i normalfallet noll, det vill säga budgeten baseras normalt på att kommunbidraget motsvarar nettokostnaderna. Vissa undantag

förekommer dock. Det handlar då främst om att nämnderna i budgeten finansierar verksamheten med överskott från tidigare år eller arbetar in underskott från tidigare år.

I vissa fall är nämndernas verksamhet uppdelad i olika ansvarsområden. Det ekonomiska målet gäller då för respektive ansvarsområde. Om en nämnd tilldelas mer än ett kommunbidrag, kan inte kommunbidragen omfördelas mellan respektive ansvarsområde.

Det ekonomiska målet är överordnat andra verksamhetsmål. För att inte riskera att viktiga verksamhetsmål äventyras och för att undvika alltför dramatiska besparingar i verksamheten, bör inarbetning av underskott ske under planerade former. Inarbetning av större underskott kan ske över en längre period. Detta innebär att underskott i sin helhet inte måste täckas in redan under det följande året. Beslut om fördelning av underskottstäckning fattas av Kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen då det ackumulerade resultatet för nämnderna fastställs.

Liksom föregående år gäller att nämnderna inom sin budget ska avsätta lägst 1,0 procent av kommunbidraget till oförutsedda händelser/buffert. Syftet med buffertar är att nämnderna under året ska ha en beredskap för oförutsedda händelser. *Innan bufferten får tas i anspråk för att täcka ett underskott ska en åtgärdsplan ha upprättats och alla andra åtgärder ska ha prövats.* Innan buffert tas i anspråk ska Kommunstyrelsens godkännande inhämtas.

Kommunbidrag 2024

Kommunstyrelsen fastställde i juni, med utgångspunkt från beräknade resurser och inriktning på verksamheten, ekonomiska ramar för nämndernas budgetarbete 2024. Ramarna bygger på de förutsättningar som den ekonomiska utvecklingen ger. Budgetramarna till nämnderna uppgick till sammanlagt 7 779 645 tkr. Höjningen bygger på en kompensation för lönekostnadsökningar på 3,3 procent medan övriga kostnader räknas upp med 1,8 procent. I ramuppräknningen ingick också ett effektiviseringskrav till nämnderna på 73,3 mnkr. Totalt innebar ramarna att kommunbidragen till nämnderna höjdes med 200 595 tkr jämfört med 2023 års budget, vilket motsvarar 2,6 procent. I Kommunstyrelsens slutliga budgetförslag uppgår kommunbidragen till 7 960 900 tkr. Sammantaget har kommunbidragen till nämnderna ökat med 4,97 procent jämfört med budget 2023.

Kommunbidrag per nämnd KF Budget nov/dec. tkr

Nämnd	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Kommunfullmäktige	16 100	16 500	17 403
Revisorskollegiet	6 200	6 500	6 694
Kommunstyrelsen			
- stadsledningskansliet	140 900	164 900	170 750
- kommungemensam verksamhet	128 550	136 950	142 400
Valnämnden	7 350	3 050	7 357
Lokalförsörjningsnämnden	38 950	40 900	41 136
Servicenämnden	0	0	0
Fritids- och folkhälsonämnden			
- fritid och folkhälsa	241 900	255 950	287 050
- föreningsbidrag	44 800	45 900	46 800
Samhällsbyggnadsnämnden	24 150	30 000	38 056
Tekniska nämnden			
- väghållning skog parker m m	169 300	178 950	194 710
- persontransporter	78 400	80 400	82 150
Miljö- och konsumentnämnden	33 250	31 650	27 502
Kulturnämnden	195 650	207 900	209 285
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	617 150	665 100	691 786
Sociala omsorgsnämnden	757 600	801 350	850 948
Arbetslivsnämnden	252 900	253 950	260 486
Överförmyndarnämnden	9 200	9 450	10 014
Förskolenämnden	855 950	908 550	930 936
Grundskolenämnden	1 658 650	1 776 650	1 859 326
Individ- och familjeomsorgsnämnden	357 400	420 200	448 948
Vård- och äldreomsorgsnämnden	1 462 950	1 549 250	1 637 186
Summa	7 097 300	7 584 050	7 960 900

Investeringsbudget

Sammanlagt uppgår de totalt planerade nettoinvesteringarna under åren 2024-2026 till 2 525 mnkr, varav 861 mnkr 2024, 879 mnkr 2025 och 785 mnkr 2026.

Investeringsanslag beviljas antingen direkt i årsbudgeten eller genom särskilt beslut i Kommunstyrelsen efter anslagsframställan. Anslag genom särskilt beslut ska grundas på inkomna anbud. Projekteringsframställan ska godkännas av berörd verksamhetsnämnd avseende projektets omfattning och ekonomiska konsekvenser innan anbudsförfrågan. I de fall projektet beräknas överstiga Kommunfullmäktiges investeringsbudget krävs särskilt projekteringsgodkännande av Kommunstyrelsen.

Om projekterings- eller anslagsframställan avviker med mer än 10 mnkr eller 15 procent krävs även särskilt beslut i Kommunfullmäktige.

Finansieringsbudgeten och de finansiella avstämningarna bygger på en årlig genomförd investeringsvolym på i genomsnitt cirka 800-850 mnkr för åren 2024-2026. Erfarenhetsmässigt sker alltid tidsförskjutningar i investeringsprogrammet. Samtidigt tillkommer nya projekt, av vilka ett flertal är under utredning och inte är medtagna i budgeten.

För att bedömningen av investeringsvolymen ska bli rätt i förhållande till de åtaganden som investeringar normalt innebär så beaktas även externa projekt som till exempel Borås Arena och andra större inhyrningar som till exempel förskolor kalkylmässigt. Projekt som direkt påverkar kommunens resultaträkning bör bedömningsmässigt betraktas som om de vore egna investeringar. I nedanstående tabell redovisas de planerade investeringsprojekten. I de fall anslag anvisas direkt i budgeten eller tidigare har anslagsbeslutats har detta markerats med "B".

Investeringsplan 2024-2028

Projekt		Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
GEMENSAMMA FUNKTIONER							
<u>Särskilda servicefunktioner</u>							
Underhållsinvesteringar	<i>Lfn</i>		95 500 <i>B</i>	79 000	79 000	79 000	79 000
Energi- och miljöåtgärder	<i>Lfn</i>		30 000 <i>B</i>	15 000	15 000	15 000	15 000
Hyresgäst Anpassning inkl. moduletablering	<i>Lfn</i>		18 000 <i>B</i>	18 000	18 000	18 000	18 000
IT-investeringar i fastigheter	<i>Lfn</i>		5 000 <i>B</i>	5 000	5 000	5 000	5 000
MC-bana	<i>Lfn</i>	5 000	5 000 <i>B</i>				
Pantängen nybyggnation	<i>Sn</i>	61 000	8 000 <i>B</i>				
Möbler Pantängen nybyggnation	<i>Sn</i>	3 000	3 000 <i>B</i>				
Utskriftsenheter / kontorsutrustning	<i>Sn</i>		4 000 <i>B</i>	4 000	4 000	4 000	4 000
Fordon och maskiner	<i>Sn</i>		16 500 <i>B</i>	15 000	15 000	15 000	15 000
IT-infrastruktur	<i>Sn</i>		5 000 <i>B</i>	2 000	2 000	2 000	2 000
Mobiltelefoner	<i>Sn</i>		13 570 <i>B</i>	12 000	12 000	12 000	12 000
Pumpstation Gässlösa	<i>Ks</i>	4 600	4 600 <i>B</i>				
Digitalt redovisningsverktyg	<i>Öfn</i>	100	100 <i>B</i>				
SUMMA GEMENSAMMA FUNKTIONER		73 700	208 270	150 000	150 000	150 000	150 000
INFRASTRUKTUR OCH SKYDD							
<u>Markförsörjning</u>							
Inköp av fastigheter	<i>Ks</i>		30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
SUMMA INFRASTRUKTUR OCH SKYDD			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Projekt	Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
GATOR, VÄGAR OCH PARKER						
<u>Kommunikationer</u>						
Beläggningsunderhåll inkl GC-vägar	<i>Tn</i>	30 000	<i>B</i>	14 500	14 500	14 500
Attraktiv stad	<i>Tn</i>	2 000	<i>B</i>	3 000	3 000	3 000
Div mindre gatu- och broarbeten	<i>Tn</i>	5 500	<i>B</i>	5 500	5 500	5 500
Program för tillgänglighet	<i>Tn</i>	1 000	<i>B</i>	1 000	1 000	1 000
Reinvestering gatubelysning inom/utom tätort	<i>Tn</i>	5 000	<i>B</i>	5 000	5 000	5 000
Energi- och miljöeffektivisering av gatubelysning	<i>Tn</i>	4 000	<i>B</i>	4 000	4 000	4 000
Utbyggnad av kabelskåp - gatubelysning	<i>Tn</i>	2 500	<i>B</i>	2 500	2 000	
Kollektivtrafik (stadstrafiken)	<i>Tn</i>	3 000	<i>B</i>	5 000	5 000	5 000
Borås flygplats	<i>Tn</i>	500	<i>B</i>	500	500	500
Ny Nybro	<i>Tn</i>	80 000	12 000	<i>B</i>	12 000	
<u>Parkverksamhet</u>						
Grönområdesplanen	<i>Tn</i>	1 000	<i>B</i>	1 000	1 000	1 000
Lekplatser/mötesplatser	<i>Tn</i>	10 000	<i>B</i>	10 000	10 000	10 000
Diverse mindre parkinvesteringar	<i>Tn</i>	5 000	<i>B</i>	5 000	5 000	5 000
Handlingsplan för trygga fysiska miljöer	<i>Tn</i>	3 000	<i>B</i>	3 000	3 000	
Viskans park	<i>Tn</i>	90 000	10 000		20 000	30 000
Gåshult byggnader	<i>Tn</i>		500	<i>B</i>	500	
Klimatanpassningsinvesteringar	<i>Tn</i>		5 000	<i>B</i>	5 000	5 000
<u>Persontransporter</u>						
Bokningssystem för resor	<i>Tn</i>	1 200	1 200	<i>B</i>		
SUMMA GATOR, VÄGAR, PARKER	171 200	100 000	97 500	95 000	69 500	59 500
FRITID OCH KULTUR						
<u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u>						
Miljöförbättrande åtgärder kring konstgräsplaner samt utbyte av gräs	<i>FoF</i>	4 500	<i>B</i>	5 000	5 000	5 000
Aktivitetsplatser och näridrottsplatser	<i>FoF</i>	800	<i>B</i>	800	800	800
Idrottsanläggningar, simhallar och mötesplatser	<i>FoF</i>	1 500	<i>B</i>	1 500	1 500	1 500
Spår och leder	<i>FoF</i>	500	<i>B</i>	500	500	500
Badplatser	<i>FoF</i>	600	<i>B</i>	600	600	600
Evenemangsstaden Borås	<i>FoF</i>	750	<i>B</i>	750	750	750
Utveckling av Borås skidstadion	<i>FoF</i>			1 000	500	500
Åtgärder utifrån trygghetsplan	<i>FoF</i>	500	<i>B</i>	500	500	500
SM-veckan 2025	<i>FoF</i>	2 000	2 000	<i>B</i>		
Boda aktivitetspark	<i>FoF</i>	8 850		1 600		
Inredning nya ishallen	<i>FoF</i>	2 000	2 000	<i>B</i>		
Mindre anläggningsinvesteringar	<i>FoF</i>	2 250	2 250	<i>B</i>		
Almenäs badplats	<i>Fof</i>	2 000		1 000		
Ny isyta Borås	<i>Lfn</i>	120 000	45 000	<i>B</i>		
Bodavallen ombyggnad	<i>Lfn</i>	14 000	2 000	6 500	5 500	
Brämhults IP tillbyggnad, etapp 2	<i>Lfn</i>	9 500	2 000	<i>B</i>	7 500	

Projekt		Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Ny idrottshall Boda	<i>Lfn</i>	80 000	500	70 000			
Ny idrottshall Sandared	<i>Lfn</i>	65 000		500	3 500	45 000	16 000
Dalsjöbadet ombyggnad	<i>Lfn</i>	50 000		3 000	32 000	15 000	
<u>Kulturverksamhet</u>							
Kulturhuset, entréhallen	<i>Lfn</i>	3 000	2 098 <i>B</i>				
Konstnärlig gestaltning och utsmyckning, samt konstinköp till textilmuseum och konstmuseum	<i>Kn</i>		4 000 <i>B</i>				
Konstbiennalen	<i>Kn</i>		3 000 <i>B</i>	1 500	1 500	1 500	1 500
Förvaltningsövergripande investeringar	<i>Kn</i>		1 500 <i>B</i>	1 500	1 500	1 500	1 500
SUMMA FRITID OCH KULTUR		358 600	75 498	103 750	54 150	73 150	29 150
AFFÄRSVERKSAMHET							
<u>Näringsliv</u>							
Utbyggnad av industriområde Viared Västra	<i>Ks</i>			3 000			
Utbyggnad av industriområde Viared Norra	<i>Ks</i>			1 000			
Utbyggnad av industriområde Nordskogen	<i>Ks</i>			1 400			
Utbyggnad av bostadsområden	<i>Ks</i>				2 000	2 000	2 000
Utbyggnad av övriga industriområden	<i>Ks</i>		6 000	6 000	4 000	4 000	4 000
Nabbamotet	<i>Ks</i>	21 500	5 000	5 000			
Hyresgäst Anpassning externa hyresgäster	<i>Lfn</i>		1 000 <i>B</i>	1 000	1 000	1 000	1 000
SUMMA AFFÄRSVERKSAMHET		21 500	12 000	17 400	7 000	7 000	7 000
PEDAGOGISK VERKSAMHET							
<u>Förskola</u>							
Äventyrets förskola, Vinkelvägen	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Strandkullens förskola, Badstrandsvägen	<i>Lfn</i>		X	X			
Förskola övre Sjöbo	<i>Lfn</i>			X	X		
Aplaredskolan utökning förskola	<i>Lfn</i>		X	X			
Hässlegården utbyggnad kök	<i>Lfn</i>		X	X			
Förskolor inventarier	<i>Fn</i>		1 350 <i>B</i>	1 950	1 350		
<u>Grundskola</u>							
Fredrikborgskolan	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Särlaskolan ombyggnad	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Gula skolan, ombyggnad idrottshall	<i>Lfn</i>		X	X			
Erikslundskolan om- och tillbyggnad	<i>Lfn</i>		X	X	X		
Tummarpskolan om- och tillbyggnad	<i>Lfn</i>		X	X	X		
Trandaredskolan med idrottshall ombyggnad	<i>Lfn</i>		X	X	X	X	
Sandgårdskolan ombyggnad	<i>Lfn</i>			X	X	X	X
Asklandaskolan tillbyggnad	<i>Lfn</i>			X	X	X	X
Dalsjöskolan anpassning 7-9	<i>Lfn</i>				X	X	
Sandaredskolan ombyggnad	<i>Lfn</i>					X	X
Särlaskolan 7-9, inventarier	<i>Grn</i>	6 000	6 000 <i>B</i>				
Fredriksborgsskolan F-9, inventarier	<i>Grn</i>	16 000	14 000 <i>B</i>	2 000			
Tummarpskolan F-6, inventarier	<i>Grn</i>	6 000			6 000		

Projekt		Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Bodavallen, inventarier	<i>Grn</i>	1 000		1 000			
Erikslundskolan omb/tillb F-9, inventarier	<i>Grn</i>	10 000			6 000	4 000	
Trandaredskolan F-6, inventarier	<i>Grn</i>	4 000				4 000	
Sandgårdskolan inventarier	<i>Grn</i>	6 000				6 000	
<u>Gymnasieskola</u>							
Bäckängsgymnasiet campus	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>	X	X		
Sven Erikssongymnasiet utökade lokaler	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>	X			
Bäckängsgymnasiet, inventarier	<i>Gvun</i>	4 500	500 <i>B</i>	1 000	2 000	500	
Sven Eriksongymnasiet, inventarier	<i>Gvun</i>	2 500	500 <i>B</i>	2 000			
Vuxenutbildningen, inventarier	<i>Gvun</i>	1 000	1 000 <i>B</i>				
SUMMA PEDAGOGISK VERKSAMHET		2 119 322	301 521	416 480	305 850	289 000	75 000
VÅRD OCH OMSORG							
<u>Omsorg om äldre- och funktionshindrade</u>							
Kristinegränd, Vård- och omsorgsboende	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>	X			
Vård- och omsorgsboende 2 och 3	<i>Lfn</i>		X	X	X	X	
Rydsvägens LSS	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Gårda LSS	<i>Lfn</i>		X	X			
Åsahagsvägens LSS	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Gruppboende LSS (D) Markanvisning och Ramavtal	<i>Lfn</i>						
Gruppboende LSS (E) Markanvisning och Ramavtal	<i>Lfn</i>						
Gruppboende LSS (F) Markanvisning och Ramavtal	<i>Lfn</i>						X
Gruppboende LSS (G) Markanvisning och Ramavtal	<i>Lfn</i>						X
Hemmansgatan LSS, Serviceboende	<i>Lfn</i>		X	X	X		
Johanneslundsgatan SOL	<i>Lfn</i>		X <i>B</i>				
Rydsvägen LSS, inventarier	<i>Son</i>	500	500 <i>B</i>				
Björkbo LSS, inventarier	<i>Son</i>	500	500 <i>B</i>				
Johannelundsgatan SOL, inventarier	<i>Son</i>	2 000	2 000 <i>B</i>				
Hemmansgatan, inventarier	<i>Son</i>	500		500			
Kristinegränd vård- och omsorgsboende, inventarier	<i>Vän</i>	30 000	20 000 <i>B</i>	10 000			
Sprinkler och brandskydd social- och äldreomsorg			5 000 <i>B</i>				
Tillgång till internet gruppboende			1 000 <i>B</i>				
SUMMA VÅRD OCH OMSORG		733 442	134 355	64 000	143 500	80 000	0
SUMMA NETTOINVESTERINGAR		3 477 764	861 644	879 130	785 500	698 650	350 650

Inhyrningar som är aktuella fr o m 2024

Lokalisering	Syfte/Verksamhet	Årshyra, mnkr	Avtalslängd, år
Fabriksgatan 11	Vuxenutbildning	2,2	10
Sjöbo	Sjöbohuset, mötesplats, bibliotek, fritidsgård	2,6	30

I tabellen ovan visas nya större inhyrningar som kommer att starta under 2024.

Exploateringsprojekt 2024-2028 (avser tomtförsäljning)

Projekt, utgifter tkr	Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Utbyggnad av industriområde Viared Västra	434 700	15 000	18 000	6 000		
Utbyggnad av industriområde Viared Norra	50 000		1 000			
Utbyggnad av industriområde Nordskogen	80 000		1 400			
Utbyggnad av övriga industriområden	45 000	6 000	6 000	11 000	18 000	4 000
Utbyggnad av bostadsområden	30 000		5 000	5 000	10 000	10 000
Summa	639 700	21 000	31 400	22 000	28 000	14 000

Projekt, inkomster tkr	Total utgift	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Försäljning av industritomter projekt Viared Västra	-525 000	-30 000		-20 000		
Försäljning av industritomter projekt Viared Norra	-68 000		-14 000			
Försäljning av industritomter projekt Nordskogen	-127 950	-10 000	-20 000	-20 000	-10 000	
Försäljning av bostadstomter		-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Summa	-720 950	-42 000	-36 000	-42 000	-12 000	-2 000

Utrednings- eller förstudieprojekt 2024-2028

Projekt	Ansvarig nämnd
<u>Gator och vägar</u>	
Centralbron	Tn
<u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u>	
Ny idrottshall Sandared	Lfn
Borås ishall, modernisering	Lfn
Ryda idrottsplats, utökad anläggning	Lfn
Skyttecenter	Fof
<u>Kulturverksamhet</u>	
Art center, dessutom nollalternativ och kostnader för ombyggnation av befintliga lokaler	Lfn
<u>Förskolor</u>	
Ängsgården tillbyggnad	Lfn
Skogsstjärnan tillbyggnad	Lfn
<u>Grundskolor</u>	
Asklandaskolan tillbyggnad	Lfn
Trandaredskolan ombyggnad, samt idrottshall	Lfn
Dalsjöskolan, anpassning 7-9	Lfn

Projekt	Ansvarig nämnd
Ny skola 2	Lfn
Sandgårdskolan, ombyggnad	Lfn
Sandaredskolan, ombyggnad	Lfn
Idrottshallar grundskolor	Lfn
<u>Omsorg om äldre och funktionsnedsatta</u>	
Vård- och omsorgsboende 2	Lfn
Vård- och omsorgsboende 3 – Demensby	Lfn
Korttids/växelvårdsplatser	Lfn
Vård- och omsorgsboende-, samt korttids/växelvårdsplatser i serviceorter	Lfn
<u>Övriga lokaler</u>	
Ny brandstation SÄRF	Lfn

Kommunfullmäktige

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	167	80	85
Kostnader	-16 635	-16 580	-17 485
Nettokostnader	-16 468	-16 500	-17 400
Kommunbidrag	16 100	16 500	17 400
Resultat	-368	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget till Kommunfullmäktiges verksamhet inklusive partistöd, förtroendemannautbildning, representation samt lokalkostnader räknas upp med 0,9 mnkr till 17,4 mnkr inför 2024, varav 0,5 mnkr avser ökade lokalkostnader. Verkligt utfall regleras varje år till noll då Kommunfullmäktige saknar möjlighet att hantera avvikelser.

Nämndens grunduppdrag

Kommunfullmäktige styr och fördelar grunduppdrag till Borås Stads nämnder genom reglemente, program och planer samt beslutar i principiella frågor som formar grunduppdraget. Kommunfullmäktige ansvarar för att säkerställa att nämndernas definition av grunduppdrag överensstämmer med fullmäktiges fördelning.

Kommunfullmäktige följer upp grunduppdraget för nämnderna genom löpande uppföljning i bland annat budgetprocessen och redovisning av uppdrag.

Kommunfullmäktige representerar invånarna och beslutar om Borås Stads inriktning, verksamhet och ekonomi. Det ingår även att bestämma hur den politiska organisationen och dess verksamhetsformer ska se ut, välja ledamöter och ersättare till Kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunfullmäktiges beredningsgrupp för medborgarinflytande

Beredningen innehåller en ledamot från varje parti i Kommunfullmäktige och leds av fullmäktiges presidium. Beredningen ska främja och ge förutsättningar att kunna vidareutveckla demokratifrågor och öka dialogen mellan medborgare och politiker.

Under året ska en utvärdering göras för att belysa om arbetet har gett avsedd effekt.

Revisorskollegiet

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	771	772	800
Kostnader	-6 949	-7 272	-7 500
Nettokostnader	-6 178	-6 500	-6 700
Kommunbidrag	6 200	6 500	6 700
Resultat	22	0	0
Akkumulerat resultat	1 327	1 327	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget till revisorskollegiet uppgår till 6,7 mnkr. För 2024 omfattar den egna personalstyrkan totalt 5 heltidsanställda revisorer. Den egna personalstyrkan kommer likt tidigare år att kompletteras med köp av externa revisionskonsulter. Revisionskontoret har också upphandlat och tecknat avtal med en revisionsbyrå avseende konsultation gällande redovisnings- och bokföringsfrågor. Nämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 50 tkr.

Nämndens grunduppdrag

Stadsrevisionen är Kommunfullmäktiges och ytterst medborgarnas kontrollinstrument i det demokratiska systemet. Det innebär bland annat att den verksamhet som bedrivs i Borås Stad årligen granskas och prövas enligt god revisionsd sed av Stadsrevisionen.

I uppdraget ingår kontroll, uppföljning och att främja hela den kommunala verksamheten, det vill säga den verksamhet som bedrivs såväl i de kommunala nämnderna som i de kommunala bolagen. Stadsrevisionen är oberoende och granskar på Kommunfullmäktiges och därigenom indirekt också på medborgarnas uppdrag.

I genomförandet av grunduppdraget följer Stadsrevisionen policyer, program och andra styrande dokument som antagits av Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens uppdrag är fördelat på två kommunbidrag. Det första avser Kommunstyrelsens förvaltning som redovisas under Stadsledningskansliet. Det andra kommunbidraget avser kommungemensamma verksamheter, som inte har något direkt samband med Kommunstyrelsens egen verksamhet men som ändå ansvarsmässigt budgeteras här.

Stadsledningskansliet

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	142 092	52 905	62 325
Kostnader	-272 061	-218 661	-233 075
Nettokostnader	-129 969	-165 756	-170 750
Kommunbidrag	147 049	165 756	170 750
Resultat	17 080	0	0
Akkumulerat resultat	5 000	5 000	-
Investeringar	-28 929	-41 000	-45 600
Försäljning av exploateringsmark	50 780	27 000	42 000

Ekonomiska förutsättningar

Stadsledningskansliets totala ram för 2024 till 170,8 mnkr. Detta inkluderar ett tillskott till ramen för medel för att finansiera detaljplaner för kommunal mark (5 mnkr), bidrag för ställplats för lastbilar, byte av finansieringsmodell för distributionsterminalen (2,2 mnkr) och kompensation för höjt PO-påslag (1,2 mnkr).

Tidigare fattat beslut om att upprätta fyra kommunala råd för klimat, innovation- och digitalisering, upphandlingsfrågor, samt kollektivtrafik upphävs.

Nämndens grunduppdrag

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund. Kommunstyrelsen ska bereda och yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige i enlighet med kommunallagen. Kommunstyrelsen ska i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till fullmäktige.

Kommunstyrelsen ska arbeta med kvalitetsuppföljning, utvecklings- och innovationsarbete samt informera, aktivera och följa upp arbetet med Visionen om framtidens Borås. Kommunstyrelsen arbetar med att främja mänskliga rättigheter med ett särskilt uppdrag kring unga.

Kommunstyrelsens uppdrag är att leda, samordna och utveckla den övergripande och strategiska personal-, löne- och arbetsgivarpolitiken.

Kommunstyrelsen ansvarar för strategisk intern och extern kommunikation. Uppdraget innebär att forma strategi, vara ett övergripande kommunikationsstöd samt förvalta och utveckla kommunens övergripande kanaler för kommunikation.

Kommunstyrelsen ska i enlighet med Kommunfullmäktiges meddelade föreskrifter ansvara för

finansverksamheten samt ha hand om övrig ekonomisk förvaltning. Kommunfullmäktige har beslutat att inrätta en internbank med uppdrag att säkerställa kommunkoncernens kapitalförsörjning och att upprätthålla en låg finansieringsrisk. Kommunstyrelsen ansvarar för de av Borås Stad förvaltade donationsstiftelserna.

Kommunstyrelsen ska vara kompetenscentrum för stadens upphandlings- och inköpsverksamhet och ansvarar för kommunövergripande upphandlingsverksamhet.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens IS/IT-miljö och arkitektur samt att denna utvecklas på ett kontrollerat sätt och att gjorda investeringar nyttjas. Kommunstyrelsen arbetar övergripande med styrningsfrågor inom IT/digitalisering och informationssäkerhet.

Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande fysisk planering, infrastruktur, energiplanering, trafikplanering och kollektivtrafik samt klimat- och miljöfrågor. Kommunstyrelsen ska även upprätthålla en tillfredsställande markberedskap samt säkerställa att bostadsförsörjning och samhällsbyggande främjas.

I Kommunstyrelsens uppdrag ingår att främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen. Uppdraget innebär att arbeta med tillväxt, etablering, näringslivsutveckling och internationell samordning.

Kommunstyrelsen ansvarar för åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap samt för krisberedskap, civilt försvar, säkerhetsskydd och evenemangssäkerhet.

Kommunstyrelsen ansvarar övergripande för Borås Stads samlade säkerhetsarbete. Uppdraget omfattar både Borås Stads verksamheter samt invånare och besökare till Borås.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Resultatet av det sammanfattande omdömet om näringslivsklimatet i Borås Stad ska öka. (Svar på fråga i Svenskt Näringslivs årliga enkät skala mellan 1 och 6).	3,46	3,5	3,39	3,44	
Rankingen i SKR:s öppna jämförelser, företagsklimat - Nöjd Kund Index (NKI) ska öka	72	72	78	77	
Antal gästnätter i Borås ska öka.	225 846	124 774	162 841	235 154	240 857
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	2,8	3,1	2,8	3,5	4,4
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	63	58,1	59	68	

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Bostäder	Förtätning av stadskärnan, antal nyinflyttade till centrum.	27	64	200	200
	Antal nyproducerade bostäder i Borås tätort	135	480	480	480
	Antal nyproducerade bostäder utanför Borås tätort	112	129	120	120
Sysselsättning	Sysselsättningsgrad (20-64 år), %.	81		77	77

Investeringar

Pumpstation Gässlösa

För ombyggnad av Gässlösa deponi/lakvattenpumpstation avsätts 4,6 mnkr.

Inköp av fastigheter

För inköp av fastigheter för utbyggnadsområden budgeteras ett belopp på 30 mnkr. Budgeten används till strategiska markinköp för främst verksamheter, bostäder samt allmänna ändamål.

Utbyggnad av övriga industriområden

Utbyggnad av övriga industriområden avser främst exploatering av kvarteren för nya rättscentrum.

Nabbamotet

Exploateringen orsakar ökad trafik i Nabbamotet och kapacitetshöjande åtgärder genom ramper och rondeller behöver göras. Detta medför projektering och anläggningskostnader på 35,5 mnkr, varav 14 mnkr avser medfinansieringsåtgärder i Trafikverkets anläggning. Resterande 21,5 mnkr avser kommunens totala investering i Nabbamotet. För år 2024 avsätts 5 mnkr.

Kommungemensam verksamhet

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	856	1 000	1 000
Kostnader	-128 252	-137 950	-143 400
Nettokostnader	-127 396	-136 950	-142 400
Kommunbidrag	128 550	136 950	142 400
Resultat	1 154	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

De kommungemensamma verksamheternas totala ram för 2024 är 142,4 mnkr. Verksamheten har fått kompensation med 3 mnkr med anledning av förändrad prismodell för SÄRF:s medlemskommuner.

Överförmyndarnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	214	180	250
Kostnader	-8 915	-9 630	-10 250
Nettokostnader	-8 701	-9 450	-10 000
Kommunbidrag	9 200	9 450	10 000
Resultat	499	0	0
Akkumulerat resultat	0	0	-
Nettoinvesteringar	-	-	100

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Överförmyndarnämnden budgeteras till 10 mnkr för 2024. Nämndens kommunbidrag har förstärkts med 0,365 mnkr för att kompensera för bland annat ökade kostnader för ersättning till ställföreträdare samt för effektiviseringskravet i rambeslutet.

Nämndens grunduppdrag

I reglementet anges: "Överförmyndarnämnden fullgör kommunens uppgifter inom överförmyndarverksamheten enligt föräldrabalken, samt vad som i övrigt åvilar överförmyndare eller överförmyndarnämnd enligt annan lag och författning".

Överförmyndarnämnden är en tillsynsmyndighet med uppdrag att genom sin granskning se till att den som har en ställföreträdare inte lider rättsförluster på grund av ställföreträdarskapet. Enligt lag måste varje kommun i landet vara organiserad med en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. Verksamheten är starkt lagstyrd, främst genom bestämmelserna i föräldrabalken.

När det gäller ställföreträdarens förvaltning av en persons ekonomi och egendom krävs Överförmyndarnämndens tillstånd till många av åtgärderna.

I övrigt består verksamheten av handläggning av godmanskaps-, förvaltarskaps-, samt förmyndarskapsärenden enligt föräldrabalkens regler. Nämnden har också till uppgift är att rekrytera ställföreträdare som är villiga att ta uppdrag som god man eller förvaltare. Nämnden är också skyldig att erbjuda ställföreträdare relevant utbildning. Nämnden har även vissa tillsynsuppgifter vad gäller så kallade framtidsfullmakter.

Investeringar

Överförmyndarnämndens investering på 0,1 mnkr avser ett digitalt redovisningsverktyg som ska effektivisera hanteringen av ställföreträdarnas ekonomiska redovisningar.

Valnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	3 232	0	3 000
Kostnader	-11 989	-3 050	-10 350
Nettokostnader	-8 757	-3 050	-7 350
Kommunbidrag	7 350	3 050	7 350
Resultat	-1 407	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Nämndens kommunbidrag uppgår till 7,35 mkr 2024 för att ombesörja valet till Europaparlamentet. Kostnaderna består främst av arvoden till valförrättare och lön till anställda.

Nämndens grunduppdrag

Valnämnden är på kommunal nivå ansvarig för genomförandet av de allmänna valen till riksdag, kommunfullmäktige, regionfullmäktige och valet till Europaparlamentet samt för av riksdagen, kommunfullmäktige samt regionfullmäktige beslutade folkomröstningar. Nämnden ska även vara rustad för att kunna genomföra eventuella extraval/omval inom 3 månader från att det beslutas.

Lokalförslörjningsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	938 970	1 009 204	1 026 714
Kostnader	-950 849	-1 050 104	-1 067 814
Nettokostnader	-11 879	-40 900	-41 100
Kommunbidrag	38 950	40 900	41 100
Resultat	27 071	0	0
Akkumulerat resultat	27 071	27 071	-
Nettoinvesteringar	-495 489	-835 478	-603 911

Ekonomiska förutsättningar

Lokalförslörjningsnämndens kommunbidrag för 2024 uppgår till 41,1 mnkr. I kommunbidraget ingår en buffert på 4,0 mnkr för att finansiera eventuella underskott på sociala boenden, oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar. Nämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,3 mnkr. Nettoinvesteringar avser beslutade investeringar för 2024 exklusive omDispositioneringar från föregående år.

Den största delen av nämndens verksamhet finansieras via internhyressystemet. Grundprincipen är att internhyrorna ska motsvara kostnader för lokaler över tid. De flesta av verksamhetslokalerna bär en solidarisk schablonhyra per kvadratmeter inom avgränsade lokalgrupper. Dessa lokalgrupper är framtagna utifrån den verksamhet som bedrivs inom lokalerna samt vilken nämnd som har verksamhetsansvaret. Det utgår även olika hyror beroende på om lokalerna är nya eller inte.

Nedan listas de lokalgrupper som är framtagna samt hyreskostnad per nivå och lokalgrupp för 2024. Den genomsnittliga hyran är viktad efter ytfördelning mellan ny och standard lokalgrupp inom respektive lokalgrupp.

Internhyrorna baseras på kapitalkostnader, driftkostnader, fastighetsskötsel och löpande underhåll.

Internhyror per lokalgrupp, kronor/kvadratmeter (m²)

	Ny	Standard	Vägt genomsnitt
Förskola	2 045	950	1 470
Grundskola inkl. fritidshem och förskoleklass	1 338	757	943
Gymnasie- och vuxenutbildning	1 404	667	832
Äldreomsorg	1 684	1 114	1 178
Daglig verksamhet, m.m.	1 175	920	1 062
LSS-boenden	1 891	1 360	1 515
Bibliotek	1 917	994	1 212
Fritid	1 501	994	1 169
Kontor	1 309	711	924
Fritidsgårdar	1 917	990	1 093
Individ- och familjeomsorg	1 658	1 379	1 580

Verksamhetsfastigheter – inhyrda och ägda

Borås Stads internhyresfastigheter budgeteras till 876,7 mnkr (799,3 mnkr) och en total yta på 773 958 m² (757 945 m²), vilket ger kostnaden 1 132 kr/m² (1 055 kr/m²).

Nämndens grunduppdrag

Lokalförsörjningsnämnden har till huvuduppdrag att svara för Borås Stads lokal- och anläggningsförsörjning där det inte särskilt ankommer på annan. Nämnden ska ansvara för den tekniska och ekonomiska förvaltningen och vara samordnande och verkställande organ vid ny- och ombyggnationer av verksamhetsfastigheter samt anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet.

Lokalförsörjningsnämnden ska pröva Borås Stads nämnder och styrelser lokal- och anläggningsbehov ur ett kommunövergripande och totalekonomiskt perspektiv. Investeringar ska beslutas av Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige. Samma beslutsordning gäller för inhyrningar som är långsiktiga och så omfattande att de ur ekonomisk synpunkt kan jämföras med investeringar.

För att genomföra nämndens uppdrag krävs en strategisk lokalplanering för samtliga Borås Stads verksamheter. Genom nämndens lokalplaneringsprocess som genomförs i samarbete med övriga nämnder identifieras lokalbehov ur ett mycket långsiktigt perspektiv. Planeringen omfattar inte bara större investeringar och inhyrningar utan också åtgärder för att bevara fastigheternas status och därmed öka livslängden.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Psykosocial arbetsmiljö - HME ledarskap	83,8%		91,1%		
Psykosocial arbetsmiljö - HME styrning	72,4%		78%		
Den totala energiproduktionen från solenergi ska öka, MWh	230	663	909	1 077	
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	9,3	10,1	9,5	12,4	10,7
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	75	56,5	70	70	

Verksamhetsmått

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Ägda fastigheter	Antal objekt	265	263	266	265
	Antal objekt, kvadratmeter	571 653	576 795	578 047	602 333
	Total energianvändning för uppvärmning av kommunens fastigheter, kWh/kvadratmeter.	73	98	90	90
	Total energiförbrukning i kommunens fastigheter, kWh/kvadratmeter	133	156	150	150
	Summa konsumtionsavgifter per kvadratmeter	169,4	178,7	195,8	212,6
	Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)	18	13	12	12

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Inhyrda fastigheter	Antal objekt	201	200	202	200
	Antal objekt, kvadratmeter	237 556	236 382	236 223	238 792
	Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)	10	3	4	4

Investeringar

Lokalförsörjningsnämndens investeringsbudget 2024 är 595,6 mnkr. Investeringarna fördelar sig enligt följande:

	Budget 2024	Budget 2023
Gem funktioner inkl. externa projekt	154,5	135,0
Fritids- och folkhälsönämnden	49,5	101,5
Förskolenämnden	66,6	40,8
Grundskolenämnden	202,3	318,3
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	9,2	63,1
Kulturnämnden	2,1	0,5
Sociala omsorgsnämnden	18,4	85,2
Vård- och äldreomsorgsnämnden	93,0	91,0
Summa	595,6	835,5

Investeringar i gemensamma funktioner och projekt för externa hyresgäster beskrivs nedan. Övriga investeringsprojekt kommenteras under respektive nämnd.

Underhållsinvesteringar

En följd av att komponentavskrivning infördes 2017 är att planerat underhåll flyttades från driftsbudgeten till investeringsbudgeten. Medlen avsätts för att genomföra uppkomna behov, myndighetskrav samt utbyte av komponenter. I underhållsinvesteringar är det även avsatt medel för tillgänglighetsanpassning i syfte att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Det ingår även medel till investeringar i brandsäkerhet som beror på förändrade myndighetskrav samt säkerhetsinvesteringar för att kunna hantera ej planerade uppkomna behov eller myndighetskrav. Totalt avsätts 95,5 mnkr för dessa investeringar 2024, vilket är en ökning med 16,5 mnkr i jämförelse med föregående år.

Energi- och miljöåtgärder

Totalt avsätts 30,0 mnkr för dessa investeringar 2024, vilket innebär att budgeten är oförändrad jämfört med 2023. Utöver energibesparande åtgärder/energioptimering samt installation av solceller ingår även medel för utbyggnad av Borås Stads infrastruktur för uppladdning av elfordon samt åtgärder för att minska exponeringen av kemikalier som kan skada hälsa och miljö i Borås Stads lokaler.

Hyresgästanpassning

I investeringsbudgeten finns avsatt medel för mindre investeringar i fastighetsbeståndet. Anslaget ska användas till akuta och viktiga verksamhetsförändringar under innevarande år. Medlen syftar till att verksamheterna ska fungera bättre genom att möjliggöra flexibilitet vid verksamhetsförändringar. I beloppet ingår även medel för eventuella moduletableringar. Totalt avsätts 18,0 mnkr för dessa investeringar 2024, vilket är en minskning med 2,0 mnkr jämfört med 2023.

IT-investeringar

Här avsätts medel för att ansluta Borås Stads fastigheter till fibernätet samt IT-investeringar i inhyrda fastigheter i syfte att uppnå Borås Stads standard. Totalt avsätts 5,0 mnkr för 2024, vilket är på samma nivå som föregående år.

Hyresgäst Anpassningar externa hyresgäster

Här avses hyresgäst Anpassningar där investeringen finansieras av ökade hyresintäkter från externa hyresgäster. För 2024 avsätts 1,0 mnkr, vilket är på samma nivå som föregående år.

Investeringsutrymme 2025-2027 volymbaserade projekt

Med volymbaserade projekt avses investeringar i välfärden, vård, skola och omsorg, eftersom investeringsbehovet till stor del beror på befolknings- och volymökningar.

Dessa investeringar har oftast en lång planeringshorisont under ett flertal år, från det att behovet identifieras tills dess att investeringen är klar att tas i bruk. Det är inte heller ovanligt att hinder och problem uppstår under genomförandet som leder till förseningar för det aktuella objektet och som även kan påverka andra objekt.

För att möjliggöra en flexibilitet och framförhållning i investeringsprocessen tilldelas Lokalförvaltningsnämnden ett preliminärt planeringsutrymme på 1 200 mnkr under perioden 2025-2027, vilket innebär ett genomsnitt på 400 mnkr per år.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	53 249	38 070	43 932
Kostnader	-79 620	-68 070	-81 988
Nettokostnader	-26 371	-30 000	-38 100
Kommunbidrag	24 150	30 000	38 100
Resultat	-2 221	0	0
Akkumulerat resultat	20 109	20 109	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Samhällsbyggnadsnämnden budgeteras till 38,1 mnkr för 2024. Inom tilldelad budget har nämnden en viktig uppgift att förbereda för en god infrastruktur samt skapa förutsättningar för en industriell utbyggnad, kommunal service samt en attraktiv boendemiljö.

Nämndens tillgängliga resurser har förstärkt med 5,0 mnkr för att kunna genomföra nödvändiga detaljplaner på kommunal mark. Medlen tillförs nämnden genom beställning från Kommunstyrelsen och ej som utökat kommunbidrag. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,45 mnkr. Nämnden ges möjlighet att under 2024 använda ackumulerat resultat för anpassning till volymförändringar i verksamheten.

Med anledning av organisatoriska förändringar inom samhällsbyggnadsprocessen har delar av Samhällsbyggnadsprocessen flyttas från Kommunstyrelsen till Samhällsbyggnadsnämnden. Denna ram har förstärkts för ökad internränta med 5,6 mnkr. Kostnader för strategisk skyfallsutredning, samt för förstudier järnvägsstråket, allmän platsmark, exploateringsområden och trafikfrågor finansieras via nämndens ackumulerade resultat för de faktiska kostnader som inte ryms i tilldelad ram.

Nämndens grunduppdrag

Samhällsbyggnadsnämnden har som huvuduppdrag att utöva inflytande över hur kommunens områden planeras och bebyggs.

Nämnden är myndighet för plan- och bygglovsärenden samt tillsynsmyndighet för byggnadsverksamheten.

Samhällsbyggnadsnämnden ska verka för en långsiktigt god boende-, arbets- och livsmiljö för kommunens invånare samt verka för att plan- och bygglagens och miljöbalkens intentioner beträffande hushållande med naturresurser, arkitektonisk kvalitet och estetik i bebyggelse och miljö uppfylls.

Nämnden svarar också för kommunens samlade kartproduktion samt den övergripande verksamheten med datorbaserade geografiska informationssystem.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	5,6	4,3	4	3,1	4,1
Andelen av ansökningarna om bygglov med fullständiga handlingar som fått beslut senast 8 veckor efter ansökan ska öka, %.	99	96	93	89	92
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	54,9	55,4	61,7	74,7	

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Plan och bygglovsavdelningen	Bygglov och förhandsbesked, antal	1 147	965	950	750
	Antagna detaljplaner, antal	14	10	14	10
	Strandskyddsärenden, antal	54	69	50	40
Geodata	Mätningssuppdrag, antal	1 170	1 015	1 000	900
Bostäder	Planlagda bostäder som är klara för antagande i detaljplan i Borås Stad, antal	425	450	850	980
	Planlagda bostäder som är klara för antagande i detaljplan inom utbyggnadsstrategins stadsutvecklingsområden, andel (%)	52	45	50	75

Servicenämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	691 875	867 799	941 323
Kostnader	-695 647	-862 799	-932 323
Nettokostnader	-3 772	5 000	9 000
Kommunbidrag	4 800	-5 000	-9 000
Resultat	1 028	0	0
Akkumulerat resultat	29 822	29 822	-
Nettoinvesteringar	-53 509	-36 800	-50 070

Ekonomiska förutsättningar

Servicenämndens verksamhet budgeteras med ett resultatkrav på 9,0 mnkr för 2024. Det ökade resultatkravet ska finansieras genom effektiviseringar i verksamheten. Servicenämnden är en utförarnämnd som helt finansieras med uppdragsersättningar från andra nämnder och bolag. Detta ställer krav på att inte automatiskt kostnadskompensera priserna till kunderna. Verksamheten måste löpande rationaliseras för att möta utvecklingen. Kommunfullmäktige förutsätter att Servicenämnden bidrar till att uppfylla de effektivitets- och rationaliseringskrav som ställs på de tekniska verksamheter som är nämndens huvudbeställare och övriga nämnder/förvaltningar när det gäller de administrativa tjänsterna.

Nämndens grunduppdrag

Servicenämnden ansvarar för servicetjänster, administrativa och tekniska tjänster som utförs på uppdrag av Kommunstyrelsen, övriga nämnder i Borås Stad samt de kommunala bolagen. Dessa omfattar såväl nyanläggning som drift, fastighetsskötsel och lokalvård i kommunala fastigheter, reparationer i fordonsverkstad och mekanisk verkstad, tryckeri- och budtjänster, IT-tjänster, service inom ekonomiredovisning, personal- och löneadministration, telefonväxel samt flera andra tjänster av teknisk och administrativ karaktär.

Servicenämnden äger och administrerar merparten av kommunens maskin- och fordonspark samt kommunens IT-infrastruktur.

Servicenämnden är Borås Stads operativa krishanteringsresurs vid samhällsstörningar.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %.		18,2	16,3	20,6	15,9
Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %.	34,2	30,7	27,5	36,6	34,7
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	4,7	6,4	6,1	6,4	6,6
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	39,8	39,2	35	49,9	

Verksamhetsmått

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Övergripande Servicekontoret	Extern fakturering, tkr	17 765	14 855	17 500	17 500
Fordon Förråd Verkstad	Antal anmälda skador på fordon	416	428	500	500
	Antal bilar i bilpoolen	50	50	50	75
	varav elbilar i bilpoolen	9	9	9	15

Investeringar

Pantängen nybyggnation

Avser nybyggnation av kontorslokaler i anslutning till befintlig anläggning på Pantängen. Planerad inflyttning är senhösten 2024. Totalt beräknad investeringsutgift uppgår till 61,0 mnkr varav 8,0 mnkr är budgeterat 2024.

Pantängen nybyggnation, möblering

Avser inredning till nybyggnationen på Pantängen och omfattar kontorsmöbler, konferensmöbler samt möbler till offentliga utrymmen. Totalt avsätts 3,0 mnkr för ändamålet.

Fordon och maskiner

Servicenämnden håller genom sin fordonsenhet samtliga förvaltningar och en del bolag med fordon och maskiner. För utbyte av fordon och maskiner budgeteras 16,5 mnkr för 2024 och inkluderar ismaskin i den nya ishallen. Vid nyinköp ska miljöfordon, där så är möjligt, upphandlas. Nivån är att betrakta som ett förslagsanslag. Finns absoluta behov kan anslaget överskridas ett enskilt år.

Utskriftenheter och kontorsutrustning

Avser utskriftsenheter och annan kontorsutrustning, till exempel infoskärmar. Servicenämnden ansvarar för merparten av denna utrustning som köps in och hyrs ut genom internhyresavtal till de beställande förvaltningarna. För 2024 avsätts 4,0 mnkr till Servicenämndens förfogande.

Mobiltelefoner

Borås Stad har ändrat modellen för hantering av mobiltelefoner och kringutrustning från leasing till ägda mobiltelefoner som ett led i att kostnadseffektivisera och förenkla hantering och distribution. Det nya upplägget innebär för 2024 ett investeringsanslag på 13,6 mnkr för inköp av utrustning.

IT-infrastruktur

Den gemensamma IT-infrastrukturen består av dataservrar och annan kommunikationsutrustning. Till nämndens förfogande avsätts normalt 2,0 mnkr årligen till förnyelse och utbyte av denna utrustning. Under 2024 planeras en större uppgradering av datacenter och därmed beräknas investeringsbudgeten för den gemensamma IT-infrastrukturen till 5,0 mnkr under 2024.

Tekniska nämnden

Tekniska nämndens verksamheter är indelade i två ekonomiska ramar: Väghållning, skog och parker samt Persontransporter.

Väghållning, skog, parker mm

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	103 375	102 624	111 413
Kostnader	-262 900	-285 824	-306 123
Nettokostnader	-159 525	-183 200	-194 710
Kommunbidrag	167 521	183 200	194 710
Resultat	7 996	0	0
Akkumulerat resultat	40 088	40 088	-
Nettoinvesteringar	-95 861	-124 876	-112 700

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget budgeteras till 194,7 mnkr för 2024. Nämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,6 mnkr. Nämnden förväntas höja avkastningen av skogsbruket med 5,0 mnkr. Till följd av det höjda avkastningskravet på skogsbruket, sänks nämnden kommunbidrag med 3,0 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Nämndens uppdrag är att vara väghållare för kommunala gator, ansvara för drift och underhåll av gator, torg, parker och gång- och cykelvägar samt myndighetsutövning inom trafikområdet. Uppdraget innebär att boråsare och besökare ska uppleva en trygg, ren och attraktiv stad med en smidig infrastruktur.

Vidare är nämndens uppdrag att bedriva en certifierad skogsförvaltning, hantera frågor om jakt och fiske, kalkning av försurade vattendrag samt beredning av arbete för personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Uppdraget innebär ett skogsbruk med en ekonomisk avkastning, naturvård med biologisk mångfald samt tillgängliga och natursköna strövområden för boråsare såväl som för besökare.

Nämnden är huvudman för det kommunala lantmäteriet. Det innebär att nämnden ansvarar för en effektiv och rättssäker fastighetsindelning och ansvarar därmed för fastighetsbildning och fastighetsregistret med tillhörande registerkarta. Myndigheten har även hand om adressättning och lägenhetsregistret inom kommunen.

Nämnden ansvarar också för persontransporter vilket innebär att samordna samhällsbetalda persontransporter som skolskjuts och färdtjänst.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	6,7	10,2	9,1	10,5	9,2
Andelen medborgare som är positiva till skötseln av gator och vägar ska vara högre än genomsnittet i riket (%)			65,3	65,3	65,3
Andelen medborgare som är positiva till allmänna platser, parker, torg mm ska vara högre än genomsnittet i riket (%)			84,8	84,8	84,8
Andelen medborgare som är positiva till skötseln av naturområden ska vara högre än genomsnittet i riket (%)			86,7	86,7	86,7
Andelen sakägare som är nöjda eller mycket nöjda med handläggningen av lantmåteriförrättningar ska öka (%)		90,3 %	90,3 %	90,3 %	
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	54	35,7	31	47,2	

Verksamhetsmätt

Väghållning

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Väghållning, driftkostnader	Kostnad kronor/invånare och dag	1,63	1,66	1,7	1,75
	Vinterväghållning (kr/m ²)	9,2	8,2	8	8
	Övrigt underhåll (kr/m ²)	11,13	12,47	13	13
Beläggningsunderhåll	Belagd volym (m ²)	119 508	107 070	116 000	118 000
	Del av total yta (%)	3,6	3,2	3,4	3,5
	Kostnad (kr/m ²)	136	178	125	170
Trafikbelysning	Antal lampor	19 175	20 532	20 500	20 535
	Energiförbrukning (MWh)	7 117	6 866	6 800	6 226
Parkering	Antal avgiftsbelagda p-platser inom cityringen	369	369	365	365

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal personer i arbetsmarknadsåtgärder	56	61	65	65
Dagsverken totalt	12 027	12 700	12 500	12 300

Skogsdrift

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Förvaltd produktiv skogsmarksareal (ha)	9 500	9 500	10 766	10 766
Avverkad volym totalt (m ³ fub)	35 100	27 100	39 000	31 700

Park

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Total parkareal (ha)	1 106	1 109	1 107	1 103
Parkyta per capita (m ² /capita)	97	97,2	97,1	96,4
Total planterad yta (m ²)	64 900	65 000	66 000	65 000
varav perenna planteringar (m ²)	5 000	4 700	5 500	4 800
Total parkkostnad (kr/m ²)	2,58	2,74	3,03	3,26
Parkkostnad per capita (kr/capita)	250	267	294	315
Antal lekplatser på allmän platsmark	163	161	161	161

Lantmäteri

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Avslutade förrättningar (fastighetsbildning)	162	181	150	169
Ärendebalans 31/12	129	111	100	95

Investeringar

Beläggningsunderhåll, inklusive GC-vägar

För 2024 avsätts 30 mnkr i investeringsbudgeten. Potten avser såväl beläggningsunderhåll som gång- och cykelvägar, vilket även innefattar upprustning eller reinvestering i befintliga GC-vägar. Även GC-vägar där Trafikverket är väghållare kan bli aktuella. Borås Stad är beredd att bidra till finansieringen om detta är angeläget och innebär en tidsmässig tidigareläggning.

Attraktiv stad

För den fortsatta förnyelsen av stadskärnan finns ett behov av att hitta en samsyn bland de aktörer som finns inom centrum samt att upprätta ett program för den fortsatta utvecklingen av stadscentrum. Under 2024 finns behov av att genomföra en upprustning på del av Sandwalls plats då granithällarna blivit sönderkörda av tunga fordon vilket har fått till följd ständigt återkommande lagningar samt skaderisk för fotgängare. Åtgärder behövs också för att begränsa biltrafiken på platsen. För 2024 avsätts 2,0 mnkr inom detta konto.

Diverse mindre gatu- och broarbeten

Projektet avser ombyggnads- och nyanläggningsarbeten för gator och broar som ur investeringssynpunkt är av mindre omfattning. Genom att årligen avsätta en summa kan administrativa tids- och kostnadsbesparingar erhållas genom att undvika ett förfarande där Kommunfullmäktige- eller Kommunstyrelsebeslut ska inväntas för varje enskilt projekt. Under 2024 planeras bl.a. trafiksäkerhetsåtgärder, upprustning gångbanor och utbyggnad av cirkulationsplatser vid Druveforsvägen. Anslaget för 2024 är 5,5 mnkr. Om en enskild insats ett år gör att anslaget överskrids så avräknas detta från nästa års volym.

Program för tillgänglighet

Programmets intentioner preciseras i en handlingsplan som pekar ut Tekniska nämndens roll att identifiera återstående hinder i den fysiska miljön samt i samråd med företrädare för handikapporganisationerna prioritera i vilken ordning dessa ska avhjälpas utifrån. För projekten avsätts 1,0 mnkr årligen.

Reinvestering gatubelysning

Investeringsutrymmet avser reinvestering i större anläggningar som vid röt- eller rostskadebesiktning har visat sig vara till stor del utdömda för fortsatt drift. Även utbyte av belysningskablar i centrala staden omfattas av investeringsutrymmet. För 2024 avsätts 5,0 mnkr. Medel från fiberdragande aktörer kan användas till kabelutbyte om det är orsakat av fibergrävningarna.

Energi- och miljöeffektivisering av gatubelysning

Borås Stads gatubelysning består av 20 000 ljuspunkter och utvecklingen går fort både vad det gäller energieffektivitet och teknik. Enligt Borås Stads miljömål ska energianvändningen för bland annat gatubelysning minska med 15 procent och för att nå detta behöver takten på utbytet öka de närmsta åren. Vid besiktningar har det uppdagats att gamla kablar genererar stora energiförluster. Energiförbrukningen har varit uppemot 30 procent högre än den installerade effekten. För 2024 avsätts 4,0 mnkr. Utöver detta kan tillkommande lönsamma investeringar genomföras.

Utbyggnad av kabelskåp - gatubelysning

När gatubelysningen en gång i tiden anlades var det nätbolagen som byggde och sedan ägde den. Belysningen (belysningsnätet) kopplades då in direkt i nätbolagens transformatorstationer. Energiförbrukningen räknas ut teoretiskt utifrån installerad effekt och antal brinntimmar, så kallad ackordsbelysning. Att mäta gatubelysningen innebär att vi kan tillgodoräkna oss de ekonomiska besparingar som görs vid ett utbyte till LED-armaturer. LED-belysning är generellt inställd att effektsänkas nattetid, vilket inte tas hänsyn till vid beräkning. Att mäta gatubelysningen skulle innebära att vi får en bättre koll på belysningsanläggningen; vi kan se var det finns stora förluster och på så vis reinvestera i nätet där det behövs. För 2024 avsätts 2,5 mnkr för ändamålet.

Kollektivtrafik (stadstrafiken)

I takt med att förbättringar görs för kollektivtrafiken krävs infrastrukturåtgärder i form av investeringar. I takt med att förbättringar görs för kollektivtrafiken krävs infrastrukturåtgärder i form av investeringar. Ytterligare tillgänglighetsanpassning av hållplatser är planerade att genomföras under 2024. Målet är att få en mer tillgänglig kollektivtrafik vilket möjliggör ett ökat resande. För åtgärderna avsätts ytterligare 3,0 mnkr under 2024.

Borås flygplats

Borås flygplatsförening har tagit fram en framtidsplan för Borås flygplats och har certifiering för närvarande till 2028. Inom detta konto avsätts 0,5 mnkr årligen.

Ny Nybro

Den befintliga Nybron över Viskan har fel riktning med hänsyn till att cityringen och korsningen med Västerlånggatan är otydlig till sin funktion. Genom att bygga en ny bro kan bron riktning mot Yxhammarsgatan förbättra framkomligheten på cityringen vilket också ger bättre förutsättningar för kollektivtrafiken att trafikera den mest robusta leden i city. För projektet har medel tidigare beviljats för gångstråket Resecentrum–Borås Kongress/Högskolan och nu återstår själva bron. Totalt beräknad utgift för bron uppskattas nu till 80 mnkr varav 12,0 mnkr budgeteras under 2024.

Grönområdesplanen

Projektet avser genomförande av de åtgärder som omfattas av grönområdesplanen för Borås Stad. De åtgärder som föreslås i planen avser bland annat att förstärka grönområden till mer sammanhängande stråk samt att tillskapa nya områden ingående i grönstrukturen inom Borås stad. För 2024 avsätts 1,0 mnkr.

Lekplatser

Tekniska nämnden förvaltar 161 lekplatser inom kommunen. En del av lekplatserna är slitna och uppfyller inte längre säkerhetskraven. För säkerheten på lekplatser gäller i dag särskilda normer. Lekplatserna ska besiktigas en gång om året och ska dessutom ha kontinuerlig tillsyn. För upprustning och renovering av lekplatser avsätts 10,0 mnkr under 2024. Här ingår också offentliga toaletter i anslutning till lekplatserna.

Diverse mindre parkinvesteringar

Åtgärder inom parkverksamheten som nämnden förfogar över kan bland annat avse utbyte av träd, upprustning av trappor och renovering av parkvägar. För ändamålet avsätts årligen 5,0 mnkr.

Handlingsplan för trygga fysiska miljöer

Tekniska nämnden har initierat arbetet med att ta fram en handlingsplan inom uppdraget ”Trygga fysiska miljöer” inom BRÅ. Tillsammans med flera andra nämnder och Borås City är målet att ta fram ett verktyg för att på ett strukturerat och kunskapsbaserat sätt arbeta med trygghetsfrågan på lång sikt. Åtgärder som omfattas av planen är bland annat att förbättra områden och platser som upplevs som otrygga av invånarna både genom upprustning och/eller nyprojektering och genomföra fler snabba och effektiva punktinsatser kopplat till felanmälningar och synpunkter. För ändamålet avsätts årligen 3,0 mnkr.

Gåshult - upprustning byggnader

Avsikten med projektet är att iordningställa gårdsmiljön i reservatet med åtgärder för att öka besöksvärdet, tillgänglighetsanpassa byggnaderna, yttre och inre renoveringar av byggnaderna, renovering av sågen samt tillskapande av såväl toaletter som utställningslokal. Totalt avsätts 0,5 mnkr för projektet under 2024 med slutpunkt 2026.

Viskans park

I mars 2021 antogs stadsbyggnadsprogrammet "Staden vid parken". I samband med att Borås firade 400 år fick parken namnet "Viskans park" efter en nomineringsprocess med efterföljande omröstning bland boråsarna. För en jämn utbyggnad av parken under lång tid föreslås att det löpande genomförs en blandning av de komplexa, mer kostsamma åtgärderna och de enklare, mindre kostsamma och därmed snabbare åtgärderna. Eftersom utbyggnaden av Viskans Park kommer att ta betydligt längre tid än fem år kommer en komplettering av 5-årsperioden framåt tillkomma. I befintlig budget ingår inte kostnaderna för att anlägga broar och överbyggnader. Investeringen beräknas i dagsläget till ca 90,0 mnkr. För 2024 avsätts 17,0 mnkr till projektet.

Klimatanpassningsinvesteringar

Klimatanpassningsinvesteringar avser olika åtgärder för att motverka negativa effekter av klimatförändringarna. Exempel på åtgärder kan vara iordningsställande av dagvattenpark, klimatsäkring av park- och gångvägar, reinvestering av park- och gångvägar/grusytor efter skyfallsskador, grävning av dämmande vallar, återvätning av dikad skogsmark och klimatanpassade skogsodlingsmetoder. Totalt avsätts 5,0 mnkr årligen för projekten.

Bokningssystem för resor

Avser ett nytt tillgänglighetsanpassat bokningssystem för resor i form av bokning via webben och genom en applikation för bokning/avbokning av samhällsbetalda resor. Beräknad investeringsutgift för bokningssystemet uppgår till 1,2 mnkr och avsätts i Budget 2024.

Persontransporter

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	20 164	14 307	14 637
Kostnader	-101 042	-94 707	-107 187
Nettokostnader	-80 878	-80 400	-92 550
Kommunbidrag	78 400	80 400	82 150
Resultat	-2 478	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Nettokostnaderna budgeteras till 92,6 mnkr för 2024. Kommunbidraget fastställs till 82,2 mnkr och har förstärkts med 1,8 mnkr till färdtjänsten för indexerade kostnader och volymökning. Överstigande indexerade kostnader för färdtjänst kompenseras för i bokslut.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andelen kunder som är nöjda, eller i högsta grad nöjd med färdtjänsten ska bibehållas eller öka (%)	85	85	85	85	95
Andelen elever som tycker att den anpassade skolskjutsen är bra eller mycket bra ska bibehållas eller öka (%)	85	85	85	85	94

Verksamhetsmått

	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal färdtjänstillstånd	4 214	4 109	4 600	4 300
Antal färdtjänstillstånd/1000 invånare	37	36	41	41
Antal färdtjänstresor	247 085	284 075	310 000	330 000
Kostnad per resa (kr)	256	239	208	200
Antal resor för elever i anpassad skola	35 537	36 000	33 000	38 000

Miljö- och konsumentnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	22 178	30 620	31 145
Kostnader	-55 192	-62 270	-58 645
Nettokostnader	-33 014	-31 650	-27 500
Kommunbidrag	35 650	31 650	27 500
Resultat	2 636	0	0
Akkumulerat resultat	1 055	1 055	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Miljö- och konsumentnämnden uppgår till 27,5 mnkr för 2024. Nämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,4 mnkr.

Projektet med myndighetssamverkan mot fusk, osund konkurrens och organiserad brottslighet ska permanentas. Finansiering av arbetet får ske inom tilldelad ram.

Nämndens grunduppdrag

Miljö- och konsumentnämnden fullgör Borås Stads uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Myndighetsutövning och tillsynsarbete syftar till att skydda boråsarnas miljö, säkerställa boråsarnas hälsa och säkerhet, en effektiv och hållbar samhällsplaneringsprocess, lika och rättvisa regler för företag samt för att motverka brottslighet.

Nämnden ansvarar även för kommunens budget- och skuldrådgivning, konsumentrådgivning samt energi- och klimatrådgivning.

Miljö- och konsumentnämnden ansvarar för miljövärden och naturvårdsfrågorna i kommunen i den mån det inte ankommer på annan.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %	5,7	5,8	6,3	5,3	4,8
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	55	55,4	47,6	68,3	

Verksamhetsmätt

Livsmedelskontroll

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal livsmedelsverksamheter	840	860	860	860

Miljötillsyn

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal delegationsbeslut	945	1 077	1 100	1 300
Antal inspektioner och personliga möten miljötillsyn	255	297	500	500
Antal inspektioner och personliga möten enskilda avlopp	58	282	400	400
Antal inspektioner och personliga möten hälsoskydd	281	400	450	450

Miljö- och naturvård

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Naturvårds- och hållbarhetsprojekt	5		2	
Deltagare i miljöutbildning, ack för året	596		600	600

Konsument Borås

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Rådgivningsärenden, Budget- och skuldrådgivning	639	710	675	700
Rådgivningsärenden, konsumenträttslig, Konsumentvägledning	1 049	1 201	1 200	1 200
Föreläsningar och informationstillfällen	60	101	50	50

Tillstånd - och juridik

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Alkoholtillsyn	Antal inspektioner alkoholservering	88		140	130
	Antal befintliga stadigvarande serveringstillstånd	111	113	110	105

Fritids- och folkhälsonämnden

Fritids- och folkhälsonämndens verksamheter är indelade i två ekonomiska ramar: Fritid- och folkhälsa samt Föreningsbidrag.

Fritid och folkhälsa

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	58 855	65 530	66 949
Kostnader	-306 574	-321 830	-354 049
Nettokostnader	-247 719	-256 300	-287 100
Kommunbidrag	241 950	256 300	287 100
Resultat	-5 769	0	0
Akkumulerat resultat	0	0	-
Nettoinvesteringar	-13 765	-22 550	-15 400

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	0,3	0,3	0,3

Ekonomiska förutsättningar

Nettokostnaderna för Fritid- och folkhälsonämnden budgeteras till 287,1 mnkr. Nämndens kommunbidrag har förstärkts med 23,6 mnkr för ökade interna och externa hyror, inklusive nya tillförda anläggningar. Det höjda kommunbidraget kompenserar även för att badverksamheten skall kunna anpassas till nya momsregler, samt att nämnden ska ha förutsättningar att kunna fortsätta verksamheten vid Alidebergsbadet. Vidare omfattar det utökade kommunbidraget stöd för förberedelse inför genomförandet av SM-veckan vinter 2025 samt för brottsförebyggande arbete.

I samband med beslutet om ekonomiska ramar 2024 fick Fritids- och folkhälsonämnden 0,3 mnkr i ökad målgruppsefterfrågan enligt volymberäkning för fritidsgårdarna. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,9 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Fritids- och folkhälsonämndens uppdrag utgår från de nationella övergripande folkhälsomålen. Nämnden ska främja fritidsverksamheten i kommunen och tillgodose allmänhetens och organisationers behov av mötesplatser och öppen ungdomsverksamhet samt anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet. Nämnden har också ansvar för samarbetsuppdraget kring mötesplatser, demokrati och lokalt inflytande samt överenskommelsen med civilsamhället. I budget anmodas nämnden att arbeta förebyggande inom Öppen ungdomsverksamhet.

Nämndens uppdrag utifrån reglementet handlar om att verksamheten tillsammans, både internt och externt med andra, skapar förutsättningar för god hälsa och meningsfull fritid för alla invånare.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Simkunnigheten ska öka	82,6%	75,5%	0%		
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	8,6	9,5	7,9	7,8	8,4
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.	12,8	11,7	6,2	10,7	11,3

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Öppen ungdomsverksamhet-fritidsgårdsverksamhet	Öppethållande timmar per vecka, fritidsgård	295	295	315	315
	Öppethållande dagar per vecka	6	6	6	6
	Andel besökare som är flickor/kvinnor	38%	39%	50%	50%
Badenheten	Antal besökare Stadsparkbadet	82 599	170 122	240 000	240 000
	Antal besökare Borås Simarena	70 370	129 681	170 000	140 000
	Antal besökare Sandaredsbadet	42 277	51 078	65 000	65 000
	Antal besökare Dalsjöbadet	24 781	33 213	38 000	30 000
	Antal besökare Alidebergsbadet	24 673	29 916	30 000	
Mötesplatser	Öppethållande timmar per vecka, mötesplatser	185	185	200	200
	Öppethållande dagar per vecka	6	5	5	5
	Andel besökare som är flickor/kvinnor	52%	52%	50%	50%

Investeringar

Konstgräsplaner

Nämnden följer den utbytesplan som finns för de befintliga konstgräsplanerna. Nästa års plan omfattar byte av konstgräs på två planer sam asfaltering runt konstgräs. Inom verksamheten genomförs också miljöförbättrande åtgärder med mera för att uppdatera planerna. Totalt avsätts 4,5 mnkr 2024.

Aktivitetsplatser och näridrottsplatser

Avser utveckling av näridrottsplatser och utebad i enlighet med utredningen "Näridrottsplatser och badplatser i Borås Stad". För 2024 avsätts 0,8 mnkr inom detta konto.

Badplatser

Årligt anslag med syfte att genomföra förbättringar på stadens badplatser. För 2024 avsätts sammanlagt 0,6 mnkr inom detta konto.

Idrottsanläggningar, simhallar och mötesplatser

Avser inventarier och utrustning till idrottsanläggningar, simhallar och mötesplatser. Inom detta konto avsätts årligen 1,5 mnkr.

Spår och leder

Arbetet följer planen för spår och leder som beslutades 2020. Inriktningen är att underlätta för allmänheten att röra sig i grönområden och skogar just där de bor oavsett om de bor nära centrum eller i något mindre samhälle utanför staden. För 2024 avsätts sammanlagt 0,5 mnkr för att bl.a. färdigställa mountainbike på Kranmossen med barnområde.

Evenemangsstaden Borås

Avser insatser för att underlätta för föreningar att arrangera stora tävlingar och mästerskap. Insatserna kan variera beroende på vilka arrangemang som tilldelas staden. Under 2024 genomför bland annat fiber på motorstadion, tält IP-skogen och andra prioriterade åtgärder på anläggningarna. För projekten avsätts 0,75 mnkr under 2024.

SM-veckan 2025

Under januari 2025 genomförs SM-veckan i Borås med cirka tjugo SM-tävlingar på våra olika arenor. Evenemanget TV-sänd och innehåller flertalet kringarrangemang. Förberedande investeringar för att kunna genomföra arrangemanget utförs under 2024. För projektet avsätts sammanlagt 2,0 mnkr 2024.

Åtgärder utifrån Trygghetsplanen

För 2024 planeras att förbättra skyltning, belysning, hjärtstartare mm efter inventeringslistor från bland annat trygghetsvandringar. För projekten avsätts 0,5 mnkr 2024.

Boda aktivitetspark

Satsningen på Boda fortgår för att färdigställa aktivitetsparken samt förstärka tryggheten i området med bland annat ny och kompletterande belysning. Beräknad totalutgift för projektet är 8,85 mnkr och beräknas slutföras under 2025.

Mindre anläggningsinvesteringar

Under 2024 genomför nämnden ett antal mindre investeringar på anläggningarna av engångskaraktär. Exempelvis underhåll på Ryavallen, passagesystem på idrottshallar och anpassningar på Brämhults IP. För projekten avsätts 2,25 mnkr under 2024.

Boråshallen ombyggnad etapp 2

Boråshallen erbjuder både bredd- och elitidrott med en publikkapacitet på cirka 2 900 besökare. Hallen är 65 år gammal och har stora behov av underhålls- och renoveringsinsatser, men också en potential att ytterligare utvecklas. Projektet är en fortsatt utveckling på Boråshallen som en eventarena och innefattar att göra den mer tillgänglig och ändamålsenlig, samt att renovera omklädningsrummen. För projektet avsätts sammanlagt 25,0 mnkr varav 20,0 mnkr finns tillgängligt under 2023. Sannolikt kommer merparten av medlen att flyttas till 2024.

Nya isytor i Borås

Nybyggnation av två nya isytor i Knallelandsområdet som kompletterar utbudet i det idrottsliga klustret i området. Färdigställande beräknas ske under 2024. För projektet avsätts 120,0 mnkr varav 45,0 mnkr beräknas förbrukas under 2024.

Inredning nya Ishallen

Avser inredning som inte ingår i själva byggnationen t.ex. musikanläggningar, TV, möbler, kök mm. För ändamålet avsätts 2,0 mnkr som ett engångsbelopp under 2024.

Bodavallen ombyggnad

Nybyggnad och/eller tillbyggnad av omklädningsbyggnad med tillhörande biutrymmen åt olika föreningar på Bodaområdet. Arbete med detaljplanen pågår. För projektet avsätts sammanlagt 14,0 mnkr varav 2,0 mnkr bedöms förbrukas under 2024.

Ny idrottshall Boda

En kompletterande förstudie ska genomföras kring ny idrottshall Boda med syfte att planera byggnation för nödvändiga behov. Arbete med detaljplanen pågår. För förstudien avsätts sammanlagt 0,5 mnkr under 2024.

Skyttecenter

Förstudie ska genomföras kring ett samlat skyttecenter på Ängen/Kranshult. För förstudien avsätts 0,5 mnkr i investeringsbudgeten under 2024.

Föreningsbidrag

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	19	45	45
Kostnader	-43 590	-45 945	-46 845
Nettokostnader	-43 571	-45 900	-46 800
Kommunbidrag	44 800	45 900	46 800
Resultat	1 229	0	0
Akkumulerat resultat	-	-	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Totalt beräknas kommunbidraget för föreningsbidragen till 46,8 mnkr för budgetåret 2024. Då kostnaderna inom verksamheten nästan uteslutande styrs av de regler fullmäktige fastställt, brukar eventuella budgetavvikelser regleras i nästkommande bokslut.

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Ungdomsföreningar	Bidragsberättigat medlemskap	18 073	17 921	21 000	19 500
	Bidragsberättigat föreningar	167	158	150	140
	Antalet aktiviteter	57 250	64 576	64 000	66 000
	Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	41%	41%	41%	41%
	Andel unika deltagare som är pojkar/män	59%	59%	59%	59%
	Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	55%	43%	50%	55%
Etniska föreningar	Bidragsberättigat medlemskap	3 739	3 880	4 100	3 900
	Antalet aktiviteter	2 000	1 929	2 500	2 300
	Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	45%	51%	50%	50%
	Andel unika deltagare som är pojkar/män	55%	49%	50%	50%
	Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	20%	22%	25%	30%
Föreningar vars medlemmar har någon form av funktionsnedsättning	Bidragsberättigat medlemskap	3 498	3 102	3 800	3 200
	Antal aktiviteter	400	1 216	2 400	2 000
	Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	61%	64%	60%	65%
	Andel unika deltagare som är pojkar/män	39%	36%	40%	35%
	Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	20%	25%	20%	30%
Pensionärsföreningar	Bidragsberättigade medlemskap	8 300	7 658	8 500	7 600
	Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	64%	69%	60%	68%
	Andel unika deltagare som är pojkar/män	36%	31%	40%	32%
	Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	10%	12,5%	20%	20%
Överenskommelsen	Antal anslutna föreningar/organisationer	87	90	90	90

Kulturnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	33 057	30 651	30 144
Kostnader	-229 159	-238 551	-239 429
Nettokostnader	-196 102	-207 900	-209 285
Kommunbidrag	196 800	207 900	209 300
Resultat	698	0	0
Akkumulerat resultat	8 515	8 515	-
Nettoinvesteringar	-6 263	-12 159	-9 508

Ekonomiska förutsättningar

Kulturnämndens verksamhet budgeteras till 209,3 mnkr för 2024. Nämndens kommunbidrag har tillförts 0,7 mnkr för skolbibliotek i nya Fredriksborgsskolan. Nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 0,9 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Nämnden ska främja ett levande kulturliv för alla och bevara kulturarvet i Borås kommun, samt vara huvudman för stadens kulturinstitutioner i den mån detta inte ankommer på annan.

Dessutom åligger det nämnden att handlägga ansökningar om bidrag från institutioner, organisationer eller enskilda, inom nämndens verksamhetsområde. Att besluta om förvärv av konst för utsmyckning/gestaltning av offentliga platser och byggnader och anskaffa konstverk inom ramen för anvisade medel. Att verka för ett bevarande av för samhällsbilden värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer.

Nämnden ansvarar också för att bevara och förmedla kulturarvet och göra det mer tillgängligt samt att stödja lokalthistorisk forskning. Nämnden ansvarar även för samordning av barn- och ungdomskultur.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	4,3	5,6	4,2	5,3	5,4
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.	6,3	4,4	4	4,7	5,7

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Folkbibliotek	Antal folkbibliotek	11	11	11	11
	Öppethållande timmar per vecka, folkbibliotek	360	391	430	430
Egen organisation	Andel kulturaktiviteter för barn och unga, %.	51	57	55	55
Biblioteksverksamhet	Antal medialån biblioteken i Borås	683 803	795 641	700 000	700 000
	Antal medialån skolbiblioteken i Borås	197 647	203 572	250 000	250 000
	Antal besökare biblioteken i Borås	303 487	466 652	600 000	500 000
Museiverksamhet och kulturminnesvård	Antal besökare Borås museum	21 094	28 086	25 000	25 000
	Antal besökare Textilmuseet	30 794	64 576	50 000	50 000
Konst och utställningsverksamhet	Antal besökare Konstmuseet	89 513	53 912	25 000	25 000
Teaterverksamhet	Antal besökare Stadsteatern	4 892	12 770	20 000	20 000
Kulturskola	Antal elever Kulturskolan	1 990	2 200	2 100	2 100
Filmverksamhet	Antal besökare Röda Kvarn	3 814	6 987	11 500	11 500
Kulturhuset	Antal besökare Kulturhuset	122 109	251 602	330 000	330 000

Investeringar

Inventarier och diverse mindre investeringar

Ett årligt anslag avsätts i investeringsbudgeten för inköp av inventarier och andra diverse mindre investeringar. För 2024 finns 1,5 mnkr tillgängligt.

Konstmuseet och Textilmuseet konstinköp

Ett anslag på 4 mnkr avsätts i investeringsbudgeten för konstnärlig gestaltning, samt för inköp av konst till Konstmuseet och Textilmuseet.

Konstbiennalen

Årligt anslag för beställningar och inhyrning av verk till kommande års konstbiennial. För 2024 avsätts 3 mnkr.

Kulturhuset entréhallen

Kulturhusets stora entréhall med reception byggs om så att arbetsmiljön för personalen förbättras och att entrén till Konstmuseet blir mer tydlig ur ett besöksperspektiv. För projektet avsätts 3,0 mnkr varav 2,1 mnkr beräknas förbrukas under 2024.

Förskolenämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	134 944	125 316	124 392
Kostnader	-983 054	-1 033 866	-1 055 328
Nettokostnader	-848 110	-908 550	-930 936
Kommunbidrag	861 700	908 550	930 900
Resultat	13 590	0	0
Akkumulerat resultat	39 178	39 178	-
Nettoinvesteringar	-	-600	-1 350

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	-15,1	-0,8	-10,0

Ekonomiska förutsättningar

Förskolenämndens kommunbidrag för 2024 är 930,9 mnkr. Inom kommunbidraget ansvarar nämnden för fördelning av resurser till sina verksamheter. Antal barn i förskoleålder förväntas minska med 2,3 procent. För dessa volymförändringar har nämndens tilldelning i vårens ekonomiska ramar minskat med -20,6 mnkr.

Förskolenämnden tillförs 15,8 mnkr i allmän förstärkning av kommunbidraget. Därutöver får nämnden kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 6,2 mnkr. Med anledning av att centrala kostnader för distributionscentralen inte kommer att fördelas ut minskas nämndens kommunbidrag med -0,5 mnkr. Nämnden får under 2024 möjlighet att efter godkännande av kommunstyrelsen, använda ackumulerat resultat för anpassning till volymförändringar i verksamheten.

Förskolenämnden erhåller ett flertal olika riktade statsbidrag som inte ingår i nämndens tilldelade kommunbidrag.

Nämndens grunduppdrag

Förskolenämnden ansvarar för uppgifter avseende kommunal förskola som åligger kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar. Nämnden beslutar om godkännande av fristående förskolor och beslut angående rätt till bidrag för bedrivande av fristående pedagogisk omsorg samt för kommunens tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Nämnden ansvarar även för samordningen av familjecentraler.

Syftet med nämndens verksamhet är att lägga grunden för ett livslångt lärande samt erbjuda barnen en god pedagogisk utbildning.

Nämnden ansvarar för kost-, lokalvård- och vaktmästeriorganisationen inom sitt verksamhetsområde, med undantag för de uppgifter som åvilar Kommunstyrelsen.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Antal barn som beviljats särskilt stöd utifrån tilläggsbelopp					450
Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärlägitimation, %				10,4	
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	9,6	11,6	11	10,2	9,9

Verksamhetsmått

	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal inskrivna barn från kommunen	5 781	5 701	5 750	5 560
varav barn i fristående verksamhet	446	426	445	425
Andel (%) inskrivna barn av samtliga barn i åldern 1-5 år	90	88	93	93
Bruttokostnad per inskrivet barn, kr	161 015	165 064	171 489	178 093
Antal barn per årsarbetare i egen regi	4,8	5	5,4	5,8

Investeringar

Äventyrets förskola, Sparsör

Ny förskola med 120 platser. Förskolan är lokaliserad till Vinkelvägen i Sparsör. I samband med etablering av en ny förskola med sex hemvister på Vinkelvägen kommer Trollevi förskola (fyra hemvister) att avvecklas. Förskolan beräknas vara klar 2024.

Strandkullens förskola

Ny förskola med 120 platser. Förskolan är lokaliserad till Badstrandsvägen i Sjömarken. I samband med etablering av en ny förskola med sex hemvister på Badstrandsvägen kommer Sjögårdens förskola med tre hemvister att avvecklas.

Aplaredsskolan

Tillbyggnad för 20 förskoleplatser i den befintliga skolbyggnaden i den delen där förskolan idag bedriver sin verksamhet. Syftet är att kunna flytta verksamheten som bedrivs i Aplaredsgårdens förskola, som idag är inhyrt i klubbstugan.

Hässlegården utbyggnad kök

Projektet syftar till en utbyggnad av förskolans befintliga kök samt att se över varumottagning utifrån ett arbetsmiljöperspektiv.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för ovanstående objekt med en total budget på 208 mnkr varav 74 mnkr för år 2024.

I investeringsbudgeten har det avsatts 1,4 mnkr till inköp av inventarier vid nybyggnation.

Grundskolenämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	348 716	327 940	326 420
Kostnader	-2 022 527	-2 104 590	-2 185 746
Nettokostnader	-1 673 811	-1 776 650	-1 859 326
Kommunbidrag	1 674 900	1 776 650	1 859 300
Resultat	1 089	0	0
Akkumulerat resultat	26 303	26 303	-
Nettoinvesteringar	-2 972	-4 000	-20 000

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	-3,0	-26,7	-7,8

Ekonomiska förutsättningar

Grundskolenämndens kommunbidrag för 2024 är 1 859,3 mnkr. Inom kommunbidraget ansvarar nämnden för fördelning av resurser till sina verksamheter. Barnantalet i åldersgruppen 6-15 år förväntas minska med 0,1 procent. Nämnden har erhållit kompensation för dessa volymförändringar med -3,9 mnkr i vårens ekonomiska ramar.

Grundskolenämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 12,3 mnkr. Nämnden kompenseras också med 36 mnkr i allmän förstärkning av budgetramen. Med anledning av att centrala kostnader för distributionscentralen inte kommer att fördelas ut minskas nämndens kommunbidrag med -0,8 mnkr. Nämnden får möjlighet att under 2024 efter godkännande av Kommunstyrelsen, använda ackumulerat resultat för anpassning till volymförändringar i verksamheten.

Grundskolenämnden erhåller ett flertal olika riktade statsbidrag som inte ingår i nämndens tilldelade kommunbidrag.

Nämndens grunduppdrag

Grundskolenämndens uppdrag omfattar verksamheterna förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem samt övriga uppgifter som åligger kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar.

Nämnden ansvarar även för elevhälsan inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom som nämnden ansvarar för.

Grundskolenämnden ansvarar vidare för Bemanningseenheten Pedagogik.

Skolan har även ett kompensatoriskt uppdrag som innebär ett ansvar för att undervisningen anpassas utifrån elevers olika behov och att stöd till elever utformas så att alla elever ges goda utvecklingsmöjligheter.

Nämnden ansvarar för kost-, lokalvård- och vaktmästeriorganisationen inom sitt verksamhetsområde, med undantag för de uppgifter som åvilar Kommunstyrelsen.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andelen elever som känner sig trygga i grundskolan, åk 4-9 ska öka, %.	87,2	89,1	89,3	88,9	90,2
Andelen elever i åk 9 som är behöriga till något nationellt gymnasieprogram ska öka, %.	80	84	81	82	81
Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 ska öka.	220	223	225	219	217
Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %.	30,8	22,9	22,1	20,4	16,8
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	6,1	7,7	7,3	7,4	7,2

Verksamhetsmått

Område	Verksamhetsmått	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2023	Budget 2024
Grundskola	Antal elever från kommunen i grundskola	12 348	12 378	12 800	12 800
	varav elever i fristående skola i Borås, åk 1-9	1 749	1 749	1 835	1 811
	Kostnad för kommunal grundskola, kr/elev	98 161	102 183	104 239	113 191
	Antal elever per lärare, totalt i kommunen (heltidstjänst)	12	11,9	11,9	11,9
	Antal elever per pedagogisk personal	9	8,6	9,2	9,4
	Antal Borås-elever med skolskjuts	4 800	4 850	4 800	4 875
Förskoleklass	Antal elever från kommunen i förskoleklass	1 391	1 391	1 400	1 350
	varav elever i förskoleklass i fristående skola	99	116	119	118
	Kostnad förskoleklass hemkommun, kr/elev	47 900	51 661	52 790	58 571
	Antal elever per lärare (heltidstjänst)	17,5	16,8	17,5	17
Anpassad grundskola	Antal elever från kommunen i anpassad grundskola	148	155	152	165
	Kostnad anpassad grundskola, kr/elev	417 000	432 150	458 901	447 788
Fritidshem	Antal elever från kommunen i fritidshem	4 698	4 637	4 750	4 720
	varav barn i fristående verksamhet	332	394	370	420
	Barn 6-9 år inskrivna i fritidshem och pedagogisk omsorg, andel (%)	85	84	86	86
	Kostnad fritidshem, kr/inskrivet barn	33 100	36 203	38 412	45 271
	Antal inskrivna elever per årsarbetare	22,4	20,5	22	21,5

Investeringar

Fredrikborgskolan

Nybyggnad av en F-9-skola inklusive grundsärskola och kommunikationsklass. Skolan beräknas vara klar 2024.

Gula skolan

Inom befintlig skolbyggnad byggs gamla idrottshallen om till fritidsverksamhet. Det frigör lokaler till lektionssalar så att skolan kan anpassas till en rak tvåparallellig F-6-skola. Ombyggnaden beräknas vara klar 2025.

Särlaskolan

Ombyggnad till en sjuparallellig 7-9-skola. Skolan beräknas vara klar 2024.

Erikslundsskolan

Om- och tillbyggnad. Projektet innefattar en nybyggnation för expansion av elevkapaciteten till 2-parallellig F-6 och 4-parallellig 7-9, samt anpassad grundskola och beräknas vara klart 2026.

Tummarpskolan

Om- och tillbyggnad. Byggnaderna är slitna och lokalerna är dåligt anpassade för dagens undervisningsverksamhet. Behov finns därför av modernisering och upprustning, samtidigt som ett framtida behov av fler elevplatser i upptagningsområdet finns.

Trandaredskolan med idrottshall

Ombyggnad av befintlig skola för att strukturellt få en renodlad 3-parallellig F-6 och funktionella lokaler. Flera av klassrummen inklusive idrottshallen är underdimensionerade, vilket gör att det inte går att ha en rak klasstruktur genom alla sju åren.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för ovanstående objekt med en total budget på 1 233 mnkr varav 202 mnkr för år 2024.

I investeringsbudgeten har det avsatts 20 mnkr för inköp av inventarier till nya skolor.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	286 993	293 206	303 800
Kostnader	-896 207	-958 306	-995 586
Nettokostnader	-609 214	-665 100	-691 786
Kommunbidrag	621 750	665 100	691 800
Resultat	12 536	0	0
Akkumulerat resultat	26 380	26 380	-
Nettoinvesteringar	-2 200	-500	-2 000

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	10,1	9,9	9,6

Ekonomiska förutsättningar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens kommunbidrag för 2024 är 691,8 mnkr. Inom kommunbidraget ansvarar nämnden för fördelning av resurser till sina verksamheter. Antal i aktuell skolåldersgrupp förväntas öka med 2,5 procent. Gymnasieskolan har erhållit kompensation för dessa volymförändringar med 12,5 mnkr i vårens ekonomiska ramar.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 4,8 mnkr. Med anledning av att centrala kostnader för distributionscentralen inte kommer att fördelas ut minskas nämndens kommunbidrag med -0,2 mnkr. Tidigare fattat beslut om att erbjuda alla gymnasieelever busskort, oavsett avstånd till skolan, återtas. Nämndens kommunbidrag minskas med 9 mnkr vilket motsvarar kostnaden för tidigare fattat beslut.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden erhåller ett flertal olika riktade statsbidrag som inte ingår i nämndens tilldelade kommunbidrag.

Nämndens grunduppdrag

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar i enlighet med skollagen för gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning (grundläggande och gymnasial nivå), särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare samt yrkeshögskolan.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar även för ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården inom elevhälsan i gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.

Utöver att ansvara för uppräknade skolformer är nämndens ansvar att följa upp ungdomar upp till 20 år som saknar fullgjord gymnasieexamen.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andelen elever som känner sig trygga i gymnasieskolan ska öka, %.	95		94,6	95,3	95,8
Andelen elever med högskoleförberedande respektive yrkesexamen ska öka, %.	91	92	92,1	92	
Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %.	44,4	38,8	35,1	35,7	33,9
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	4,5	4,3	4,1	4,3	4,5
1. Andelen elever som lämnar gymnasieskolan med minst betyget E i samtliga kurser ska öka	71,5	71,7	75,8	70,7	
2. Andelen elever på introduktionsprogrammen som går efter 1 års studier vidare till nationellt program, fortsatta studier, arbete eller annan sysselsättning ska öka		36,5	34	39	
3. Andelen elever som slutför anpassad gymnasieskolas nationella program med betyg i samtliga ämnen ska öka	100	79	96	92	
4. Andelen elever som fullföljer sin studieplan utifrån personligt uppsatta mål ska öka	63	67	65	66	

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Gymnasieskola	Antal elever från kommunen i gymnasieskola	4 045	4 100	4 129	4 332
	Totalt antal elever i Borås Stads gymnasieskolor.	4 362	4 421	4 632	4 675
	Antal individer i Borås Stads kommunala aktivitetsansvar (ej budget-mätt)	335	347		
	Antal elever från andra kommuner.	912	922	940	1 008
	Antal elever hos extern utbildningsanordnare.	621	572	612	665
	Kostnad för kommunal gymnasieskola, kr per elev	107 272	121 053	123 404	137 000
	Elever/lärare i kommunal gymnasieskola (utfall ur Kolada v 12)	12,5	11,9	12	12
Anpassad gymnasieskola	Antal elever från kommunen i anpassad gymnasieskola	65	61	64	92
	Totalt antal elever i Borås Stads anpassade gymnasieskolor	84	83	93	110
	Antal elever från andra kommuner	22	24	26	23
	Kostnad för kommunal anpassad gymnasieskola, kr per elev	490 600	536 750	552 214	490 000
Vuxenutbildning	Komvux på grundläggande nivå, genomsnittligt elevantal	382	313	314	290

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
	Komvux på gymnasial nivå, genomsnittligt elevantal (kommunbidrag)	884	706	727	550
	Komvux på gymnasial nivå, genomsnittligt elevantal (externfinansierat)	1 171	1 135	1 150	1 050
	YH (Yrkeshögskolan), genomsnittligt elevantal (externfinansierat)	373	381	396	300
	Komvux i svenska för invandrare, genomsnittligt elevantal, övriga (kommunbidrag)	846	762	728	475
	Komvux i svenska för invandrare, genomsnittligt elevantal, flyktingar (externfinansierat)		82	82	85
	Komvux som anpassad utbildning, genomsnittligt elevantal	94	107	100	100

Investeringar

Bäckängsgymnasiet campus

Bäckängsgymnasiet har behov av ett utökat antal lärosalar med tillhörande grupprum samt vissa specialsalar och lärararbetsrum. Befintligt storkök är underdimensionerat och behöver byggas om och till. Även kapaciteten för matsalsplatser behöver utökas. Att utreda placering av lokaler för dans, teater och musikundervisning ingår även i projektet som beräknas vara klart 2026.

Sven Eriksonsgymnasiet, utökade lokaler

En ny byggnad som innehåller lärosalar, grupprum, lärararbetsrum och studenttorg tillskapas på skolan. Investeringen beräknas vara klar 2025.

Lokalförsörjningsnämnden ansvarar för ovanstående objekt med en total budget på 211 mnkr varav 9,2 mnkr för år 2024.

I investeringsbudgeten har avsatts 2,0 mnkr för inköp av inventarier på grund av utökade lokaler.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	42 897	26 685	31 606
Kostnader	-40 083	-446 885	-480 554
Nettokostnader	2 814	-420 200	-448 948
Kommunbidrag	365 450	420 200	448 950
Resultat	368 264	0	0
Akkumulerat resultat	0	0	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Individ- och familjeomsorgsnämnden budgeteras till 448,95 mnkr för 2024. Nämndens kommunbidrag har fått en allmän förstärkning med 19,2 mnkr. Individ- och familjeomsorgsnämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 1,6 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Individ- och familjeomsorgsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom Individ- och familjeomsorgens delområde barn och unga och vuxna samt för ensamkommande barn. Nämnden har även ett kommunövergripande samordningsansvar vad avser boendesituationen för människor som är socialt utsatta och långt ifrån den ordinarie bostadsmarknaden. Programmet mot hemlöshet beskriver en del av nämndens uppdrag inom detta område.

Nämnden har dessutom två av Kommunfullmäktige fastställda samarbetsuppdrag. Ett särskilt samarbetsuppdrag för barn och unga i riskzonen samt ett särskilt samarbetsuppdrag för boendeprocessens mjuka frågor. Reglementet ändras så nämndens samordningsuppdrag gäller för alla barn och unga.

Nämnden ska medverka med socialrådgivarkompetens i de familjecentraler som finns och de som kommer att etableras i Borås Stad.

Avhopparverksamheten är ett viktigt uppdrag för nämnden för att stödja personer att bryta med kriminella grupper. Nämnden bedriver ett Mobilt team för unga 13-20 år med missbruk/normbrytande och verksamheten Mini-Maria i samarbete med regionen för unga som har ett missbruk. Nämnden ansvarar även för verksamheten Barnahus i samverkan med regionen, polisen och kommunerna i Borås regionen.

Relationsvårdsenheten med uppdragen Hederssamordning, MIKA-mottagningen (stöd till personer som har sex mot ersättning), Hedersvåld och förtryck ingår sedan januari 2023 i Individ- och Familjeomsorgsnämndens grunduppdrag. Programmet mot hedersrelaterat våld och förtryck anger betydande uppgifter för nämndens verksamhet.

Kommunens huvudmannaskap gäller oavsett om omsorgen drivs i kommunens egen regi eller om den överlämnats till privat utförare.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	7,1	8,4	8	8,1	8,4
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	57,6	54,6	55	64,9	

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Barn och ungdom 0-20 år	Antal aktualiserade barn och ungdomar	2 519	2 594	2 600	2 600
	Andel aktualiserade av totala antalet 0-20-åringar, %	8,9	9,1	8,9	8,8
	Antal barn och unga med heldygnsinsatser	259	248	230	240
	Antal barn och unga med öppenvårdsinsatser	536	520	550	550
	Antal ensamkommande barn med heldygnsinsatser	10	14	8	8
Vuxen	Antal aktualiserade personer mellan 21-64 år	557	599	600	620
	Andel aktualiserade av totala antalet personer mellan 21-64 år (%)	0,9	0,9	0,7	0,7
	Antal vuxna personer över 20 år med heldygnsinsatser	112	130	105	110
	Antal vuxna personer över 20 år med öppenvårdsinsatser	189	207	200	200

Arbetslivsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	130 686	116 929	96 550
Kostnader	-389 874	-370 879	-357 036
Nettokostnader	-259 188	-253 950	-260 486
Kommunbidrag	252 950	253 950	260 500
Resultat	-6 238	0	0
Akkumulerat resultat	3 000	3 000	-
Nettoinvesteringar	-	-	-

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Arbetslivsnämndens verksamhet budgeteras till 260,5 mnkr 2024. Arbetslivsnämnden erhåller kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 2,6 mnkr.

Kommunbidraget har minskats med 1,0 mnkr. I budget för 2023 förstärktes nämndens ram med motsvarande belopp för arbetet med Mobile info center. Om bolagen eller nämnd som har nytta av tjänsten ser ett värde av en fortsättning på tjänsten ska Arbetslivsnämnden fakturera berörda bolag/nämnd för kostnaderna.

Nämndens grunduppdrag

Arbetslivsnämndens grunduppdrag är att fullgöra kommunens arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiska insatser. Nämnden ansvarar för att bidra till att motverka arbetslösheten i kommunen genom att verksamheten svarar mot arbetsmarknaden och den enskildes behov.

Nämnden ansvarar för försörjningsstödet och för att nå syftet med att den enskilde ska nå egen försörjning, nämnden arbetar med utredande, aktiverande och arbetsförberedande åtgärder.

Nämnden ansvarar för kommunens insatser och åtgärder vid flyktmottagning och etableringsinsatser för nyanlända samt har ett samordningsansvar för integration i samhället och på arbetsmarknaden. Dessutom har nämnden även ett samordningsansvar för stadens arbete med nationella minoriteter och Finskt förvaltningsområde.

Nämnden administrerar och finansierar alla Borås Stads feriearbeten.

Nämnden ansvarar för Borås Stads del i Sjuhärads samordningsförbund, där övriga parter är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen. Samordningsförbundet beslutar om mål och inriktning för den finansiella samordningen och stödjer samverkan mellan parterna.

Till nämndens uppgifter hör också ansvaret för personligt ombud samt representera Borås Stad när det gäller tolkförmedlingen Väst.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Växla bidrag mot lön	78	75	53	63	44
Antal hushåll som får försörjningsstöd i tio månader eller mer under kalenderåret ska minska.	399	407	441	437	427
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	3,5	7,9	5,5	8,4	8,2
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	53,5	40,3	56,5	64,9	
Andelen barn och unga som lever i hushåll med försörjningsstöd ska minska %			2	1	1

Verksamhetsmått

	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Antal hushåll med försörjningsstöd	719	651	700	670
Mottagna flyktingar	140	152	100	125

Sociala omsorgsnämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	133 257	124 733	110 510
Kostnader	-882 834	-926 083	-961 458
Nettokostnader	-749 577	-801 350	-850 948
Kommunbidrag	758 750	801 350	850 950
Resultat	9 173	0	0
Akkumulerat resultat	26 556	26 556	-
Nettoinvesteringar		-500	-3 000

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	0,14	0,17	0,24

Ekonomiska förutsättningar

Sociala omsorgsnämndens verksamhet budgeteras till 850,95 mnkr. Nämndens kommunbidrag har fått en allmän förstärkning med 19 mnkr. Därutöver erhåller nämnden kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 4,6 mnkr. Nämnden har i vårens ekonomiska ramar erhållit kompensation för befolkningsförändringar motsvarande 0,2 mnkr.

Under 2021 tillkom ett statsbidrag som innebar en långsiktig bred satsning för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer. Bidraget löper vidare och för Borås Stad motsvarar det 42,5 mnkr år 2024. Bidraget fördelas som tidigare mellan Vård- och Äldrenämnden och Sociala omsorgsnämnden, där Sociala omsorgsnämndens del är 4,0 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Sociala omsorgsnämnden ansvarar för kommunens funktionshinderverksamhet som arbetar med stöd och insatser till enskilda personer som ges enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller Socialtjänstlagen (SoL). Nämnden ansvarar även för hälso- och sjukvården för de berörda målgrupperna. I uppdraget ingår dels att utreda och besluta om bistånd och insatser (myndighetsutövning), dels att verkställa och genomföra insatserna. Därutöver har nämnden i uppdrag att arbeta uppsökande och förbyggande.

Nämnden är också en av flera nämnder i Borås Stad som utövar ledningen av hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde. Ansvar för att ge hälso- och sjukvård är delat mellan regionen och kommunen och regleras i ett gemensamt hälso- och sjukvårdsavtal mellan kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen (VGR).

All verksamhet som bedriver någon form av myndighetsutövning och ger insatser som rör vård och omsorg gentemot enskilda kommuninnevånare ska arbeta för att uppnå kvalitetskrav som regleras i lag och föreskrift.

Nämnden har samarbetsuppdraget för tillgänglighet.

Kommunens huvudmannaskap gäller oavsett om omsorgen drivs i kommunens egen regi eller om den överlämnats till privat utförare.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	8,6	10,7	10,5	10,5	9,9
Andelen brukare som svarar "ja" på frågan "får du bestämma över saker som är viktiga för dig" ska öka (uttryckt i procentsats)					
Andelen brukare som svarar "ja" på frågan "Pratar personalen med dig så att du förstår vad dem menar" ska öka (uttryckt i procentsats)				66,9	62,5

Verksamhetsmått

Funktionshinderverksamhet LSS

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Övergripande	Antal personer med LSS-beslut	901	904	905	905
Personlig assistans	Antal personer med personlig ass enl LSS	62	58	57	57
	Antal personer med personlig ass enl SFB	177	183	183	183
	Antal timmar personlig assistans enl LSS	173 043	163 230	168 000	168 000
	Varav retroaktiva beslut, antal timmar	3 227	4 348	0	0
Daglig verksamhet	Antal personer med beslut om daglig verksamhet	460	475		
	Antal verkställda beslut om daglig verksamhet			443	443
	- varav externt köpta platser enl LOV	94	129	127	127
	- varav externt köpta platser annan kommun	15	10	10	10
Bostad med särskild service för vuxna	Antalet personer med verkställda beslut om boende	324	321	321	321
	- varav externt köpta platser	16	15	12	12

Funktionshinderverksamhet SoL

Område	Verksamhetsmått	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Övergripande	Antal personer med beviljade insatser	406	429	420	420
Bostad med särskild service	Antal personer med särskilt boende	94	96	94	94
	- varav externt köpta platser	27	25	15	15
	Externt köpta platser med delat betalningsansvar			7	7
Insatser i ordinärt boende	Antal personer med boendestöd	219	227	245	245
	Antal utförda timmar boendestöd	16 180	19 264	18 000	18 000
Sysselsättning enligt SoL	Antal personer med sysselsättning enligt SoL	84	81	85	85
Övrigt	Antal personer med trygghetslarm	67	81	85	85

Investeringar

Idag finns personer som står i kö för att erhålla bostad enligt LSS. Förutom kön finns ett antal bostäder som inte uppfyller kriteriet att vara fullvärdiga och som successivt behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter.

Rydsvägen LSS

Nybyggnation av en gruppbofastad innehållande fem lägenheter med särskild service enligt lagen om LSS. Placering av boendet är på Rydsvägen i Gånghester och det beräknas vara klart 2024.

Gårda LSS

Nybyggnation av en gruppbofastad med särskild service enligt LSS. Boendet ska innehålla sex lägenheter, lokaliseringen måste omprövas eftersom den tänkta placeringen på Boråsvägen i Dalsjöfors inte är möjlig.

Åshagavägens LSS

Nybyggnation av en gruppbofastad med särskild service enligt LSS innehållande sex lägenheter. Boendet beräknas vara klart 2024 och placeringen är på Åshagavägen i Viskafors.

Gruppbofastad Johannelundsgatan SoL

Ett individuellt prövat boende med särskild service enligt SoL. Boendet innehåller 20 lägenheter och beräknas bli klart under 2024.

Hemmansgatan LSS

Nybyggnation av 12 solitära lägenheter med särskild service enligt LSS på Hemmansgatan i Borås. Avsikten är att ersätta inhyrt objekt.

Gruppbofastad LSS (D,E,F,G)

Nybyggnation av en gruppbofastäder. Boendena beräknas vara klara 2025-2027, i dagsläget finns inga tomter klara för bostäderna.

I investeringsplanen 2024-2026 har inga medel avsatts. Byggnationerna ska markanvisas till externa utförare. Drift av bostäderna kommer upphandlas genom ramavtalsupphandling.

Sprinklers och brandskydd gruppbofastäder och äldreomsorgen

Påskynda investeringar i sprinklers och brandskydd på gruppbofastäder och inom äldreomsorgen. Idag saknar flera bostäder rätt brandskydd. Förelägganden på bristande brandskydd riskerar att leda till att vi tvingas stänga gruppbofastäder och andra bostäder. 5 miljoner kronor avsätts i investeringsbudgeten för att påskynda arbetet med att säkerställa tillräckligt brandskydd med sprinklers i våra gruppbofastäder och i äldreomsorgens lokaler.

Tillgång till internet gruppbofastäder

1 miljon tillförs i investeringsbudgeten för att säkerställa tillgången till internet för boenden som saknar detta.

I investeringsbudgeten har det avsatts 3,0 mnkr för inköp av inventarier vid nybyggnation

Vård- och äldre nämnden

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	196 319	192 944	175 201
Kostnader	-1 641 498	-1 742 194	-1 812 387
Nettokostnader	-1 445 179	-1 549 250	-1 637 186
Kommunbidrag	1 463 550	1 549 250	1 637 200
Resultat	18 371	0	0
Akkumulerat resultat	30 000	30 000	-
Nettoinvesteringar	-	-	-20 000

	2025	2026	2027
Uppskattad volymkompensation, mnkr	13,2	17,0	24,1

Ekonomiska förutsättningar

Kommunbidraget för Vård- och äldre nämndens verksamhet budgeteras till 1 637,2 mnkr. Nämnden har i vårens ekonomiska ramar erhållit kompensation för befolkningsförändringar motsvarande 17,2 mnkr.

Kommunbidraget har fått en allmän förstärkning med 20 mnkr inför 2024. Vård- och äldre nämnden erhåller även kompensation för höjt personalomkostnadspålägg med 11,1 mnkr. Med anledning av att centrala kostnader för distributionscentralen inte kommer att fördelas ut minskas nämndens kommunbidrag med -0,6 mnkr.

Under 2021 tillkom ett statsbidrag som innebar en långsiktig bred satsning för att säkra en god vård och omsorg av äldre personer. Bidraget löper vidare och för Borås Stad motsvarar det 42,5 mnkr år 2024. Bidraget fördelas som tidigare mellan Vård- och äldre nämnden och Sociala omsorgsnämnden, där Vård- och äldre nämndens del är 38,5 mnkr.

Nämndens grunduppdrag

Vård- och äldreomsorgen ansvarar för kommunens uppgifter inom socialtjänsten vad avser omsorg om personer över 18 år med fysisk funktionsnedsättning, somatisk sjukdom eller demenssjukdom som har behov av bistånd i form av hemtjänst, vård- och omsorgsboende, korttidsvistelse, dagverksamhet, trygghetslarm och anhörigstöd.

Vård- och äldreomsorgen ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården inom sitt verksamhetsområde. En god vård ska kunna ges överallt där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet, såväl i ordinärt boende som på vård- och omsorgsboende.

I nämndens uppgifter ingår förebyggande hälsoarbete för äldre. Vård- och äldreomsorgen ansvarar för biståndsbedömt anhörigstöd till nämndens målgrupp, men också för icke biståndsbedömt anhörigstöd i Borås Stad vilket även omfattar barn och unga under 18 år.

Nämnden ansvarar för handläggning av bostadsanpassningsbidrag oavsett ålder.

Nämnden ansvarar för kost-, lokalvård- och vaktmästeriorganisationen inom sitt verksamhetsområde, med undantag för de uppgifter som åvilar Kommunstyrelsen.

Kommunens huvudmannaskap gäller oavsett om omsorgen drivs i kommunens egen regi eller om den överlämnats till privat utförare.

Indikatorer för att följa upp grunduppdraget

Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Senaste utfall 2023
Antalet genomförda förebyggande hembesök ska öka				53	
Antal personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar ska minska (medelvärde)	17	16	16	16	16
Andel personer 75 år och äldre i särskilt boende som behandlats med minst ett av sex olämpliga läkemedel, ska minska %	12,4	11,3	8,2	8	7,6
Väntetiden till vård- och omsorgsboende ska minska				99	113
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %	9,9	12	10,5	10,1	9,7
Personalomsättningen ska minska, %			8,8	10,9	

Verksamhetsmätt

Område	Verksamhetsmätt	Årsutfall 2021	Årsutfall 2022	Budget 2023	Budget 2024
Insatser i ordinärt boende	Antal brukare med hemtjänst, väf	3 055	3 127	3 310	3 360
	Tid som utförs i egen regi hos brukare, timmar väf	489 190	523 494	558 000	561 000
	Tid som utförs av privat utförare hos brukare enligt hemtjänstvalet, timmar väf	80 185	88 407	95 000	105 000
	Antal utförda hemtjänsttimmar hos brukare, väf	569 375	611 901	653 000	666 000
Vård- och omsorgsboende	Totalt antal platser	866	868	869	874
	Antal platser i egen regi	711	732	714	719
	Antal entreprenadplatser	155	134	155	155
	Antal belagda platser på vård- och omsorgsboende	834	848	848	856
Korttidsvård	Antal korttidsplatser	67	67	82	82
	Antal belagda korttidsplatser	63	73	82	82
Hälsa- och sjukvård	Pågående HSL åtaganden	2 420	2 355	2 500	2 500
Förebyggande	Totalt antal belagda dagar på biståndsbedömd dagverksamhet	10 263	10 508	11 600	11 600

Investeringar

Kristinegränd vård- och omsorgsboende

Nybyggnation av ett vård- och omsorgsboende på 73 platser. Boendet är lokaliserat till tomten för befintliga Kristinegården förskola och beräknas vara klart i början av 2025.

I investeringsplanen avsätts totalt 190 mnkr varav 89 mnkr 2024.

Lokalförvaltningsnämnden ansvarar för objektet.

Vård- och omsorgsboende 2 och 3

Nybyggnation av två vård- och omsorgsboende med 50-90 platser. Det första boendet är lokaliserat utmed Trandaredsgatan. I investeringsplanen avsätts totalt 215 mnkr varav 0,5 mnkr 2024. I investeringsbudgeten för 2024 avsätts ytterligare 0,5 mnkr för en förstudie av ytterligare ett nytt vård- och omsorgsboende.

I investeringsbudgeten har avsatts 30 mnkr för inventarier till Kristinegränd vård- och omsorgsboende, varav 20 mnkr 2024.

Demensby

Borås Stad ska kunna erbjuda boende i en demensby som är ett boende med både inom- och utomhusmiljö där personer med demenssjukdom kan röra sig fritt. Medel för förstudie avsätts under 2024.

Sprinklers och brandskydd gruppboendestäder och äldreomsorgen

Påskynda investeringar i sprinklers och brandskydd på gruppboendestäder och inom äldreomsorgen. Idag saknar flera bostäder rätt brandskydd. Förelägganden på bristande brandskydd riskerar att leda till att vi tvingas stänga gruppboendestäder och andra bostäder. 5 miljoner kronor avsätts i investeringsbudgeten för att påskynda arbetet med att säkerställa tillräckligt brandskydd med sprinklers i våra gruppboendestäder och i äldreomsorgens lokaler.

Ytterligare korttids- och växelvårdsplatser

Borås har brist på äldreboendepplatser. Medel avsätts 2024 för en förstudie om hur ytterligare korttids- och växelvårdsplatser kan tillskapas.

Vård- och omsorgsboendeplatser, samt korttids- och växelvårdsplatser i serviceorterna

Borås har brist på äldreboendeplatser. Det ska vara möjligt att leva hela sitt liv i någon av våra serviceorter. Medel avsätts 2024 för en förstudie om hur fler vård- och omsorgsboendeplatser och korttids- och växelvårdsplatser kan tillskapas i serviceorterna.

Finansiering

Ekonomiskt sammandrag, tkr

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024
Intäkter	673 898	872 808	1 022 169
Kostnader	-523 565	-641 328	-798 503
Nettointäkter	150 333	231 480	223 666

Verksamhetsbeskrivning

För att tydliggöra nämndernas ekonomiska ansvar och för att redovisningen skall bli rättvisande, belastas de olika verksamheterna med vissa kalkylmässiga kostnader, främst kostnader för pensioner och för det kapital som användes i verksamheten. Motsvarande belopp redovisas som intäkt under huvudprogrammet Finansiering.

Kostnaderna för under året intjänade pensionsrätter påförs nämnderna med ett pålägg på personalkostnaderna. Detta pålägg är en så kallad kalkylmässig kostnad hos nämnderna och redovisas som en intäkt under Finansieringsprogrammet. De verkliga pensionskostnaderna redovisas enligt den så kallade blandmodellen och består dels av utbetalningar av t o m 1997-12-31 intjänade pensioner och dels av årets intjänade pensionsförmåner.

För att stimulera till en effektiv kapitalanvändning belastas nämnderna med kostnader för det kapital som bundits i verksamheten i form av kapitalkostnader för utnyttjade materiella anläggningstillgångar. Kommunen tillämpar fr.o.m. 2017 den så kallade raka metoden som innebär att kapitalkostnaderna beräknas som årlig avskrivning och räntekostnad baserad på bokfört värde vid årets början. Internräntan, som rekommenderas av SKR, föreslås fastställas till 2,5 % för 2024 vilket är en höjning med 1,25% -enheter jämfört med 2023. Kapitalkostnaderna belastar nämnderna normalt fr.o.m. budgetåret året efter det att investeringen skett.

Ekonomiska förutsättningar 2024

Intjänade pensionsförmåner har beräknats till 585,7 mnkr, som finansieras med ett påslag på 14,20 % inklusive löneskatt på lönesumman. Den avgiftsbestämda delen av ålderspensionen, i genomsnitt 7,2 % av lönesumman, avsätts individuellt medan 5,2 % avser förmånsbestämd ålderspension för inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. För den individuellt avsatta delen av pensionen budgeteras 367,9 mnkr medan den förmånsbestämda delen beräknas uppgå till 266,4 mnkr. Kostnaden för utbetalningarna av t o m 1997-12-31 intjänade pensioner inom ansvarsförbindelsen är budgeterad till 137,4 mnkr.

De interna kapitalkostnaderna för utnyttjade anläggningstillgångar har beräknats till 420,0 mnkr, varav 35,0 mnkr avser investeringar under 2023. I de fall kommunen förhyr sådana särskilda boendeformer som anges i Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, erhålls ett särskilt momsstatsbidrag på 18 % av hyreskostnaden. Momsstatsbidraget är beräknat till 13,0 mnkr.

Sammantaget är årets pensionskostnader budgeterade till 793,2 mnkr. Nämnderna har i kalkylmässiga kapital- och pensionskostnader med mera påförts 1 005,7 mnkr, som här neutraliseras genom en intäkt med samma belopp. Tillsammans med 13,0 mnkr i ersättning för viss mervärdesskatt, ökning av semesterlöneskulden, 7,0 mnkr och övriga poster med nettointäkt 5,2 mnkr uppgår de beräknade nettointäkterna under finansieringsprogrammet till 223,7 mnkr.

Kommunfullmäktiges beslut

I driftbudgeten anvisas normalt nämnderna ett anslag eller kommunbidrag. I investeringsbudgeten anvisas anslag antingen direkt i budgeten eller genom särskilda fullmäktigebeslut. I de fall anslag anvisas direkt i budgeten har detta särskilt markerats i investeringsbudgeten med "B".

Kommunfullmäktige skall förutom kommunbidragen och investeringsanslagen fatta särskilda beslut om skattesatsen samt fastställa ett antal taxor och avgifter. I vissa fall redovisas förändringar i taxor och avgifter i budgeten, i vissa fall redovisas hela taxan i form av särskilda bilagor.

Enligt av Kommunfullmäktige fastställda ”Riktlinjer för finansverksamheten Borås Kommunkoncern” skall Kommunfullmäktige årligen besluta om en ram för kommunkoncernens externa upplåning, samt besluta om en ram för kommunens egen upplåning. All upplåning i kommunkoncernen ska inrymmas inom de av Kommunfullmäktige beslutade ramarna och samordnas genom internbanken, som enligt riktlinjerna ska finnas under Kommunstyrelsen. I riktlinjerna framgår även att finansiell leasing i kommunkoncernen jämställs med upplåning. För 2024 föreslås en låneram för kommunens egna behov på 500 mnkr. Borås Stads vagnparks- finansiering sker genom finansiell leasing, vilket innebär att en ram för egen nyupplåning behövs samt att övrig belåning behöver göras i Borås Stad. För förmedlade lån till de kommunala bolagen föreslås Kommunstyrelsen bemyndigas att uppta nya lån upp till en ram på 600 mnkr. Kommunstyrelsen föreslås även få bemyndigande att omsätta befintliga lån, d v s låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning.

Kommunstyrelsen har sedan länge bemyndigats att i Kommunfullmäktiges ställe fatta beslut om investeringsanslag. En förutsättning för bemyndigandet är att projekten ifråga är medtagna i investeringsbudgeten och till såväl innehåll som utgifter och inkomster följer vad som angivits i budgeten och inte avviker med mer än 10 mnkr eller 15 %.

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunstyrelsen också bemyndigas att besluta om tilläggsanslag för oförutsedda kostnader och utgifter för sammanlagt högst 5 000 000 kr. Kommunstyrelsen föreslås också bemyndigas att besluta om fastighetsförvärv och fastighetsförsäljningar intill ett belopp på högst 10 000 000 kr per förvärv/försäljning. Ärenden av principiell betydelse förutsätts dock prövas av Kommunfullmäktige oavsett belopp.

Kommunstyrelsen föreslås liksom föregående år också bemyndigas att besluta om dels förbud mot återbesättande av vakanta tjänster, dels placering av övertalig personal på vakanta tjänster.

Kommunfullmäktige beslutar

- att i driftbudgeten bevilja nämnderna följande kommunbidrag (kr)

Kommunfullmäktige	17 400 000
Revisorskollegiet	6 700 000
Kommunstyrelsen	
- stadsledningskansliet	170 750 000
- kommungemensam verksamhet	142 400 000
Valnämnden	7 360 000
Lokalförsörjningsnämnden	41 150 000
Fritids- och folkhälsonämnden	
- fritid och folkhälsa	287 050 000
- föreningsbidrag	46 800 000
Servicenämnden	0
Samhällsbyggnadsnämnden	38 050 000
Tekniska nämnden	
- väghållning skog parker	194 710 000

- persontransporter	82 150 000
Miljö- och konsumentnämnden	27 500 000
Kulturnämnden	209 290 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	691 770 000
Arbetslivsnämnden	260 490 000
Sociala omsorgsnämnden	850 950 000
Överförmyndarnämnden	10 010 000
Förskolenämnden	930 940 000
Grundskolenämnden	1 859 330 000
Individ- och familjeomsorgsnämnden	448 950 000
Vård- och äldreomsorgsnämnden	1 637 190 000

- att investeringsbudgeten skall ligga till huvudsaklig grund för kommunens investeringsverksamhet under perioden 2024-2026, varvid anslag i budgeten för år 2024 beviljas i enlighet med vad som särskilt markerats.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att godkänna och besluta om anslag till de projekt som upptagits i investeringsbudgeten under förutsättning att utgiften för respektive projekt inte överstiger vad som avsatts i budgeten med mer än 10 000 000 kr eller 15 %.
- att fastställa skattesatsen för år 2024 till 21:31 %.
- att fastställa nedanstående taxor och avgifter samt prisförändringar i enlighet med särskilda bilagor:
  - Bilaga A Taxa för Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet
  - Bilaga B Taxa för Tekniska nämndens verksamhet med ändring gällande friflytande mobilitetstjänster - taxa fastställs till 1200:-
  - Bilaga C Taxa för förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet
  - Bilaga D Taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens område samt marknadskontroll
  - Bilaga E Taxa för bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 LSS
  - Bilaga F Taxa för vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning med ändring gällande avgift för trygghetslarm – larm ska vara avgiftsfria
  - Bilaga G Taxa för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom livsmedelsområdet
- att lämna övriga taxor som skall beslutas av Kommunfullmäktige oförändrade under år 2024 förutom Återvinningstaxan och VA-taxan som läggs fram som särskilda ärenden.
- att Ansatta medel för sommarlovskort inom kollektivtrafiken omfördelas till Kommunstyrelsen för att upphandla trygghetsvakter.
- att Kommunstyrelsen får i uppdrag att ändra erbjudande om generell rätt till förskola, från 6 månader till 12 månader, i Förskolenämndens reglemente.
- att första året efter KUL-året i Kulturskolan avgiftsbeläggs.

- att tidigare fattat beslut om att erbjuda alla elever oavsett avstånd till skolan busskort återtals.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att under 2024 ha rätt att omsätta lån, dvs låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2024.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att under 2024 ha rätt att nyupplåna, dvs öka kommunens skulder under 2024, med totalt 500 000 000 kronor.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att under 2024 ha rätt att nyupplåna, dvs öka kommunens skulder under 2024, för förmedling till kommunens bolag med totalt 600 000 000 kronor.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om tilläggsanslag för oförutsedda kostnader och utgifter för sammanlagt högst 5 000 000 kr.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om smärre fastighetsförvärv och fastighetsförsäljningar intill ett belopp på högst 10 000 000 kr per ärende.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av avsatta medel uppgående till högst 2 000 000 kr till stöd för lokal utveckling.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av avsatta medel uppgående till högst 55 000 000 kr avseende ej uttagna internhyror.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om fördelning av statsbidrag avseende maxtaxa inom barnomsorgen till Förskolenämnden och Grundskolenämnden.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att besluta om förbud mot återbesättande av vakanta tjänster.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att placera övertalig personal på vakanta tjänster.
- att bemyndiga Kommunstyrelsen att verkställa återstående budgetförändringar som konsekvens av redan fattade beslut inom samhällsbyggnadsprocessen.
- att Resultatutjämningsreserven RUR alltid får användas vid ett negativt resultat för Borås Stad.
- att i övrigt fastställa upprättat förslag till budget för år 2024.
- att redovisade anmälningssärenden läggs till handlingarna.

Moderaterna och Kristdemokraterna i Kommunstyrelsen

Annette Carlson (M)

Niklas Arvidsson (KD)

7 Uppföljning av programmet

Planering och styrning av parkering bidrar till att skapa en långsiktig och hållbar parkeringssituation i Borås. Centrums service, handel och upplevelser ska vara tillgängliga för besökare och bidra till att transportsystemets miljöpåverkan minskar. För att mäta utvecklingen med bilparkering ska uppgifter redovisas inför varje revidering av programmet:

- Antal nytillkomna parkeringsplatser i mobilitetshubbar
- Antalet parkeringsplatser som tagits bort (markerade platser inom zon 1–2)
- Antalet nya infarts- och pendelparkeringar (samtliga aktörer)
- Antalet genomförda parkeringsköp, **samt redovisa hur tidigare gjorda parkeringsköp uppfyllts.**
  - **Uppgifter om tillgänglighetsåtgärder redovisas**
  - **Redovisa hur arbetet med parkeringsledningssystemet fortgår**

Borås kommuns Parkerings AB samt Tekniska nämnden ska varje mandatperiod (året innan revidering) följa upp arbetet med programmet och lämna redovisning till Kommunstyrelsen. Utvärderingen ska ligga till grund för kommande uppdateringar

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Kommunfullmäktige

Antagande av Program för parkering och Villkor för parkeringsköp samt lämna yttrande över Borås stads parkeringsregler

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Det reviderade Styrdokumentet Program för parkering antas.

Det reviderade dokumentet om Villkor för parkeringsköp antas och ersätter tidigare regler för parkeringsköp.

Vidare föreslår Kommunstyrelsen besluta:

Samhällsbyggnadsnämndens styrdokument Borås Stads Parkeringsregler tillstyrks **under förutsättning att dessa förändras för att harmonisera med det reviderade styrdokumentet Program för Parkering och Villkor för parkeringsköp**. Styrdokumentet behöver byta namn till riktlinjer samt anpassas efter Borås Kommuns parkerings AB utökade uppdrag.

Sammanfattning

Tre av stadens parkeringsdokument har tagits fram i ett gemensamt arbete för att få en tydlig helhet i parkeringsfrågorna. Dokumenten är Program för parkering, Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) samt Villkor för parkeringsköp.

Program för parkering är ett styrdokument som gäller övergripande för kommunen och Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) är ett stöd i plan- och bygglovarbetet i staden. Villkor för parkeringsköp är en del av författningssamlingen.

De tre dokumenten har remitterats tillsammans. Svaren från remissen redovisas i bifogad remissammanställning och synpunkter kommenteras efter varje instans. Synpunkterna har lett fram till vissa justeringar i de olika dokumenten och redovisas i remissammanställningen.

Ärendet i sin helhet

Program för parkering, Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) samt Villkor för parkeringsköp är tre styrdokument som gäller parkering. Styrdokumentet har tagits fram eller reviderats ett gemensamt arbete för att få en tydlig helhet i parkeringsfrågorna.

Kommunstyrelsen har tagit fram Program för parkering som gäller överordnat och ska antas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har även reviderat villkoren för parkeringsköp som är en del av författningssamlingen som också antas av Kommunfullmäktige.

Samhällsbyggnadsnämnden har parallellt med detta reviderat stadens parkeringsregler som är till stöd i plan- och bygglovarbetet i staden. Borås stads parkeringsregler kommer behöva byta namn från regler till riktlinjer då staden inte längre har regler som en del av sina styrdokument. Parkeringsreglerna (riktlinjerna) är ett styrdokument som gäller SBN och är beroende av kommunstyrelsens program för parkering. Borås stads parkeringsregler (riktlinjer) ska tillämpas vid bygglovgivning och ska antas av Samhällsbyggnadsnämnden.

Under sommaren 2021 har det varit en gemensam remiss för alla tre dokumenten och sammanställningen sker därav också gemensamt. Sammanlagt har 18 remissinstanser, från såväl nämnder, bolag som externa aktörer, lämnat synpunkter. Dessa redovisas i bifogad remissammanställning och synpunkter kommenteras efter varje instans. Synpunkterna har lett fram till vissa justeringar som redovisas överst i remissammanställningen.

Program för parkering

Programmet för parkering är det övergripande dokumentet som ska binda samman arbetet med parkeringar för olika delar av kommunens organisation.

Syftet med programmet är att bibehålla den tillgängliga livskraftiga staden som kan förtätas genom ökat samutnyttjande av ytor och trafikslag. En omfördelning och prioritering av trafikslag där parkering för kunder, besökare och boende går före arbetsplatsparkering inom Cityringen.

Parkeringsprogrammet ska även fungera som ett medel i planeringsprocess genom zonindelning för att uppnå ändamålsenliga och effektiva parkeringslösningar för såväl bil som cykel.

Programmet beskriver även viktiga aktörer både inom och utanför kommunens organisation som behöver samverka i parkeringsfrågorna.

Villkor för parkeringsköp

Villkor för parkeringsköp är en del av författningssamlingen. Dokumentet syftar till att fastställa friköpsbeloppet och övriga grundläggande villkor för parkeringsköp.

Förslaget till nya Villkor för parkeringsköp ersätter tidigare Avtalsprinciper och handlägningsrutiner för parkeringsköp i Borås kommun som antogs i Kommunfullmäktige den 17 december 1992 §206 samt den översyn av friköpsbeloppet som gjordes 19 augusti 2010 §108. Gäller från 2024-01-01.

Yttrande till Samhällsbyggnadsnämnden över parkeringsregler

Kommunstyrelsen yttrar sig även över Samhällsbyggnadsnämndens förslag till reviderade parkeringsregler.

Stadsledningskansliet har varit med i processen. Sedan reglerna togs fram har regler strukits ur Borås stads styrdokument. Reglerna bör därför byta namn till t.ex. Borås stads parkeringsriktlinjer. De behöver även anpassas till Borås Kommuns parkerings ABs utökade uppdrag.

Kommunstyrelsen tillstyrker styrdokument Borås Stads Parkeringsregler tillstyrks **under förutsättning att dessa förändras för att harmonisera med det reviderade styrdokumentet Program för Parkering och Villkor för parkeringsköp. Vidare uppmanar Kommunstyrelsen Samhällsbyggnadsnämnden att se över parkeringsantalen och revidera densamma för att bättre möta efterfrågan. Möjligheten till att reducera parkeringsantalen ska begränsas, och nämnden ska ta hänsyn till behovet av säkra korttidsparkeringar i anslutning till vård- och omsorgsverksamheter, samt utbildningsverksamheter i staden. Dessa korttidsparkeringar ska tillföras utöver parkeringsantalet.** Samhällsbyggnadsnämnden uppmanas invänta Kommunfullmäktiges beslut att anta program för parkering innan parkeringsreglerna (riktlinjerna) antas.

Beslutsunderlag

1. Program för parkering, 2023-10-06
2. Villkor för parkeringsköp 2023-10-06
3. Remissversion Regler för parkering, 2021-06-11 (riktlinjer)
4. Remissammanställning Program för parkering, regler för parkeringslöp samt Borås stads parkeringsregler, 2023-10-06

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Samhällsbyggnadsnämnden sbf.diarium@boras.se
2. Tekniska nämnden TEK.diarium@boras.se
3. Lokalförsörjningsnämnden LN.diarium@boras.se
4. Fritids- och folkhälsonämnden FF.diarium@boras.se
5. Borås Kommuns Parkerings AB p-bolaget@boras.se
6. Författningssamlingen Juridik@boras.se

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Kommunalråd

- **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Borås Stads
Program för parkering i Borås

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

PROGRAM – vägval, verksamheter och metoder i riktning för att nå målen i Borås

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2023-xx-xx

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden,

Borås kommuns parkerings AB, Lokalförjäringnämnden

Dnr: 2021-00509

Dokumentet gäller till och med: 2027

Kommunstyrelsen har rätt att göra revideringar i riktlinjerna under löptiden.

Globala målen

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål:

Innehåll

1 Inledning	5
2 Syfte	6
3 Fordon som ingår	6
4 Prioritering mellan användargrupper	6
5 Verktyg för att uppnå programmet	7
5.1 Zonindelning	7
5.2 Acceptabla gångavstånd till parkering	8
5.3 Parkeringstal	9
5.4 Reglering av parkering	9
5.5 Laddinfrastruktur	9
6 Aktörer och ansvarsfördelning	10
6.1 Borås kommuns Parkerings AB	10
6.2 Tekniska nämnden	10
6.3 Samhällsbyggnadsnämnden	10
6.4 Privata parkeringar/verksamhetsutövare	10
6.5 Trafikverket	10
6.6 Västtrafik	10
7 Uppföljning av programmet	11

Program för parkering i Borås Stad

1 Inledning

För att uppnå kommunens övergripande mål med en tätare stad behöver markytor användas på ett effektivare sätt. Parkering är ett kraftfullt medel som kommunen själv har ansvar för och ger en effektiv markanvändning. Parkeringspolitiken påverkar färdmedelsval, attraktivitet och stadens karaktär etc. Parkeringsytor genom t.ex. parkeringshus eller integrerat med andra byggnader, så som bilpooler kan också vara effektiva lösningar.

För att åstadkomma en effektiv hantering måste vi samverka i alla frågor där parkering planeras. Målet med detta program är att medverka till en långsiktig och hållbar parkeringspolitik med kunden och attraktiv stad i fokus. Genom att följa planeringsprinciperna i "Översiktsplan för Borås" skapar vi en hållbar parkeringsprodukt. Parkeringsprogrammet med konkreta åtgärder ska fungera som ett medel i planeringsprocessen.

Parkeringsprogrammet syftar till att effektivisera parkering utifrån olika användningsområden och genom planering och styrning av parkering bidrar den till att transportsystemets miljöpåverkan minskar. Staden delas in i zoner där olika syften och regler kommer gälla med utgångspunkt från Borås Översiktsplan. Programmet kommer styra underliggande parkeringsdokument som används i planeringen av kommunen. Då parkeringsproblemet främst förekommer i de centrala delarna ligger fokus i huvudsakligen på detta område.

Parkeringsprogrammet pekar ut insatsområden som ska ge hållbara tjänster för parkering för staden, där vi skapar god tillgänglighet för centrumbesökare och boende och bidrar till stadens tillväxt, förtätning och försköning.

Staden och tiden förändras därför behöver också **stadens infrastruktur** ändras. Under många år har förtätning varit norm i planeringen där framkomligheten kräver nya lösningar. Att ha tillgång till bilen i vardagslivet är nödvändigt för många, både för de som bor utanför centrum men även boende i centrum.

Bilparkering är en förutsättning för en fungerande stad, men:

- **Kräver smarta infrastrukturlösningar**
- Har stor påverkan på stadsmiljön
- Påverkar förutsättningarna för hållbart resande
- Omdebatterat – ifrågasätts
- Ofta dyrt att ordna

Detta kommer att ställa krav på att mark och infrastruktur används mer energi- och utrymmeseffektivt för att skapa tillgänglighet för alla och bidra till en attraktiv och klimatsmart stad.

Med en ökad konkurrens om parkeringsutrymmet i centrala Borås måste prioriteringar mellan olika användargrupper ske. Studier visar att satsningar på kollektivtrafik, gång och cykel med syfte att påverka färdmedelsvalen ska kompletteras med en aktiv plan för parkering.

2 Syfte

Program för parkering i Borås syftar till att bibehålla den tillgängliga livskraftiga staden som kan förtätas genom ökat samnyttjande av ytor och trafikslag. En omfördelning och prioritering av trafikslag där parkering för kunder, besökare och boende går före arbetsplatsparkering inom Cityringen. Parkeringsprogrammet ska även fungera som ett styrmedel i planeringsprocess genom en zonindelning för att uppnå ändamålsenliga och effektiva parkeringslösningar för såväl bil som cykel.

3 Fordon som ingår

Parkeringsprogrammet som styrmedel i planeringsprocessen utgår från kundens perspektiv, d.v.s. den som nyttjar en yta för att parkera sitt fordon.

På parkeringsytor parkerar fordon så som bil, mc, moped och cykel (elsparkscyklar räknas som cykel).

4 Prioritering mellan användargrupper

Olika användare har olika behov och prioriteringar.

Besökare

- Cykel- och bilparkering inom 250 m
- Kort tid

Boende

- Cykelparkering vid bostad
- Bilparkering inom **400 m från bostaden (zon 2-3)**
- Långtidsparkering både natt och dag

Arbetande

- Cykelparkering vid arbetsplatsen
- **Bilparkering inom 400 m gångavstånd från arbetsplatsen (zon 2-3)**

Pendlare

- Större kollektivtrafiknod - pendlarparkering för cykel och bil

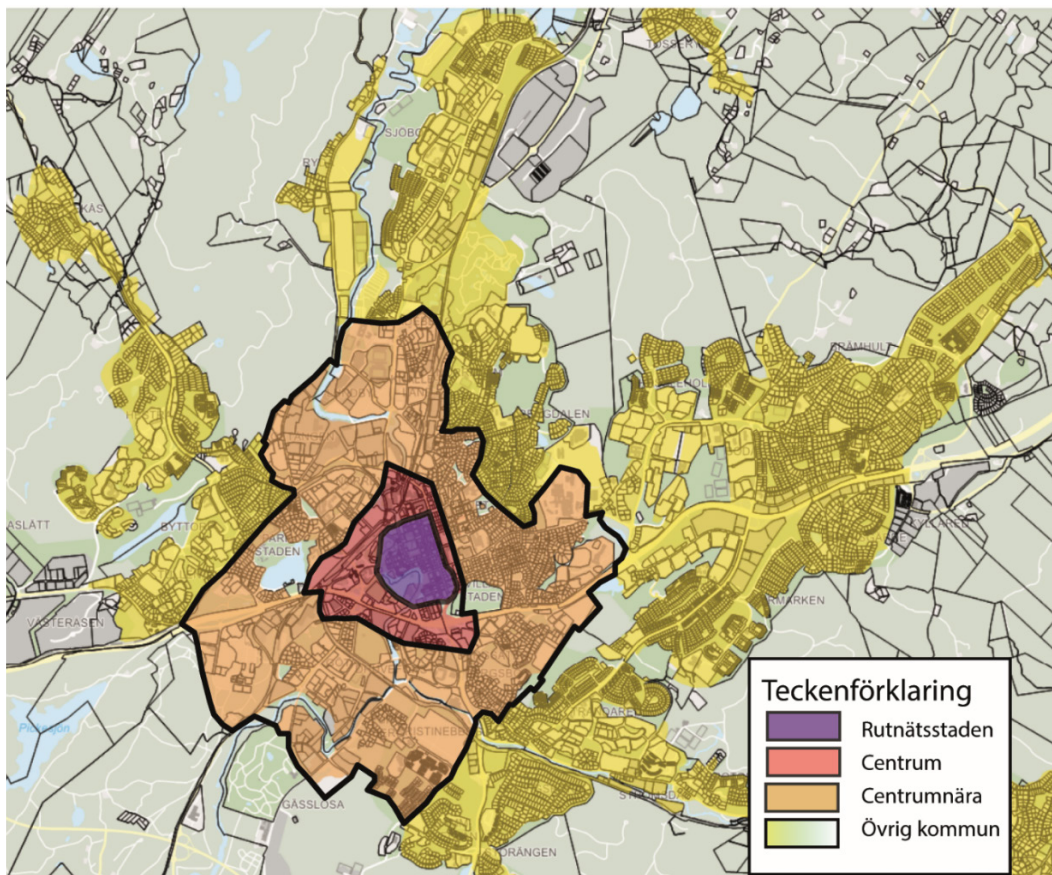
Det är i första hand besökande och boende och i sista hand arbetande/verksamma som skall beredas plats för bilparkering inom Cityringen.

Pendelparkering/infartsparkeringar ses som en service som gör kollektivtrafikresandet bekvämare och ger möjlighet till samåkning. Vid infartsparkeringar bör möjlighet ges att parkera/låna cykel.

5 Verktyg för att uppnå programmet

5.1 Zonindelning

Borås delas in i fyra geografiska zoner med stöd ifrån Borås Stad översiktsplan. Parkeringslösningarna kommer att skilja sig åt inom de olika zonerna. Zonerna kommer främst att användas i samband med planläggning och bygglovhantering genom att parkeringstal har utgångspunkt från denna indelning.

Zon 1 Rutnätsstaden (lila)

Avgränsas av Cityringen (Sven Eriksonsgatan/ Fabriksgatan/ Kungsleden/ Yxhammarsgatan).

Området har en tät bebyggelse, blandad användning bostäder/kontor/handel. Översiktsplanen förespråkar förtätning och komplettering med hög bebyggelsetäthet där utpräglad funktionsblandning eftersträvas. Inom denna zon är syftet att minimera motordriven fordonstrafik.

För att skapa goda förutsättningar för en attraktiv stadskärna ska allmänna parkeringar begränsas med korta tidsintervaller för att styra parkeringen till besökare och angöring. Parkeringsköp alternativt parkeringsanläggningar under mark tillämpas vid exploatering. I bullerutsatta lägen kan en allmän mobilitetshubb² med direktutfart till Cityringen vara möjligt.

Huvuddelen av parkeringen för bostäder lokaliseras inom zon 2, med gångavstånd till rutnätsstaden Dagsparkering för människor som arbetar i zonen lokaliseras huvudsakligen inom zon 2, med gångavstånd till centrum alternativt vid infartsparkeringar till staden för att uppnå billigare alternativ. Lokaliseringen ska vara lättillgänglig för biltrafikanter vid en infartsled och erbjuda både cykel, buss och bra gångstråk för vidare förflyttning in till centrum.

² Ett nav av olika sorters reselösningar tillsammans med service i anläggningen.

Zon 2 Centrum (röd)

Övriga delar som är markerad som röd zon i översiktsplanen. Översiktsplanens framtidsbild är att stadskärnan ska växa ut i denna zon. Här förväntas en förtätning och komplettering med hög bebyggelsetäthet med utpräglad funktionsblandning mellan bostäder, kontor och handel.

Allmänna mobilitetshubbar bör i första hand lokaliseras till denna zon och riktas främst till arbetande, heldagsbesökare och boende i centrum, men även för besökare till centrum för kortare vistelse. De kan byggas på höjden eller under mark och gärna tillsammans med annan verksamhet för effektiv markanvändning. I samband med exploatering är det viktigt att även se över miljön utanför och vägen till målpunkterna för att öka attraktivitet och trygghet. Markparkering ska undvikas vid exploatering. Parkeringsköp ska vara möjligt för att samordna och effektivisera parkeringen. I takt med förtätningen kan nya platser pekas ut för allmänna mobilitetshubbar för cykel och bil.

Zon 3 Centrumnära (orange)

Orange zon enligt översiktsplanen. Översiktsplanen ser detta område som centrumnära bebyggelse med stor utvecklingspotential. Förtätning och komplettering med blandad användning och hög exploateringsgrad i harmoni med befintlig bebyggelse.

Gång- och cykelresor ska främjas för att minska belastning på centumparkeringar. Parkeringsköp kan vara möjligt om avstånd till möjliga parkeringsanläggningar är godtagbara (se avsnitt 5.2), i annat fall ska parkering lösas inom fastigheten. Inom denna zon är det bra om markparkering kan begränsas till förmån för mer yteffektiva parkeringslösningar.

Zon 4 Övriga delar av kommunen (gul/grön)

Gul zon enligt översiktsplanen samt övriga delar av kommunen. Inom dessa delar rekommenderar översiktsplanen att bostäder och blandad användning kompletteras utifrån specifika förutsättningar och lägen som stärker lokal handel och service.

Parkering ska lösas på den egna fastigheten. Parkeringsköp kan inte erbjudas inom denna zon.

Inom denna zon ska allmänna parkeringar anläggas för att möjliggöra byten till andra färdmedel med cykel, buss eller samåkning. Pendelparkering kan regleras och planeras vid genomfartsleder för att öka möjlighet till samåkande och kollektivtrafikresande. Infartsparkering kan regleras och planeras närmare runt cityringen med cykelavstånd samt tillgång till kollektivtrafik och funktionella gångstråk.

5.2 Acceptabla gångavstånd till parkering

Avstånd mellan bilparkering och olika mål för resan.

5.3 Parkeringstal

Genom parkeringstal³ och parkeringsköp⁴ kan Borås Stad styra hur parkering ska hanteras i kommunen:

- Säkra parkeringsbehovet för bil och cykel i framtida ny- och ombyggnationer inom alla zoner
- Ge bättre möjlighet att samordna parkering för flera trafikslag
- **Möta efterfrågan från biltrafiken**
- Öka möjligheterna till att fatta snabba beslut i parkeringsfrågor
- Hantera allmänna parkeringsplatser i centrum.
- Finansiera och planera framtida byggnationer av parkeringsanläggningar genom parkeringsköpsmedel.

5.4 Reglering av parkering

Tids- och avgiftsreglering av parkering påverkar användning av bil. **Genom att reglera med maxtider och taxor kan efterfrågan på platser förändras och öka tillgängligheten.**

På allmän platsmark får parkeringsavgift tas ut i den mån det krävs för att ordna trafiken. Avgiften ska sättas på en nivå som ger en rimlig omsättning av parkerade fordon.

På kvartersmark sätter markägaren/förvaltaren avgiften.

När det gäller prisreglering av allmän platsmark fattar Kommunfullmäktige beslut om taxor per zon. Tekniska nämnden tar fram förslag på zonindelad prissättning. Övrig reglering ansvarar Tekniska nämnden för. Borås kommuns Parkerings AB eller annan markägare/förvaltare ansvarar för reglering av parkering på kvartersmark.

5.5 Laddinfrastruktur

Antalet eldrivna fordon ökar i snabb takt och möjligheten att ladda sitt fordon ska möjliggöras på parkering på kvartersmark och inom den egna fastigheten, i enlighet med Borås Stads parkeringsregler. Detta gäller inom alla zoner och är en del i arbetet för att uppfylla stadens koldioxidbudget.

Lagstiftning ställer retroaktiva krav på laddinfrastruktur på befintliga byggnader som ska vara genomförda före den 1 januari 2025, samt krav vid nybyggnad/ombyggnad. Arbetet följs upp av ansvariga kommunala förvaltningar och bolag för det som berör Borås Stads ansvar.

---

³ Parkeringstal är det antal parkeringsplatser som kommunen kräver att fastighetsägaren ska ordna.

⁴ Parkeringsköp är möjlighet att betala en avgift till kommunen om inte tillräcklig mängd parkering kan ordnas på egen fastighet.

6 Aktörer och ansvarsfördelning

Det är många parter som hanterar parkering och mobilitet i staden. Kommunen har ansvar för allmänna parkeringar, men hanterar även andra delar genom exempelvis plan- och bygglovprocessen. Nedan listas viktiga aktörer både inom och utanför kommunens organisation som behöver samverka i parkeringsfrågorna.

6.1 Borås kommuns Parkerings AB

Bolaget förvaltar stadens parkeringsytor på kvartersmark och är ägare till mobiliteshubbar och andra parkeringsanläggningar i staden. Bolaget har ansvar för att bygga och förvalta de anläggningar som staden har åtagit sig att göra i form av inkomna parkeringsköpsmedel.

I takt med att befintliga markparkeringar exploateras i centrum kommer nya mobiliteshubbar behövas för att bibehålla en avvägd mängd parkeringsplatser i centrum. Detta kan möjliggöras genom att placeringar ses ut och reserveras i förtid och realiserar vid behov, exempelvis genom markanvisningar. Borås kommuns Parkerings AB ska vara sammankallande för en koncernövergripande arbetsgrupp som ska ta fram lämpliga lokaliseringar för nya parkeringslösningar, reservera ytor genom att insistera detaljplaneuppdrag eller säkra genom markanvisning för dessa samt hitta prioriteringar mellan dem.

6.2 Tekniska nämnden

Som väghållare är Tekniska nämnden ansvarig för gatumarksparkering gällande etableringar, drift och regleringar enligt trafikförordningen.

Tekniska nämnden ska samordna arbetet med att ta fram lämpliga lokaliseringar för nya infarts- och pendelparkeringar samt lyfta diskussionen med trepartssamverkan. I trepartssamverkan ingår förutom Tekniska nämnden, Trafikverket och Västtrafik.

6.3 Samhällsbyggnadsnämnden

I plan- och bygglovhantering bestäms parkeringsbehov och hur det hanteras. Omfattning av parkering framgår av Borås Stads riktlinjer för parkering. Avtal om parkeringsköp ska tecknas skriftligt enligt villkor för parkeringsköp fastställda av Kommunfullmäktige.

6.4 Privata parkeringar/verksamhetsutövare

Huvudregeln är att all parkering ska anordnas på den aktuella fastigheten och styrs upp i bygglov. Det innebär att det finns många ansvariga för parkering i staden.

Privata parkeringar eller parkeringar avsedda för kommunens verksamhet är inte tillgängliga för allmänheten. Det finns en rad olika kommunala verksamheter som tillhör denna kategori.

6.5 Trafikverket

Viss parkering utmed Trafikverkets vägar hanteras av Trafikverket. Gränsdragningen mellan Trafikverkets, Västtrafiks och kommunens ansvar är varierande. Exempelvis kan det vara infartsparkeringar, parkeringar vid stationer etcetera. Trafikverket äger flertalet av dagens pendelparkeringar utmed det större vägnätet. Behovet av pendelparkeringar ska diskuteras inom arbetet med trepartssamverkan.

Planering av infartsparkering/pendelparkering ska vara en del av dagordningen på månadsmöten med Trafikverkets samhällsplanerare.

6.6 Västtrafik

Gränsdragningen mellan Trafikverkets, Västtrafik och kommunens ansvar är varierande. Exempelvis kan det vara infartsparkeringar, parkeringar vid stationer etcetera. I strategiska lägen vid kollektivtrafik anordnar Västtrafik pendelparkeringar till sina resenärer. Dessa redovisas bland annat på Västtrafiks webbplats.

Behov av pendelparkeringar ska diskuteras inom arbetet med trepartssamverkan.

7 Uppföljning av programmet

Planering och styrning av parkering bidrar till att skapa en långsiktig och hållbar parkeringssituation i Borås. Centrums service, handel och upplevelser ska vara tillgängliga för besökare och bidra till att transportsystemets miljöpåverkan minskar.

För att mäta utvecklingen med bilparkering ska uppgifter redovisas inför varje revidering av programmet:

- Antal nytillkomna parkeringsplatser i mobilitetshubbar
- Antalet parkeringsplatser som tagits bort (markerade platser inom zon 1–2)
- Antalet nya infarts- och pendelparkeringar (samtliga aktörer)
- Antalet genomförda parkeringsköp

Borås kommuns Parkerings AB samt Tekniska nämnden ska varje mandatperiod (året innan revidering) följa upp arbetet med programmet och lämna redovisning till Kommunstyrelsen.

Utvärderingen ska ligga till grund för kommande uppdateringar.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Villkor för parkeringsköp

Fastställd av Kommunfullmäktige: 20xx-xx-xx

Gäller från och med: 2024-01-01

Bakgrund

Vid om- och nybyggnation har fastighetsägare enligt Plan- och bygglagen skyldighet att ordna lämpligt utrymme för parkering inom tomten eller i närhet av den.

I de fall fastighetsägaren inte har möjlighet att ordna tillräckligt med parkeringsplatser inom sin egen fastighet kan parkeringsköp vara ett alternativ. Det innebär att kommunen mot ersättning ansvarar för att tillhandahålla parkeringsplatser inom rimligt avstånd till fastigheten.

Fördelarna med parkeringsköp är att fastighetsägaren kan utnyttja en större del av fastigheten för byggnation och grönytor istället för parkering samt att kommunen kan samla parkeringsanläggningarna på lämpliga platser. Parkeringsköp bidrar även till en effektiv markanvändning och främjar hållbar samhällsplanering eftersom parkeringarna kan samnyttjas vilket medför att färre parkeringsplatser behöver anläggas.

Villkor för parkeringsköp

Det är kommunen som avgör om parkeringsköp är möjligt eller inte, beslut tas i bygglovsskedet utifrån Borås Stads styrande dokument för parkering. **Friköpspriset är 8 prisbasbelopp för zon 1, 4 prisbasbelopp för zon 2, och 2 prisbasbelopp för övriga zoner**, exklusive moms per parkeringsplats som friköps. Parkeringsköpet innebär att fastighetsägaren erbjuds att nyttja allmänna parkeringsplatser inom rimligt avstånd till fastigheten. Avgiften för att nyttja parkeringsplatserna styrs av gällande parkeringstaxa för parkeringsanläggningen. Platserna reserveras inte för fastigheten. Parkeringsköp kan bara omfatta parkeringsanläggningar som är beständiga över tid och som ägs av kommunen eller kommunalt bolag.

Avtal om parkeringsköp ska tecknas skriftligt mellan Borås kommuns parkerings AB och fastighetsägaren innan bygglov beviljas. Innan slutbesked lämnas för byggnationen ska fastighetsägaren ha betalat in det totala friköpsbeloppet till Borås kommuns parkerings AB i enlighet med avtalet. Pengarna ska sedan bidra till att finansiera planerade eller redan uppförda allmänna parkeringsanläggningar. Parkeringsköpsmedlen förvaltas på särskilt konto på Borås kommuns parkerings AB.

Kommunfullmäktige

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Antagande av Program för parkering och Villkor för parkeringsköp samt lämna yttrande över Borås stads parkeringsregler

Kommunstyrelsen beslutar

Styrdokumentet Program för parkering, samt Villkor för parkeringsköp återremitteras, Kommunstyrelsens syn på tillägg och förändringar i dokumenten redogörs under respektive dokumentets rubriker nedan.

Vidare föreslås Kommunstyrelsen besluta:

Samhällsbyggnadsnämndens styrdokument Borås Stads Parkeringsregler avslås. Samhällsbyggnadsnämnden anmodas att arbeta in av Kommunstyrelsen föreslagna förändringar och därefter skicka ut det nya dokumentet på remiss.

Sammanfattning

Tre av stadens parkeringsdokument har tagits fram i ett gemensamt arbete för att få en tydlig helhet i parkeringsfrågorna. Dokumenten är Program för parkering, Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) samt Villkor för parkeringsköp.

Program för parkering är ett styrdokument som gäller övergripande för kommunen och Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) är ett stöd i plan- och bygglovarbetet i staden. Villkor för parkeringsköp är en del av författningssamlingen.

De tre dokumenten har remitterats tillsammans. Svaren från remissen redovisas i bifogad remissammanställning och synpunkter kommenteras efter varje instans. Synpunkterna har lett fram till vissa justeringar i de olika dokumenten och redovisas i remissammanställningen.

Ärendet i sin helhet

Program för parkering, Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) samt Villkor för parkeringsköp är tre styrdokument som gäller parkering. Styrdokumentet har tagits fram eller reviderats ett gemensamt arbete för att få en tydlig helhet i parkeringsfrågorna.

Kommunstyrelsen har tagit fram Program för parkering som gäller överordnat och ska antas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har även reviderat villkoren för parkeringsköp som är en del av författningssamlingen som också antas av Kommunfullmäktige.

Samhällsbyggnadsnämnden har parallellt med detta reviderat stadens parkeringsregler som är till stöd i plan- och bygglovarbetet i staden. Borås stads parkeringsregler kommer behöva byta namn från regler till riktlinjer då staden inte längre har regler som en del av sina styrdokument. Parkeringsreglerna (riktlinjerna) är ett styrdokument som gäller SBN och är beroende av kommunstyrelsens program för parkering. Borås stads parkeringsregler (riktlinjer) ska tillämpas vid bygglovgivning och ska antas av Samhällsbyggnadsnämnden.

Under sommaren 2021 har det varit en gemensam remiss för alla tre dokumenten och sammanställningen sker därav också gemensamt. Sammanlagt har 18 remissinstanser, från såväl nämnder, bolag som externa aktörer, lämnat synpunkter. Dessa redovisas i bifogad remissammanställning och synpunkter kommenteras efter varje instans. Synpunkterna har lett fram till vissa justeringar som redovisas överst i remissammanställningen.

Program för parkering

Programmet för parkering är det övergripande dokumentet som ska binda samman arbetet med parkeringar för olika delar av kommunens organisation.

Syftet med programmet är att bibehålla den tillgängliga livskraftiga staden som kan förtätas genom ökat samutnyttjande av ytor och trafikslag. En omfördelning och prioritering av trafikslag där parkering för kunder, besökare och boende går före arbetsplatsparkering inom Cityringen.

Parkeringsprogrammet ska även fungera som ett styrmedel i planeringsprocess genom zonindelning för att uppnå ändamålsenliga och effektiva parkeringslösningar för såväl bil som cykel.

Programmet beskriver även viktiga aktörer både inom och utanför kommunens organisation som behöver samverka i parkeringsfrågorna.

Kommunstyrelsen beslutar att programmet ska återremitteras för att kompletteras och uppdateras till att bättre motsvara ett verkligt utfall. Dokumentet är ett viktigt styrmedel för att Borås även framöver ska ha bra parkeringsmöjligheter i staden. Nedan redogörs för de tillägg som ska arbetas in i dokumentet.

Beträffande zonindelning vill Kommunstyrelsen göra följande korrigeringar i styrdokumentet:

- I text kring zon 1 förtydligas att parkeringsköp är ett alternativt om tillräckligt med tillgängliga allmänna parkeringsplatser finns på rimligt avstånd från fastigheten.**
- Indelningen av zon 3 behöver ses över. Zon 3 bör minskas i omfattning eller så bör skrivelsen om tillåtande av markparkering i zonen mjukas upp.**

Kommunstyrelsen anser att utredning behöver göras av hur dagens parkeringstal och medföljande åtgärds paket för reducering har motsvarat verkligt utfall vid nybyggnation. Utredningen bör sedan ligga till grund för nytt förslag till P-tal och reduceringsmöjligheter i styrdokumentet.

Villkor för parkeringsköp

Villkor för parkeringsköp är en del av författningssamlingen. Dokumentet syftar till att fastställa friköpsbeloppet och övriga grundläggande villkor för parkeringsköp.

Förslaget till nya Villkor för parkeringsköp ersätter tidigare Avtalsprinciper och handläggningsrutiner för parkeringsköp i Borås kommun som antogs i Kommunfullmäktige den 17 december 1992 §206 samt den översyn av friköpsbeloppet som gjordes 19 augusti 2010 §108. ~~Gäller från 2024-01-01.~~

Kommunstyrelsen beslutar att återremittera villkor för parkeringsköp i syfte att få klagjort vilken nivå friköpsbeloppet ska ligga på för att kommunen ska kunna finansiera byggande av motsvarande antal allmänna parkeringsplatser.

Yttrande till Samhällsbyggnadsnämnden över parkeringsregler

Kommunstyrelsen yttrar sig även över Samhällsbyggnadsnämndens förslag till reviderade parkeringsregler.

~~Stadsledningskansliet har varit med i processen och har inget ytterligare att tillföra än det som framkommit av övriga remissinstanser.~~ Sedan reglerna togs fram har regler strukits ur Borås stads styrdokument. Reglerna bör därför byta namn till t.ex. Borås stads parkeringsriktlinjer. De behöver även anpassas till Borås Kommuns parkerings ABs utökade uppdrag.

Kommunstyrelsen vill understryka att parkeringsköp är en viktig förutsättning för att kommunen ska kunna tillföra tillräckligt många allmänna parkeringsanläggningar. En förutsättning för att kommunen ska klara av det är att parkeringsköpet i rimlig utsträckning motsvarar kommunens kostnader för att i ordningställa motsvarande antal allmänna parkeringsplatser. Ytterligare en förutsättning för att parkeringsköp ska vara ett effektivt verktyg är att byggherrens reduceringsmöjlighet motsvarar verkligt utfall av antal tillförda bilar till berörd zon. Om reduceringsmöjligheterna eller P-talet inte motsvarar verkligt utfall, innebär det att fler bilar tillförs än vad kommunen får kompensation att bygga allmänna parkeringsanläggningar för. Det innebär att de allmänna parkeringsplatserna beläggs.

I dokumentet framgår att parkeringsköp ska vara norm i zon 1. Samtidigt visar beräkningar av framtida tillgång på allmänna parkeringsplatser i staden att kommunen står inför en brist på dessa. Bristen på allmänna parkeringsanläggningar torde begränsa möjligheterna till parkeringsköp. Det behövs fler allmänna parkeringsplatser i staden för att den ambitionen ska vara genomförbar. En förutsättning för det är en revidering av P-talen i dokumentet och villkoren för parkeringsköp.

Kommunstyrelsen anser vidare att såväl parkeringstal som reduceringsmöjligheter behöver ses över. De föreslagna nivåerna i dokumentet framstår mer som förhoppningar och önskemål, än realistiska mått på ett verkligt utfall. Om man tillåter väl tilltagna reduceringsmöjligheter av p-talen, betyder det att man vid nybyggnation bygger in en parkeringsbrist, överbelägger allmänna parkeringsplatser, får underfinansiering i parkeringsköp och överlag bidrar till försämrade parkeringsmöjligheter i staden.

Kommunstyrelsen anser att Samhällsbyggnadsnämnden behöver ta ett omtag med dokumentet. I första hand behöver en utredning genomföras av hur de idag gällande parkeringstalen och reduceringsmöjligheterna har motsvarat verkligt utfall av bilar per boende/kunder till verksamhet. Den sakkunskapen bör sedan ligga till grund för det här dokumentet.

~~Kommunstyrelsen tillstyrker styrdokumentet med föreslagna justeringar enligt remissammanställningen och översänder till Samhällsbyggnadsnämnden.~~

~~Samhällsbyggnadsnämnden uppmanas invänta Kommunfullmäktiges beslut att anta program för parkering innan parkeringsreglerna (riktlinjerna) antas.~~

Beslutsunderlag

1. Program för parkering, 2023-10-06
2. Villkor för parkeringsköp 2023-10-06
3. Remissversion Regler för parkering, 2021-06-11 (riktlinjer)
4. Remissammanställning Program för parkering, regler för parkeringslöp samt Borås stads parkeringsregler, 2023-10-06

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Samhällsbyggnadsnämnden sbf.diarium@boras.se

För Kristdemokraterna

Niklas Arvidsson

Kommunfullmäktige

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Antagande av Program för parkering och Villkor för parkeringsköp samt lämna yttrande över Borås stads parkeringsregler

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Styrdokumentet Program för parkering antas **med föreslagna tillägg**.

Villkor för parkeringsköp antas och ersätter tidigare regler för parkeringsköp.

Vidare föreslår Kommunstyrelsen besluta:

Samhällsbyggnadsnämndens styrdokument Borås Stads Parkeringsregler tillstyrks med föreslagna justeringar som framgår enligt remissammanställningen. Styrdokumentet behöver byta namn till riktlinjer samt anpassas efter Borås Kommuns parkerings AB utökade uppdrag.

Sammanfattning

Tre av stadens parkeringsdokument har tagits fram i ett gemensamt arbete för att få en tydlig helhet i parkeringsfrågorna. Dokumenten är Program för parkering, Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) samt Villkor för parkeringsköp.

Program för parkering är ett styrdokument som gäller övergripande för kommunen och Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) är ett stöd i plan- och bygglovarbetet i staden. Villkor för parkeringsköp är en del av författningssamlingen.

De tre dokumenten har remitterats tillsammans. Svaren från remissen redovisas i bifogad remissammanställning och synpunkter kommenteras efter varje instans. Synpunkterna har lett fram till vissa justeringar i de olika dokumenten och redovisas i remissammanställningen.

Vid uppföljning av programmet ska uppgifter om tillgänglighetsåtgärder redovisas samt hur utbyggnad av parkeringsledningssystemet fortgår. Borås kommuns Parkerings AB ska vid uppföljning av Borås Stads Program för

parkering redovisa hur kommunen lever upp till sitt åtagande av tidigare gjorda parkeringsköp.

Parkeringsbolaget uppmanas att regelbundet pröva friköpsbeloppets nivå i syfte att undvika att friköpsbeloppet förhindrar nybyggnation.

Ärendet i sin helhet

Program för parkering, Borås Stads parkeringsregler (riktlinjer) samt Villkor för parkeringsköp är tre styrdokument som gäller parkering. Styrdokumentet har tagits fram eller reviderats ett gemensamt arbete för att få en tydlig helhet i parkeringsfrågorna.

Kommunstyrelsen har tagit fram Program för parkering som gäller överordnat och ska antas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har även reviderat villkoren för parkeringsköp som är en del av författningssamlingen som också antas av Kommunfullmäktige.

Samhällsbyggnadsnämnden har parallellt med detta reviderat stadens parkeringsregler som är till stöd i plan- och bygglovarbetet i staden. Borås stads parkeringsregler kommer behöva byta namn från regler till riktlinjer då staden inte längre har regler som en del av sina styrdokument. Parkeringsreglerna (riktlinjerna) är ett styrdokument som gäller SBN och är beroende av kommunstyrelsens program för parkering. Borås stads parkeringsregler (riktlinjer) ska tillämpas vid bygglovgivning och ska antas av Samhällsbyggnadsnämnden.

Under sommaren 2021 har det varit en gemensam remiss för alla tre dokumenten och sammanställningen sker därav också gemensamt. Sammanlagt har 18 remissinstanser, från såväl nämnder, bolag som externa aktörer, lämnat synpunkter. Dessa redovisas i bifogad remissammanställning och synpunkter kommenteras efter varje instans. Synpunkterna har lett fram till vissa justeringar som redovisas överst i remissammanställningen.

Program för parkering

Programmet för parkering är det övergripande dokumentet som ska binda samman arbetet med parkeringar för olika delar av kommunens organisation.

Syftet med programmet är att bibehålla den tillgängliga livskraftiga staden som kan förtätas genom ökat samutnyttjande av ytor och trafikslag. En omfördelning och prioritering av trafikslag där parkering för kunder, besökare och boende går före arbetsplatsparkering inom Cityringen.

Parkeringsprogrammet ska även fungera som ett styrmedel i planeringsprocess genom zonindelning för att uppnå ändamålsenliga och effektiva parkeringslösningar för såväl bil som cykel.

Programmet beskriver även viktiga aktörer både inom och utanför kommunens organisation som behöver samverka i parkeringsfrågorna.

En förutsättning för att många personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga i samhället är tillgänglighet. Tillgänglighet handlar om att kunna

ta del av den fysiska miljön och kunna ta sig runt i samhället. Den synvinkeln saknas i programmet gällande avstånd till boende och arbete. Alla med funktionsnedsättning har inte vare sig p-tillstånd eller färdtjänst. Vid uppföljning av programmet ska uppgifter om tillgänglighetsåtgärder redovisas.

Borås saknar ett komplett fysiskt parkeringsledningssystem avseende digitala skyltar som visar antalet lediga platser i olika parkeringshus. Arbetet påbörjas under 2023. Syftet med ett parkeringsledningssystem är att minska söktrafiken i de mest centrala delarna och att underlätta för trafikanter att snabbt hitta en ledig parkering i centrum, vilket också är till nytta för de parkeringsanläggningar som skyltas mot. Vid uppföljning av programmet ska det redovisas hur utbyggnad av parkeringsledningssystemet fortgår.

Villkor för parkeringsköp

Villkor för parkeringsköp är en del av författningssamlingen. Dokumentet syftar till att fastställa friköpsbeloppet och övriga grundläggande villkor för parkeringsköp.

Förslaget till nya Villkor för parkeringsköp ersätter tidigare Avtalsprinciper och handläggningsrutiner för parkeringsköp i Borås kommun som antogs i Kommunfullmäktige den 17 december 1992 §206 samt den översyn av friköpsbeloppet som gjordes 19 augusti 2010 §108. Gäller från 2024-01-01.

Borås Stad har under lång tid använt sig av parkeringsköp. Flera av parkeringsplatserna som boende hänvisats till har genom åren bebyggts. För att säkerställa att Borås Stad lever upp till sitt åtagande ska det redovisas hur kommunen lever upp till sitt åtagande av tidigare gjorda parkeringsköp vid uppföljning av Program för parkering.

Borås kommuns Parkerings AB uppmanas att regelbundet pröva friköpsbeloppets nivå i syfte att undvika att friköpsbeloppet förhindrar nybyggnation.

Yttrande till Samhällsbyggnadsnämnden över parkeringsregler

Kommunstyrelsen yttrar sig även över Samhällsbyggnadsnämndens förslag till reviderade parkeringsregler.

Stadsledningskansliet har varit med i processen och har inget ytterligare att tillföra än det som framkommit av övriga remissinstanser. Sedan reglerna togs fram har regler strukits ur Borås stads styrdokument. Reglerna bör därför byta namn till t.ex. Borås stads parkeringsriktlinjer. De behöver även anpassas till Borås Kommuns parkerings ABs utökade uppdrag.

Kommunstyrelsen tillstyrker styrdokumentet med föreslagna justeringar enligt remissammanställningen och översänder till Samhällsbyggnadsnämnden. Samhällsbyggnadsnämnden uppmanas invänta Kommunfullmäktiges beslut att anta program för parkering innan parkeringsreglerna (riktlinjerna) antas.

Beslutsunderlag

1. Program för parkering, 2023-10-06
2. Villkor för parkeringsköp 2023-10-06
3. Remissversion Regler för parkering, 2021-06-11 (riktlinjer)
4. Remissammanställning Program för parkering, regler för parkeringslöp samt Borås stads parkeringsregler, 2023-10-06

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Samhällsbyggnadsnämnden sbf.diarium@boras.se
2. Tekniska nämnden TEK.diarium@boras.se
3. Lokalförsörjningsnämnden LN.diarium@boras.se
4. Fritids- och folkhälsonämnden FF.diarium@boras.se
5. Borås Kommuns Parkerings AB p-bolaget@boras.se
6. Författningssamlingen Juridik@boras.se

Moderaterna i Kommunstyrelsen

Annette Carlson (M)

Kommunfullmäktige

Svar på motion av Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD): Strategi för rutnätsstaden Borås

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Motionen **bifalles**.

Sammanfattning

Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde den 2022-06-21 lämnat in motionen ”Strategi för rutnätsstaden Borås”. Motionen vill ge Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att, tillsammans med Kulturnämnden och Kommunstyrelsen, ta fram ett program som syftar till att bevara och vårda rutnätsstaden i Borås. Förslaget har skickats på remiss till Samhällsbyggnadsnämnden och Kulturnämnden.

Kommunstyrelsen anser att **delar av motionens intentioner uppfylls genom** styrdokumentet ”Riktlinjer för kulturmiljövården”, som är på god väg att antas i Kulturnämnden och Samhällsbyggnadsnämnden under 2023 och effekterna av det arbetet. Utöver det så har det under flera år pågått ett arbete med ett Arkitekturpolitiskt program för Borås innerstad (senare antaget av Samhällsbyggnadsnämnden under namnet ”Principer för arkitektur och stadsbyggnad i Borås”). Bland annat tas frågan om byggnaders höjd och volym upp i ”Principer för arkitektur och stadsbyggnad i Borås”. Vikten av att skydda kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer och enskilda byggnader poängteras också i Borås Stads Översiktsplan från 2018.

Kommunstyrelsen bedömer dock att stadens historiska rutnätsstad är av sådan principiell betydelse att bestämmelserna om dess utformning ska fastslås av den politiska församlingen i Kommunfullmäktige. Strategin kan även med fördel ses som ett komplement till Borås Stads Översiktsplan från 2018 och därigenom tydliggöra politikens intentioner för fastighetsägare, kommuninvånare och byggherrar.

Ärendet i sin helhet

Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) har lämnat in förslaget att ge Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att, tillsammans med Kulturnämnden och Kommunstyrelsen, ta fram ett program som syftar till att bevara och vårda rutnätsstaden i Borås.

Borås Stads stadskärna utgörs av en rutnätsstad vilken motionärerna anser att vi ska värna och vårda. De beskriver att stadskärnan har lagom stora, slutna kvarter med trivsamma innegårdar och lyfter att en god stadsstruktur även har mindre torgbildningar och inslag av öppna platser och gröna ytor som möjliggör trivsamma möten och samvaro. Detta har Borås stadskärna idag och är något som vi ska värna och bygga vidare på. Motionärerna anser att ett helhetsgrepp och en strategi bör arbetas fram som dels definierar var gränserna för rutnätsstaden utgörs samt på vilket sätt detta område skall utvecklas så att de värden som är berikande för staden definieras och bevaras. På detta sätt kan vi tillvarata kulturhistoriska aspekter och bereda vision för stadskärnans framtid.

Motionen har skickats på remiss till Samhällsbyggnadsnämnden och Kulturnämnden som båda inkommit med svar.

Enligt Samhällsbyggnadsnämnden finns det redan styrdokument och pågående planprogram som behandlar dessa frågor. I Borås Stads styrdokument Riktlinjer för kulturmiljövården (remissupplaga 2022) och i dess föregångare Borås Stads Kulturmiljöprogram (2001) beskrivs och uppmärksammas rutnätsstaden för sina höga kulturmiljövården. Riktlinjer för kulturmiljövården är på god väg att antas i Kulturnämnden och Samhällsbyggnadsnämnden under 2023 och effekterna av det arbetet bör visa sig tillräckligt för att uppnå stora delar av de effekter som motionen vill se. I arbetet med att ta fram riktlinjerna ingick en omfattande bebyggelseinventering som innefattade värdefull bebyggelse i rutnätsstaden.

Vidare lyfter Samhällsbyggnadsnämnden att det förutom ovan nämnda Riktlinjer för kulturmiljövården under flera år pågick ett arbete med ett Arkitekturpolitiskt program för Borås innerstad (senare antaget av Samhällsbyggnadsnämnden under namnet Principer för arkitektur och stadsbyggnad i Borås). Bland annat tas frågan om byggnaders höjd och volym upp i Principer för arkitektur och stadsbyggnad i Borås. Vikten av att skydda kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer och enskilda byggnader poängteras också i Borås Stads Översiktsplan från 2018.

I produktionsplanen för Samhällsbyggnadsprocessen 2023 beslutades det att ett Planprogram för Norra centrum ska tas fram för att ange riktlinjer, förutsättningar och lämplig etappindelning för prioritering av framtida detaljplanearbete när det gäller delar av rutnätsstaden, diskussioner pågår samtidigt inom Samhällsbyggnadsförvaltningen om att utöka arbetet med detta planprogram för att omfatta större delen av rutnätsstaden. Bakgrunden till arbetet med planprogrammet är att flera planbesked inkommit rörande förtätning inom rutnätsstaden i form av främst påbyggnader. Vid dessa planberedningar har man sett behov att ett helhetsperspektiv för att identifiera lämpliga platser och förutsättningar för en förtätning, men också för att tillvarata och stärka de kulturmiljövården som pekats ut tidigare dokumentation.

Precis som Samhällsbyggnadsnämnden beskriver Kulturnämnden att rutnätsstaden utpekats i Borås Stads Riktlinjer för kulturmiljövården

(remissupplaga 2022) och i Borås Stads Kulturmiljöprogram (2001) för sina höga kulturmiljövärden. Stadsdelen är viktig för stadens historia och identitet och det är viktigt att verka för att innerstadens kulturmiljövärden bevaras och utvecklas. Kulturnämnden anser dock att det inte nödvändigtvis behöver innebära att framtagandet av en särskild strategi är den bästa metoden. Framför allt bör styrdokumentet ”Riktlinjer för kulturmiljövården” först antas (remiss 2022) och implementeras.

Kommunstyrelsen bedömer dock att stadens historiska rutnätsstad är av sådan principiell betydelse att bestämmelserna om dess utformning ska fastslås av den politiska församlingen i Kommunfullmäktige. Strategin kan även med fördel ses som ett komplement till Borås Stads Översiktsplan från 2018 och därigenom tydliggöra politikens intentioner för fastighetsägare, kommuninvånare och byggherrar.

Beslutsunderlag

1. Motion av Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD): Strategi för rutnätsstaden Borås, 2022-06-21

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Kommunalråd

SKRIVELSE

Datum
2023-11-06

Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2021-00913 1.1.2.1

Sida
1(2)

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Yttrande på kompletterande samråd - Vindpark Våssberg

Kommunstyrelsens beslut

Borås Stad sänder yttrande till Zephyr i enlighet med texten under rubrik Ärendet i sin helhet.

Sammanfattning (Ärendet i sin helhet)

Borås Stad ser ~~inga uppenbara~~ problem med placeringen av det nya verket (nr 4), **och** informationen är för knapphändig för att kunna förutse eventuella konsekvenser.

Zephyr behöver komplettera med konsekvenser av det nya verket för att kommunen ska kunna ta ställning till förändringen utifrån samhällsperspektiv på markanvändning.

Zephyr bör ta hänsyn till på vilket sätt närboende drabbas vid byggnation av vindkraftsverk och även den sociala dimensionen bör beaktas vid etablering av vindkraftsverk i Borås.

Ärendet i sin helhet

Borås Stad ser ~~inga uppenbara~~ problem med placeringen av det nya verket (nr 4), **och** informationen är för knapphändig för att kunna förutse eventuella konsekvenser. Till exempel saknas fotomontage från enstaka bostäder i närheten och från olika lägen i de närmaste delarna av näraliggande samhälle samt från Storsjöns naturreservat samt konsekvenser för djurlivet, bland annat för fågellivet. Zephyr behöver komplettera med konsekvenser av det nya verket för att kommunen ska kunna ta ställning till förändringen utifrån samhällsperspektiv på markanvändning.

Borås Stad som markägare ser inte att utplacerade verk strider mot de planer som finns för området och anser att vindkraft kan etableras under förutsättning att det inte utgör några betydande risker för människors hälsa eller miljö. **Dessutom bör Zephyr ta hänsyn till på vilket sätt närboende**

drabbas vid byggnation av vindkraftsverk och även den sociala dimensionen bör beaktas vid etablering av vindkraftsverk i Borås.

Kommunstyrelsen anser **också** att det finns behov av komplettering från verksamheten med fler fotomontage för bedömning av estetisk placering samt analys av förändrad placering i förhållande till samordning av störande verksamhet. Miljöförvaltningen avvaktar slutgiltiga utredningar om verkens påverkan på området.

Beslutsunderlag

1. Inbjudan till kompletterande samråd Vindpark Våssberg från Zephyr Renewable AB, 2023-10-17, inkl bilagor

Beslutet expedieras till

1. samrad@zephyr.no

Moderaterna och Kristdemokraterna i Kommunstyrelsen

Annette Carlson (M)

Niklas Arvidsson (KD)

Yttrande på kompletterande samråd - Vindpark Våssberg

Kommunstyrelsens beslut

Borås Stad sänder yttrande till Zephyr i enlighet med texten under rubrik
Ärendet i sin helhet.

Sammanfattning (Ärendet i sin helhet)

Borås Stad ser flertalet uppenbara problem med placeringen av det nya verket (nr 4). Informationen är samtidigt för knapphändig för att kunna utveckla och analysera fler konsekvenser.

Borås Stad ser att fortsatt utredningsarbete av Zephyr inte är av nödvändighet, då Borås Stad inte önskar etablering av vindkraft på den utpekade platsen och således kommer att nyttja det kommunala vetot i ärendet för att förhindra etablering.

Ärendet i sin helhet

Borås Stad ser flertalet uppenbara problem med placeringen av det nya verket (nr 4). Informationen är samtidigt för knapphändig för att kunna utveckla och analysera fler konsekvenser. Till exempel saknas fotomontage från enstaka bostäder i närheten och från olika lägen i de närmaste delarna av näraliggande samhälle samt från Storsjöns naturreservat samt konsekvenser för djurlivet, bland annat för fågellivet.

Borås Stad ser att fortsatt utredningsarbete av Zephyr inte är av nödvändighet, då Borås Stad inte önskar etablering av vindkraft på den utpekade platsen och således kommer att nyttja det kommunala vetot i ärendet för att förhindra etablering.

Beslutsunderlag

1. Inbjudan till kompletterande samråd Vindpark Våssberg från Zephyr Renewable AB, 2023-10-17, inkl bilagor

Beslutet expedieras till

1. samrad@zephyr.no

För Sverigedemokraterna,
Andreas Exner (SD)
Kommunalråd